

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:

Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN alezredes

Segédszerkesztő:

BENEDEK MIHÁLY őrnagy

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

Postatakarékpénztári

csekk száma:

25.342.

Megjelenik:

minden hónap 1-én és 15-én

Telefon: 153-079.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,**Hiszek egy isteni örök igazságban,**Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Tudás.

A járőrvezető iskolát kiválóan végzett fiatal bajtárs megköszöni nekünk, hogy arcképét közöltük és ugyanakkor arra kér minket, szerezzünk meg neki egy — egyébként már nehezen kapható — könyvet, amelyből bizonyos ismereteit bővíteni szeretné. Mindkettő kötelességünk, de az utóbbit különösen igaz örömmel teljesítettük. Ez a bajtárs nagyon jól látja, hogy az, amit az iskola adott neki, még mindig csak alap, széles, erős alap és annál erősebb, minél nagyobb odaadással, hivatásérzettel vett részt megépítésében. Szorgalma és kitartása volt a betonanyag benne, amelyre nyugodtan lehet tudásának hatalmas épületét fölépíteni. Ez a bajtárs nagyon jól tudja, hogy a csendőrijárőr csak akkor képviselője valóban az államhatalomnak és csak akkor láthatja el óriási jelentőségű feladatait, ha tisztában van hivatása jelentőségével s azzal, hogy valóban: holtáig kell tanulnia.

A bíró az ítélet megalkotása előtt előveheti és elő is veszi a törvénykönyvet, mert tudja, hogy ítéletet mond emberi sorsra és az igazságot keresi, a jegyző és minden más hivatalnok is előveheti a szabályrendeleteket, mielőtt intézkedik, de a csendőr mindezt nem teheti meg. A csendőr elé a kérdés percről-percre jön, azonnal intézkednie kell és minden intézkedése ítélet a rend és nyugalom megóvására, nincs idő könyveket bújni! Ebben van hivatása magasztossága és szolgálatának súlyossága, ez teszi egyedülállóvá egész csendőri mivoltát.

Milyen sok és gyakran szomorú esetben maradt alví a csendőr személyileg is, mert hiányos volt az, aráit tett, rossz, ahogyan tette. Az ok: világos, magyarázatra nem szorul. Ha megnéztük az eseteket, mindig erre a hibaforrásra találtunk. Vannak, akik egészen zavaros felfogás vizében lubickolják végig éveiket, a „majd csak lesz valahogy“ tan hívei ezek, akik csak akkor ébrednek bűnük nagyságára, ha elszült a fegyver, ha megszökött a mások hatalmas, kitartó munkájával megkerült gonosztevő, amikor a baj, amelyben segíteni kötelességük lett volna, nő, és a kár, amelynek tüzét eloltani hivatottak lettek

volna, előnti az embereket, családokat és a körletet. Így van, ezt tagadni rövidlátás, nagy hiba volna.

Mindez nem jelenti azonban azt, hogy a csendőr a fejében hordhatja az összes tudományokat. Ez képzelenség. Azt azonban jelenti, hogy aki azt hiszi: tanult eleget az iskolában, az végzetes hibát követ el, bűnben él. Esőre, szélre, fagyra, gazra, tolvajokra bízott kerthez hasonlít az ilyen tudás, a termés is ennek megfelelő. Ha van szolgálat a köz érdekében, ahol ezt megtérni nem lehet, az a csendőré.

Ha van idő, amikor a tudásra szükség van, akkor a mai idők éppen azok. A harcban álló egész nemzetnek az otthonok mellett álló arcvonalában áll a csendőr, aki már megmutatta nem egyszer, hogy hős, vitéz és okos, az áldozatokat ismeri és azoktól nem riad vissza. Az áldozatok azonban annál értékeesebbek, minél több okosság nyilvánult meg azokban. Ehhez pedig megint csak a tudás vezet.

Jogosan büszkélkedhetünk azzal, hogy a tudáshoz vezető útjaink elsőrangúak, bőségesek. A legtöbbet idős bajtársaink tapasztalatai után nyerhetünk, akik bizonyára átérzik azt, hogy a területegyarápodások következményeként megnövekedett létszámban jelentősen szereplő fiatal bajtársak csak akkor válnak ma és még inkább a jövőben méltó munkásaivá a köz rendjének, ha átadják azoknak a tapasztalatokat, ha ebbeli vezető tevékenységük nem csökken és nem csupán a hivatalos oktatás keretében tesznek eleget nevelői kötelességüknek.

A tudás további forrásai azok a tansegédletek, amelyek az utolsó években a csendőrség részére készültek és amelyek nemcsak az itthoni, hanem a külföldi szakkörökben is általános nagy elismerést érdemeltek ki és amelyek a maguk nemében egyedülállóknak tekinthetők. Ezek sem mások, mint tapasztalatok, tanácsok, határozott, világos útmutatók a csendőr ezeroldalú tevékenységéhez.

A bűnözők elleni harc óráról-órára változik, szüntelen és kíméletlen. Lemaradni tudásban, felkészültségben, egyenlő a vesztett küzdelemmel. A csendőr másik énjét, a katonát a várható fegyveres küzdelemben csak akkor láthatja győztesen a nemzet, a benne bízó és tőle mindent váró közösség, ha kész van arra testileg, szellemileg.

Egyetlen lépés sem történhetik annak világos tudata nélkül, hogy a most folyó harcban nincs megalkuvás! Az ezerszentes nemzet útja vagy megszakad és belevész a végtelen sötétségbe vagy ragyogni fog egy második ezer évig! A vagy-vagyban része van és lesz minden egész magyarnak!

A falu és a közbiztonság.

Írta: Dr. TOLDI ÁRPÁD alezredes.

A trianoni szörnyű összeomlás után újra sarjadt nemzeti életben addig nem látott jelentőséghez jutott: a falu.

A nagypolitikában mint jelszó harsogott: „a magyar falu“, „a falu népe“, „magyar kiscgazda“ stb. stb.; az irodalom is szeretettel fordult a falusi levegőhöz, a búzamezőhöz, az erdőhöz, a falu magyarjaihoz. A művészet is érdeklődni kezdett a falu iránt s mint frissen felfedezett és feltárt kincseket, úgy jelentette meg mindazt, amit művészi tárgyban, dalban, zenében, népviseletben az „új“ kincsestárakban talált. Divatos lett a falu. Boldog volt a város magyarja, ha színes, festői népviseletben felvonult falai között a falu népe és a törhetetlen magyar életerő üde levegőjét sugározta szét a város színtelen, elidegenedett, magyartalan légkörében...

Miért volt ez a változás? Mi volt az oka annak, hogy a magyar politikai és szellemi élet, a magyar értelmiségi réteg egyszerre a faluhoz fordult, a falura vágyott, annak levegőjét szomjazta? Nem lesz érdektelen — már az ébrentartás okáért sem — ezekre röviden visszapillantani.

A magyar értelmiségi vezető réteget a trianoni csapás megleckéztette. Istennek hála: a csapás felébresztette! És a felébredt nemzeti lelkiismeret ösztönösen az ősforráshoz: a faluhoz, az egyszerű falusi néphez fordult. És ebből a kiapadhatatlan forrásból merített új erőt. A magyar szellemiség megtalálta ezzel a helyes utat és mert végre magyar is lenni!

A falu felé fordulás tehát ösztönös megnyilvánulása volt a nemzet élni akarásának és nem „divat“! Mert meglátta, hogy a falu: az erő és az élet forrása. A falu

OTRANTÓ.

(Az otrantói ütközet huszonöt éves fordulójára.)

Hús, kék tengeren, tiszta lobogó alatt,
Pár derék cirkáló s karcsú naszád halad.
Kurta kéményekből komor füstök szállnak,
Merész ágyutorkok messze lesnek-várnak.

Kemény, nagy vitéz a hajóhad vezére:
Tűz a szíve-lelke, acél a nézése.
Tudja, az ellenség nagyobb, irtóbb nála:
Több a vasa, érce — nagyobb a flottája.

De csak a flottája s nem a vitézsége!
Amaz csak vasban van s ez meg szívben égve...
Ütközetet keres, harcba száll merészen
S megindul a dörgő rontás mindkét részen.

A mi hadunk fűrgebb, a seregünk hősebb,
De több az ellenség s a vasa erősebb.
Sebet kap a Vezér — nehéz, véres sebet —
Csak tovább küzd: még az ellent nem törte meg!

A nagy flotta felett győz a kis kemény had;
Hős vezére nekünk örök eszmény marad.
Örök áldás érje, híre-neve szálljon,
Az Isten éltesse! — Nagy-Magyarországon...

S z a b ó D é n e s ö r m e s t e r.

és a nép: a nemzet súlya. Ha egészséges, erős a falu, egészséges és erős a nemzet! A falu minden: az éltető és maga az élet!

Az ország lakosságának túlnyomó része, kb. tízmillió ember falun él. Már maga ez a tény egész világosan beszél: lehetne-e más útja a nemzet jövőjének, mint a falun keresztül; lehetne-e erkifejtelésről, nemzeti összefogásról szó a falu népének egybekapcsolódó közössége nélkül? Mennyi rengeteg tennivaló vár még a magyar szellemi vezetésre e téren! Mert — valljuk ezt be — bizony, ha történt is már némi haladás a falu felemelése körül, még messze vagyunk attól, hogy azt mondhatnók, eleget vagy mindent megtettünk, ami a kötelességünk volt!

Társadalmunk bizonyos széteső, egybe nem kapcsolts, közösségi érzés nélküli képet ad, így láthatjuk ezt a falun is. A falu népe annyira elmerült saját nehézet életgondjai és küzdelmeiben, hogy — sajnos — a nemzet egyetemének nagy kérdései még nem sorolhatók gondjai közé. Pedig de nagy szükség van különösen a történelmi, nagy idők alatt a szellemi egységre! A közösségi érzést a faji és nemzeti elhivatottság általános tudata, a nagy nemzeti célok felismerése, a nemzeti eszmék átérzése, vallása és szolgálata, és a faji sors-közösség és ezzel járó áldozatok tudatos vállalása teremtik meg. Ez a közösségi érzés — és annak céltudatos kiélése is — pedig nemcsak a nemzet jelenének, de még inkább jövőjének sorsdöntő tényezője!

E kis általános bevezető után térjünk tehát mi is a faluhoz. Mindenkinek hozzá kell fognia, tehát nézzük most mi is — csendőrszemmel — milyen viszonyban voltunk és vagyunk mi a faluval, mit tettünk addig és tehetünk-e még valamit a falu — közvetve pedig a közösségi érzés kialakításának — szolgálatában.

Mi jól, talán legjobban ismerjük a falut. A mi életünk a falu élete. Mi, akiket hivatásunk éppen a faluhoz köt, szinte úgy látjuk magunk előtt az országot, mintha csak ezer meg ezer falu volna és ez felosztva őrskörletekre. Ez a mi birodalmunk, ez a mi működési területünk, ahol mindenütt egyformán őrködik a csendőr. A falu békéje, nyugalma, rendje és biztonsága a mi gondunk.

Kétségtelen tény, hogy amióta a csendőrséget felállították, megközelítően sem adtak a falunak hasonló jelentőségű, vagy értékű segítséget. A falu közbiztonságáról tulajdonképpen csak azóta beszélhetünk. A csendőrség intézményének életre hívása új életet jelent a falu számára is. Ettől az időponttól kezdve nyílt meg egyáltalán a lehetősége annak, hogy a szétszórt falvak a csendőrség országos szervezetén keresztül és ezáltal — mondhatni — szorosan bekapcsolódjanak a nemzet egyetemének életébe. A csendőrség szervezete, az őrsök közbiztonsági működése vitte ki a falvakra tulajdonképpen az állami hatalom országos akaratát, tekintélyét, törvényes rendjét, az államélet és feladatok általános ismeretét és megvalósítását. Tehát a nemzeti közösség felé az első döntő befolyást, a közösségi érzésnek a falu társadalmában felébresztését elsősorban is csendőrségi intézményünk közvetlen hatásának kell tulajdonítanunk.

Gondoljunk csak vissza a törvényhatósági önkormányzatok egymástól elkülönített, magánakélok s csak a maga gondjait intéző mult századi külön-külön kis világára: olyan volt akkor még az ország a közügyek tekintetében, mintha csak nagyobbára önálló szigetek sokasága alkotná testét. Az ország közigazgatási újjá-

szervezésével az ország egész területére kiható nagyszabású állami intézmények lettek ezután az egybekapcsolásnak egyre szaporodó eszközei. Így a közoktatás, törvénykezés, a csendőrség, a vasút, a pénzügyi, az egészségügyi stb. igazgatás országos kiterjesztése és szervezete. Ez a folyamat még ma sem állt meg, sőt egyre több az olyan feladat, amit az állam kénytelen országos intézménnyel megvalósítani. A közfeladatok tehát ma is szaporodnak.

De maradjunk most csendőrségünk szerepe és hivatása mellett. Mi a jog-, élet- és vagyónbiztonságot vitük a faluba. Kétségtelen, hogy ez a falu érdekében történt. Tanítottunk szép szóval és a szolgálóti kötelesség hatalmi eszközeivel. Munkánk arra tanította és tanítja e népet, hogy az egyéni érdeken felül vannak olyan erkölcsi kötelességek, amellyel az egyén az államnak, a nemzeti közösségnek tartozik. Munkánk népnevelő hatása vitán felül áll és rendkívüli jelentőségű volt és marad. A közösség érdekében végezzük tehát hivatásunkat, azt csináljuk, amit minden embernek magától is kötelessége volna teljesíteni. Nem egymás ellen, de egymásért dolgozunk!

A közösség érzete azt parancsolja az egyénnek, hogy vannak olyan kötelességek, amelyekhez nemcsak a köz-, hanem az egyén érdekében is alkalmazkodnia kell. Sőt, mennél magasabb egy társadalom erkölcsi szintje, annál inkább tudatára ébred az egyén, hogy elsősorban az ő legsajátabb érdeke is, hogy megtegye azt, amivel a közösségnek tartozik. A mi munkánk nem más, mint elősegítése ennek a közösségi életnek: egyrészt védelmezése a jónak, az erkölcsi rendnek, másrészt a kényszereszközök alkalmazása azok ellen, akik szembehelyezkednek ezzel a renddel. Ez tulajdonképpen mindenkinek egyformán a kötelessége, de természetes — vagyis inkább világos, — hogy a mai viszonyok között a társadalom maga még ezt a feladatot nem lenne képes elvégezni. Ezért van erre egy külön szerv rendelkezve, aki helyette, de úgy a kívánatos, hogy vele együtt, végezze e fontos köztennivalókat. Ma még csak óhaj s talán csak elképzelésükben él, hogy a közbiztonsági szolgálatban az egész társadalom, tehát a magyar falu népe is tevékenyen részt vegyen; hogy ne gondolkozzanak úgy az emberek, nem az ő dolguk s nem törődnek vele, hanem igenis a maguk ügyének tekintik a közösség rendjének és fegyelmeinek megvalósulását. Ha nincs is még általánosan így, a haladás e téren mégis csak szembeötlő már. Tekintsünk csak vissza 50-60 évet és hasonlítsuk össze a ma állapotával. És így fog ez haladni tovább is.

Módunkban van-e nekünk csendőröknek ezt a haladást külön, alkalmas eszközökkel is elősegíteni? És mi volna ennek a módja, milyen eszközökhöz kellene folyamodnunk!

Kétségtelen, hogy maguknak a büntetőtörvényeknek és rendeleteknek is óriási az erkölcsi népnevelő hatásuk. Hiszen éppen ez a céljuk: kényszerrel is rászorítani, ránevelni a népet a jóra, a helyes erkölcsökre. Megszabják az egyéni szabadság határait, nemcsak az egyén, hanem a közösség érdekében is. Tehát a közösségi gondolatot, a közösségi érzés kialakítását akarják mind a tilalmak megvalósítani! Ha mindezt úgy történik nálunk, ahogy a jogszabályainkban kifejezésre jut, az egymás megbecsülésének, a közösség tudatának oly eszmei magaslatára emelkednék társadalmunk, hogy párja alig akadna a világon! De a nép a törvényt, a tilalmat honnan ismeri meg? Ki hirdeti ki neki? Ki mondja meg neki, hogy mi mindent

tilt a törvény, mit tilalmaz a sok rendelet, ami pedig mind kivétel nélkül mindenkit érint, mindenkire vonatkozik. Általános tétel, hogy a törvény nem ismerése, nemtudása nem mentesít a felelősség alól! Kézenfekvő tehát a gondolat: ismertessük meg, tanítsuk meg a törvényt, a tilalmat a néppel, még mielőtt vétene ellene s talán kevesebben fognak szembekerülni vele; tovább pedig: mennél többen fogják megismerni a közbiztonsági szolgálat feladatait, annál többen fogják átérzeni annak közérdekű szükséges voltát és annál többen és készségesebben fogják támogatni és elősegíteni annak megvalósítását. Remélhető, sőt biztosra vehető, hogy az e téren felvilágosodott társadalom inkább magáévá teszi a közbiztonsági szolgálat közérdekű ügyét, mint egy olyan társadalom, amely e kérdésekről még semmit sem hallott, amely a közbiztonsági szervekben eddig csak a hatalom fenyegető és kényszerítő eszközét látta.

Fontos tehát, hogy ez a közhasznú együttműködés létrejöhessen s elsősorban mi — csendőrök — volnánk hivatva, hogy ezt minden kínáló módon és eszközzel előmozdítsuk. Mi, csendőrök, akiket a falu tisztel, becsül és szeret, akikre szívesen hallgat. Bár e kérdés időszerevése sem új, mégis megállapíthatjuk, hogy régebben a megoldásnak sokkal kevesebb lehetősége kínálkozott, mint manapság. A kérdés most vált időszerevévé, mert nemcsak, hogy fel lehet vetni, de a siker biztató reményével hozzá is lehet fogni a megvalósítás, az életrehívás munkájával. Ma már a falu — hála Istennek — nem az, ami csak néhány évtizeddel is ezelőtt, volt. A falu népéhez régebben csak a templomon, a kis elemi iskolán és a községi képviselőtestületeken keresztül lehetett szólni. Ma pedig mindezek felül: vannak Levente- és Lövészegyesületek, fejlettebb az iskola-rendszer, iskolán kívüli népművelés általánosan működik, mezőgazdasági szaktanfolyamokban egymást váltják a gazdai fjak csoportjai, van népkönyvtár, az ujság is elterjedt már s itt van a rádió, a hangos film s végül, de nem utolsó sorban, a jó plakát. És még egy: a honvédségen belül, a katonai szolgálati idő alatt is kínálkozik s talán egyike a legjobb lehetőségnek, amiddőn a falu fiaival sikerrel lehet e téren is foglalkozni!

Szóval: amint így felsorolom a közvetlen érintkezés lehetőségeit, szinte elszáll minden aggodalom s már-már magától tetté kíván érni a gondolat: lássunk hozzá és kapcsoljuk mielőbb a falu népét hivatásunk közhasznú munkájába a nemzeti közösség javára!

Mit kívánunk elérni a felvilágosító munkával?

1. Azt, hogy a falu népe felismerje és belássa, hogy elsősorban is az ő és a közösség érdekét szolgálja a közbiztonsági viszonyok mennél jobb állapota; hasonlóan csak ő és a közösség látja hasznát a mennél fejlettebb közrendnek, a legsajátabb önértékében kell alkalmazkodnia a sokoldalú rendészeti követelményekhez, s hogy mindennek úgy kell történnie — amit az államhatalom kötelezően előírt — ahogy ezt a jogszabályok megállapították, mert mindez csakis a közbiztonsági megvalósítását szolgálja.

2. El kívánjuk érni azt, hogy a falu társadalmá — megismervén a közbiztonsági követelményeket — azokhoz készségesen alkalmazkodjék is. Ne tartsa tehernek, kényszernek ezt az alkalmazkodást, hanem lelkiismereti kötelességének, mellyel a nemzeti közösségnek tartozik. Ne idegenkedjék a „törvénytől“, a „hatóságtól“ s a csendőrtől, hanem tekintse mindezt a sajátjának, s érezze át, hogy ezek csak az ő javát szol-

gálják. Vigyázzon arra, hogy a maga részéről ne kerüljön összeütközésbe a közrenddel, hanem inkább segítse munkájukban azokat, akik hivatva vannak ennek megvalósítására.

3. Azt, hogy a közbiztonság és a rend fenntartását a maga ügyének is tekintse és törődjék azzal, ha egyesek cselekménye ezt veszélyezteti. Embertársait tartsa vissza a tilalmak megszegésétől; az államra, a nemzetre, a társadalomra, a közbiztonságra káros és veszélyes elemeket pedig közösítse ki magából azzal, hogy ilyeneket a csendőrnek tudomására hoz, minden előfordult esetet feljelent. Kísérje különösen szemmel a megforduló idegeneket, érdeklődjék kilétük és magatartásuk felől s ha csak a legkisebb gyanus körülményt is észleli, azonnal hozza ezt az illetékesek — a csendőr — tudomására.

4. Azt, hogy előfordult gyanus jelenségek és megtörtént bűncselekmények iránt érdeklődjék, hogy a nyomozás nehéz munkájának segítségére lehessen hasznos adatok szolgáltatásával. Ne várjon arra, hogy vajjon ki fogják-e kérdezni, hanem, aki tud valamit, az menjen magától, kötelességszerűen a csendőrhöz és közölje vele azt, amiről tudomást szerzett. Ne idegenkedjék a tanuskodástól, hanem tartsa ezt feltétlen kötelességének, amivel a közösségnek tartozik.

5. Végül el kívánjuk érni azt, hogy a falu közönsége bizonyos közbiztonsági, kiváltképpen nyomozási szakismeretre is tegyen szert, olyan terjedelemben, amennyire előfordult eseteknél szükség van, különösen addig, amíg a csendőrről a bűncselekmény helyszínére nem érkezik. Ilyen volna pl. a helyszín és közvetlen környékének változatlan állapotban való megőrzése, a helyszínen nyert első tapasztalatokról, az otttaláltaokról való felvilágosítás, bűncselekmény menekülő tettesének elfogása, a tettesre vonatkozó adatok önkéntes közlése stb., stb.

Ezzel körülbelül össze is foglaltam nagy vonásokban mindazt, amit a kínálkozó lehetőségek határain belül megvalósítani időszerűnek, kívánatosnak és keresztülvihetőnek is tartok. Tehát jön a kérdés másik fele:

Hogyan közöljük a közönséggel, amit mondani akarunk, milyen legyen ennek a felvilágosító munkának a szervezete?

Arra, hogy mit, milyen terjedelemben és hol oktassunk, most csak átfogó, általános elgondolást adok. A részletek megállapítására majd később is kerülhet a sor.

E nagy felvilágosító munka akkor lesz teljes, ha minden lehetőséget felhasználunk az iskolától kezdve a katonai szolgálati időn és a sajtón keresztül is egészen a lövészegyesületekig. A kérdés maga sokkal nagyobb horderejű, minthogy megelégedhetnénk itt-ott egy-egy alkalmi előadással. E kérdés szerencsés megfogása és megoldása tulajdonképpen túl is nő egy, tisztán csendőrségi vállalkozás keretein. A kezdeményezés lehet a miénk, de a megvalósításhoz nemcsak segítségre, de mindazon szerveknek összefogó, céltudatos együttműködésére is van szükség, amelyek a falu népe közvetlen nevelésével, művelésével, vezetésével foglalkoznak. Rendkívüli hiányt pótolnánk e kérdés intézményes megoldásával, de egészen rendkívüli hatást is érünk el siker esetén az általános civilizáció, a közművelődés és a társadalom erkölcsi fejlődése tekintetében!

Nem lehet vitás, hogy mindaz, amit mint elsőrendű célt felsoroltam, időszerű követelmény és olyan jelen-

tős kultúrsikert eredményezne, amelyet nem szabad lebecsülni, s amilyenre — ha megvalósul — alig akad még példa az általános népművelés terén. Nem mondhatunk le erről, ha egyáltalán módját ejthetjük, hogy dolgozhassunk érte és elérhessük. A gondolat, amit felvettem, tehát szinte átfogó társadalmi kérdés, amihez nemcsak érdemes, de kötelességünk is hozzányúlni. A közoktatásnak tehát be kellene kapcsolódnia ebbe a munkába, sőt a feladat igen tekintélyes részét kellene vállalnia.

Már az iskolában kellene kezdeni a felvilágosítást és oktatást. Az iskolák időszerű oktatási reformjával helyet kellene adni az idevágó kötelességek és tudnivalók rendszeres megismerésének.

A rendszeres oktatást folytatni kellene végig a legkülönbözőbb iskolákban és tanfolyamokban. Amikor ezt mondom, nem győzöm eléggé ismételtten hangsúlyozni, hogy bizony nem egy, eddig oktatott ismeretnél sokkalta fontosabb, értékesebb, életrevalóbb és nemzetnevelőbb tudnivalóval gyarapodnék az ifjúság.

Az oktatásra kerülő anyagot iskolafajták szerint kellene megválasztani és a tantervekbe beilleszteni. Tekintettel kellene lenni bizonyos mértékben a falu és a város más és más viszonyaira is. Különös súlyt kellene helyezni a társadalomnak a bűnözés elleni küzdelmére. Ismertetni kellene tehát a bűnözést, azokat a rendkívüli károkat, ami a bűnözés folytán a nemzetet és a társadalmat éri, az állam és szerveinek munkáját a bűnözés elleni küzdelemben, a társadalom bekapcsolódásának és összefogásának szükséges voltát, ennek a módját; ismertetni kellene a büntetőtörvényeket és rendeleteket, különösen azokat, amelyek ellen tömegesen vétének és amelyek áthágása faj-, nemzet- és állambiztonsági szempontból, a közkerkölciség, közegészség, közfegyelem, közkötelességek teljesítése, az általános közrend szempontjából különösen veszélytjelentők; meg kellene tanítani már az ifjúságot, hogy önmaga a szabályokhoz alkalmazkodjék, de figyelemmel is kíséresse, meglássa és felismerje az ily cselekményeket vagy ilyenekre utaló jelenségeket; bele kellene nevelni a társadalomba a nagyobb felelősségérzetet e téren és azt a meggyőződést, hogy mindenkinek eleme kötelessége és érdeke közreműködni a jogrend kialakításában és hogy azt, aki vét és nem alkalmazkodik, a közösség ellenségének tekintse.

Talán szokatlanul hangzik most még mindaz, amit e téren a közoktatás feladatai közé soroltam, de meg kell ezzel barátkozni és be kell látni, hogy az iskola éppen arra való, hogy az életre neveljen és beállítsa az új nemzedéket abba a mindenkori társadalmi, munka- és erkölcsi rendbe, amelyet a haladó kor kialakítani törekszik! Ez a közoktatás egyetlen jól fel-fogott hivatása! És szerencsés az a nemzet, amely így tudja nevelni fiait.

A szakoktatás szerint az imént elmondottakon kívül különös tekintettel kellene lenni az egyes szakmákba vágó és a szakmákra vonatkozó büntető jogszabályokra, a megállapított törvényes kötelességek és tilalmak pontos megismerésére. Így a mezőgazdasági, ipari, műszaki, kereskedelmi stb. szakoktatáson átment egyéneknek tökéletesen tisztában kellene lenniök nemcsak foglalkozásuk, mesterségük szakismereteivel, de mindazokkal a szabályokkal is, amelyekhez a közösségi érdek folytán büntetés terhe mellett is alkalmazkodniok kell. Ennek általános megvalósítása nagyobb felelősségérzetet és jobb kötelességtudást eredményezne

az egyéni munkatérén, mert ahhoz a belátáshoz vezetne, hogy bármely foglalkozási ágban végzett munka lelkiismeretes teljesítése nem kizárólag magánügy, hanem a közösség ügye is.

A honvédségi szolgálati idő rendkívüli nevelő hatása szembevethető a kiszolgált katonáknál egyéni magatartásuk minden vonatkozásában. A közszellem és egyetértés jegyében a fegyelemre, rendre és önfeladózó kötelességteljesítésre való nevelés egyenesen eszményi célja a nemzeti közösség egyetemének is! Ez az idő tehát különösen alkalmas annak a felvilágosító munkának is a folytatására, amelyről itt beszélek. A katonai idő alatt leginkább a honvédelem általános tudnivalóival, a honvédelem érdekeit veszélyeztető cselekményekkel, az ezek elleni védekezéssel és mindazokkal a kötelességekkel kellene foglalkozni, amelyekkel a tartalék viszonyban lévő katona is — mint a falu polgára — a közrend, a biztonság és honvédelem fontos nemzeti érdekeinek tartozik. A leghatalmasabb népnevelő a hadsereg, s mi csendőrök, tapasztalatból tudjuk, mit jelent és mit jelent a törvénytisztlet, a közrend és közbiztonság szempontjából a tényleges katonai idő: régebben szinte mindent, valami mással nem pótolható. A trianoni idők elején kiesett ez a hatalmas tényező a nemzeti munkából; káros következményét látni is lehetett. Szerencsénk, hogy ráeszmélve a bajra, hamarosan hozzányúltunk a segítséghez a Levente-intézmény formájában és az általános védkötelezettség újólagos bevezetésével.

A végére hagytam az iskolán kívüli népművelés keretében kínálkozó lehetőségeket. Ez az, ahol nekünk — csendőröknek — kezdeményezően hozzá kell fogni a kérdés megoldásához. Lássuk tehát, miben érzünk mi közvetlenül bizonyos hiányokat a közbiztonsági szolgálat terén?

A falu népe általában kevésbé érdeklődik a közbiztonsági viszonyok, előforduló esetek és a csendőrség közbiztonsági szolgálata iránt; nem érzi, nem tartja kötelességének, hogy közbiztonsági tekintetben szemléltesse, figyelemmel kísérje, hogy mi történik körülötte, mi fordul elő a falu területén; bizonyos idegenkedéssel szívesebben távol marad és kerüli, hogy bármilyen „hivatalos“ érintkezésbe kerüljön valamely ügygel és ezzel kapcsolatosan a csendőrökkel; ha észlel is valamit, amiről a csendőröknek jó lenne szólni, vagy ha tudomást szerez is valami bűncselekményről, vagy egyesek gyanus viselkedéséről, többnyire nem veszi magának a fáradságot, hogy az őrsre menjen és elmondja az észleleteket, ha tanuja előfordult bűncselekményeknek, nem szívesen jelentkezik mint ilyen, s vonakodik teljesíteni tanuzási kötelességét; nem tudja általában, mit kell tennie, ha bűncselekményen tetten ér valakit, ha helyszínes bűncselekmény színhelyén megjelenik, vagy ha valamely még fel nem fedezett bűncselekmény színhelyére bukkan; általában nem tudja, kit és mit tekintszen gyanusnak; nem tudja, hogyan dolgoznak a bűnözők: a különböző tolvajok, csalók, árdrágítók, kémek, szabotálók, bolsevista ügynökök stb. és éppen ezért nem is ismeri fel az ilyenekre utaló jelenségeket; nem ismeri a falu népe általában az idegen rendszert, a falu rendjét, az erdő- és mezőgazdaságot, a közegészségügyet, az áruforgalmat és kereskedelmet stb. érintő büntető jogszabályokat és megállapított tilalmakat; általában mondhatjuk: a falu népe még nem tartja osztatlanul saját ügyének a közbiztonsági ügyét, hanem csak olyannak, amit a hatóságok és fő-

ként a csendőr rá akar kényszeríteni; a falu népe még nem érezte azt mindenütt át, hogy a közbiztonsági szolgálat csakis az ő javát, az ő érdekét, vagyis a közösség hasznát szolgálja és ebben neki is össze kell fognia a csendőrséggel és bele kell kapcsolódnia minden lehetséges segítséggel a csendőrök közérdekű munkájába.

Az itt elmondott hiányosságokon kellene tehát segíteni és a felvilágosító előadások anyagát ezek szerint kellene összeállítani. A *Csendőrségi Lapok* gazdag tartalma és a *Csendőr-Btk.* bővelkedik ilyen és hasonló témák feldolgozásában. Az anyagot tehát először innen kell kiválogatni és ha ez nem lenne elegendő, a még szükséges témákat ki kell dolgozni olyan tartalommal és terjedelemben, amely a felvetett gondolatnak és céljának megfelel. Az előadásokat az őrs-, szakasz- és szárnyparancsnokoknak kellene az iskolán kívüli népművelés, esetleg más alkalom során is megtartani.

A falu népet felvilágosító és ebbe a közhasznú közösségi munkába bekapcsoló szervezetnek ki kellene terjednie a közoktatás, a szakoktatás, a Levente- és Lövészegyesület, a közigazgatási, a csendőrségi (rendőrségi) felvilágosító előadások, a sajtó, a rádió és a honvédségen belüli munka egész területére. A tervet ehhez — mint kezdeményezőnek — nekünk csendőröknek kellene elkészíteni és az érdekeltekkel közölve és megbeszélve, együttesen végleges formába önteni és megvalósítani.

Igen hasznára lenne az ügynek, ha a csendőrbajtársak érdeklődéssel kísérik az itt felvetett gondolatokat és saját munkájukkal is, hozzászólások révén a *Csendőrségi Lapok*-ban segítségére lennének az elgondolás megvalósításának. Különösen a gyakorlati kivitel módja, a megfelelő előadási anyag szerencsés kiválasztása, feldolgozása és rendelkezésre bocsátása volna talán az érdeklődők hozzászóló munkájának kívánatos területe.

A német véderő lapjának cikke Magyarországról.

A német birodalmi véderő lapja, az „Arme-Nachrichtenblatt“ a közelmúltban „Szent István koronájának országa“ címmel rendkívül tartalmas, ismertető cikket közölt Magyarországról. Történelmi visszapillantás keretében foglalja össze Magyarország multját és a Dunamedence helyzetét a legrégibb időktől a jelenkorig. Végigvezeti az olvasót Magyarország történetének legfontosabb eseményein: a honfoglalás korszakán, Szent István uralkodásán át, s megállapítja, hogy a magyar állam a rend, biztonság és békés fejlődés legfontosabb tényezőjévé lett a Nyugat és Kelet kultúrzonájának határmesgyéjén elterülő Középeurópának. A cikk a továbbiakban megemlékezik a tatárjárás szörnyű pusztításairól, majd ismét a fellendülés korszakáról szól, amely Nagy Lajos király uralkodása alatt érte el fénypontját. A középkori magyar királyság Nyugat védőbástyája a Kelet és Dél felől fenyegető török veszedelemmel szemben, — írja a lap, — Mátyás király uralkodása idején pedig Európa egyik legjelentősebb kultúrközpontjává lett. A magyarság további küzdelmes sorsát vázolja, a cikk hangsúlyozza, hogy a magyar nép történelmi küldetésének tudatában sohasem adta fel szabadságának és függetlenségének eszméit. II. Rákóczi Ferenc a nemzet szabadságának visszanyerése érdekében

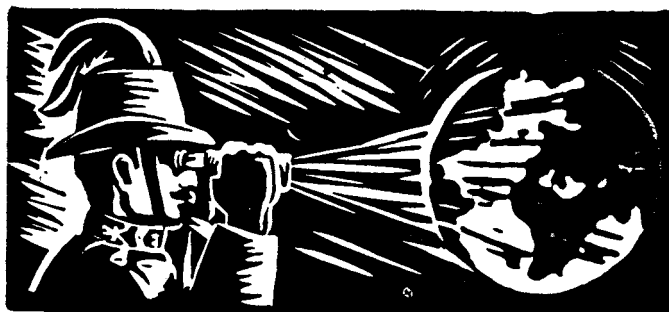
ragadott fegyvert és ugyancsak a szabadságért, a független Magyarorszáért küzdöttek 1848—49-ben az akkori szabadságharc magyar hősei is.

„A mai német birodalom politikájának egyik legfontosabb alapelve szerint a Dunamedencében az egészséges egyensúly csakis Magyarország államalkotó és államszervező erejének segítségével biztosítható, — írja az „Armeen-Nachrichtenblatt“ cikke — és Magyarország államalkotó munkássága a tengelyhatalmak Európát újjárendező műve számára csakis hasznos lehet. A magyarok fegyverbarátsága már az első világháború idején a szövetségi hűség legszebb példáját szolgáltatta. Amikor azután 1920 június 4-én a trianoni békediktátum kegyetlenül megcsönkította az országot, mindez mit sem változtatott a magyar nemzetnek Németország iránti őszinte baráti érzelmein. Magyarország csatlakozott utóbb elsőnek a hármasegyezményhez, ezzel is tanújelét adva, hogy örömmel zárkózik fel a megújuló harcban. A magyar állam élén vitéz Nagybányai Horthy Miklós tengernagy áll, mint az ország kormányzója. Ő volt az, aki megfékezte és lefegyverezte Kun Béla elvadult martalócait és azóta is biztos kézzel irányítja az ország sorsát. A magyar ifjúság hittel és meggyőződéssel követi őt úgy a harci kötelekben, mint a legutóbb rendszeresített munkaszolgálati szervezetekben is. A magyar honvéd ma ismét vállvetve küzd a német véderő seregeivel, az olaszokkal és más szövetségeseikkel együtt, akik Európát a Német Birodalom oldalán egy második tatárjárás sorscsapásától akarják megmenteni.“

A cikk ezután színes, hangulatos leírást közöl a magyar vidék szépségeiről, Dunántúlról, a Balatonról, az Alföldről, a Hortobágy érdekességeiről és a visszaszatolt Felvidék és Északerdély hegykoszorújának vadregényes szépségeiről. Beszámol a cikke a magyar méntelepekről és Magyarországot a nemes paripák valószínű földi paradicsomának jellemzi. Végül Budapestről közöl színes ismertetést, a legnagyobb elismeréssel szólva a magyar főváros természeti szépségeiről, építészeti érdekességeiről, műemlékeiről, valamint páratlan fekvéséről, amely Budapestet a világ egyik legszebb városává avatja. Pompás fényképek, köztük Horthy Miklós kormányzó és Hitler vezér és kancellár kitűnően sikerült fényképe adnak szép keretet az őszinte barátság és megbecsülés hangján megírt tartalmas ismertetésnek.

Mesterséges tej. A háború következtében minden hadatviselő államban jelentősen megcsappant a fogyasztásra kerülő tej mennyisége. Így az érdeklődés előterébe kerül a tej mesterséges pótlása s az ú. n. „műtej“ gondolata. A műtejet, illetve a tejhez hasonló folyadékot a nálunk is jól ismert népies nevén amerikai mogyoróból vagy szójababból lehet előállítani. A műtej kellemetlen mellékíze miatt önmagában nem élvezhető, de kávéval, kakaóval keverve jól használható.

A fény nyomása. Nem is gondolunk arra, hogy a fénysugár az útjába kerülő felületre nyomást gyakorol. Természetesen ez a nyomás igen kicsiny, de ennek ellenére mérhető. A fizikai kísérletek megállapították, hogy a fénysugár nyomása az erőegységnek, az ú. n. din-nek százezermilliomod része, vagy még ennél is kisebb. A fény nyomásának megállapítására szolgáló mérőeszközök azonban a legteljesebb pontossággal meg tudják állapítani a különböző fényforrások, illetve fénysugarak nyomás nagyságát.

PORTYÁZÁS

A telelést úgy oldották meg a németek, hogy minden fontos területen őrséget hagytak vissza, az általános vonalat pedig hátrább vonták oda, ahol a hadseregük ellátását a közlekedési és elszállásolási viszonyok könnyebbé tették.

Ezek az őrségek nagy kötelek voltak, ellátva minden fegyverrel, ami a téli kitartáshoz kellett, a mindennapi utánpótlást pedig repülőgépek vitték előre. Megerősített szigetek, mondjuk: várak voltak ezek az óriási orosz térségben és az volt a rendeltetésük, hogy az önfeláldozás végső határáig tartsák azokat a területeket és pontokat, amelyek az újabb általános előmozgáshoz kiindulásul szükségesek.

Eszünkbe jut erről a magyar hadtörténelem sok, ezzel azonos feladata. Nem kell idézni hős várkapitányok nevét, akik körülzárt várakat védtek az utolsó vércseppig. Nemcsak katonai jelentőségük nagy, hanem emberi értékük is kiemelkedő s ezt évszázadok múltán is érzi a nemzet, mert még az ifjúsági irodalomban is a legizgalmasabb és leglelkesítőbb olvasmányok róluk, körülöttük szövődtek.

Hős az is, aki a hadsereg egészébe sorolva, bátran küzd akár támadásban, akár védelemben, de sokszorosán hős az, aki tudja, hogy az erők zöme hátrább vonul s neki elől kell maradnia azzal a feladattal, hogy vagy megvédi a rábizott területet, vagy meghal. Elszigetelve, igazán csak a maga testi és lelki erejére utalva. Kiszakítva a zömből és a zömbben rejlő erőtudatból, az általános sorsközösségből.

A legnagyobb katonai erény ilyen feladatnál a helytállás. Régi várkapitányaink alakja ezért nőtt a történelem fölé és emelkedett egészen a legendák dicsfényéig. Ilyen feladatok azután is akadtak, a későbbi háborúkban, de ritkán és arányaikban, jelentőségükben megcsökkenve. Lassankint a régi kapitányok hősköltevényeibe vonult vissza a háborúvezetésnek ez a módja, míg most itt áll előttünk újraéledve, óriás arányokban, kifejezhetetlenül nagy és áldozatos katonateltjesítményeket mutatva. A német katona megvetette a lábát ezeken a szigeteken és hónapokig védte azokat messze túl azon a határon, amit az emberek általában emberi teljesítőképességnek, bátorságnak, lemondásnak, áldozatosságnak ismernek.

Azt kell mondanunk, hogy legendák voltaképpen nincsenek, mert nincs a képzeletnek, a mesemondásnak, színezésnek annyi eszköze, ami csak megközelíteni tudná a valóságot, mint most ezeknek a német szigetállásoknak a valóságát. Nincs legenda, nincs elképzelhetetlen feladat, nincs megoldhatatlan helyzet, nincs

Vízzel elárasztott területen át nyomul elő a gépkocsioszlop.

olyan rémség, ami a férfi és katona erényeivel meg nem valósítható, illetve le nem küzdhető.

*

Nem hisszük, hogy az egész világon, ahol katonák élnek és gondolkoznak, mindez eszébe ne jusson mindenkinek, aki katona. Az utóbbi néhány évtizeden át színházban, moziban, könyvekben, mindennapi beszélgetésekben mindennel találkozunk, csak a hősi erények dicséretével alig. Óreg katonák már-már azon tündöttek, hogy az ember gyökerében változott meg, hogy a tánclokálokba, ponyvaregényekbe, üzleti szellembe csordaként tóduló tömeg soha többé azzá a hősi emberré nem lesz, ami Szigetvár, Eger idejében volt.

Az események most megmutatják, hogy az embertől semmiféle eszközzel nem lehet kiirtani a hőst, aki hitéért és nemzetéért a legvégső áldozatot éppen úgy vállalja, mint vállalta eddig a történelem valamennyi nemzedéke, amelyiknek a sorsa nem a béke-munka, hanem a háborús helytállás volt. Aki azt hitte, sőt talán hirdette, hogy a szigetvári hősiség már a múlté és annak is csupán meseszerű legenda, s hogy az újabb korban az ember már nem képes hittel és áldozattal ehhez a legendához emelkedni, aki ezt hitte és sokszor hirdette is, az olvassa el a beszámolókat a németek téli sziget-átjárásairól.

*

Nem akartuk ezzel a magyar katona tetteit kisebíteni. Erényben nem vagyunk mögötte a német katonának, csak számban. A németek téli csatáját Szigetvárhoz mértük, régi magyar várak magyar kapitányaihoz és katonáihoz. Nem vagyunk senkinél sem alább-

valók, ez régi magyar katonatétel, de ha más nemzet katonáinál olyan teljesítményeket látunk, amelyek életrekeltik régi magyar katonatettek emlékét, ebben nemcsak a magunk igazolását kell észrevennünk, hanem mások érdemét is.

*

És észre kell vennünk ebben a téli csatában önmagunkat, csendőröket is. Minden járőrünk egy-egy kis vár. Mozgó erődje az államnak, az ország biztonságának. Elszigetelt két csendőr a többi ezrektől, kiszakítva a közösség tömegbiztonságából, számához és erejéhez mérten óriási térségben, hatalmas feladattal megbízva.

Ezt minden járőrnek mindig éreznie kell. Nem azért, hogy a bátorsága az inába szálljon, amitől a magyar csendőrt amúgysem kell féltetni, hanem azért, hogy mindig kellően tudja önmagát és a feladatát értékelni. Amelyik járőr ezzel a tudattal portyázik, soha nem únja a szolgálatot és soha nem fásul bele a fáradságba. Semmi más hivatás ebből a szempontból a csendőréhez nem hasonlítható. Kiemelkedő szerep s csak arra bízható, aki talpig férfi, bátor a testi veszélyekkel és fáradalmakkal szemben és bátor az erkölcsi kísértésekkel szemben, azonfelül pedig szellemi útravalója föléje emeli az egész látóhatárnak, ami portyázás közben körülöleli.

A mindennapok egyhangúsága sok mindent el-tompít bennünk, de ennek a tudatnak nem szabad eltűnnie belőlünk, mert nélküle a portyázás csupán gépies sártaposás.

Vasúti és közlekedési őrsaink szolgálatáról.

Írta: VIDA SÁNDOR őrmester
(Csap, vasúti őrs).

(Folytatás.)

III.

Mint vasúti csendőr, szolgálatom közben nagyon sok ismerős bajtársammal találkozom, akik a vasúti szolgálat felől érdeklődnek. Bizony, elegenden vannak, akik, még mielőtt meghallgattak volna, azzal üdvözlnek: „Könynyű nektek, vasutasoknak, mert csak utaztok.“

Bajtársaim nagyrésze faluról került a testülethez. Sok esetben hallhatták odahaza, amikor jó tavaszi vagy nyári idő volt és a csendőrrjárőr tiszta öltözetben, vasalt nadrággal a házuk előtt elhaladt: „Jó nekik, csak sétálnak.“ Ebbe a jó „sétálásba“ már minden csendőrbajtársam belejutott. Most tudja csak igazán, hogy milyen is ez a „séta“.

Igy vagyunk a vasúti őrsön is. Talán fényesebb a csizmája a vasúti őrsbeli csendőrnek, talán vasaltabb a nadrágja, mint azé a bajtársé, aki a határt járja, esőben, sárban, viharban egyaránt. De... hogy mi csak utazgunk?

Ezekről az utazásokról szeretnék nagy vonásokban megemlékezni.

Azt hiszem, bajtársaim közül kevés van olyan, aki őrsállomásáról az osztály-, vagy kerületi parancsnokság székhelyére ne utazott volna már. Olyan bajtárs is sok van, akinek nagyobbaszabású ügy nyomozásában távolabbi vidékre kellett elutaznia. És olyan, aki... szabadságra utazott? Mindenki tudja, milyen fárasztó volt az út csak odáig, pedig még vissza is kellett utaznia. Alig várta már, hogy haza érjen az őrsállomásra, máris pihenni tért a laktanyába.

A vasúti őrs járőrénél más a helyzet. Neki a vonaton *szolgálatot* is kell végeznie. A mai nehéz közlekedési viszonyok mellett a vonatok úgyszólván zsúfolásig vannak utasokkal. Ülőhely csak nagyritkán akad a vasúti csendőr számára. Egy-egy szolgálata alkalmával 4—500 kilométert kell megtennie. Ennek a távolságnak kb. 20%-át teszik meg területi őrsbeli bajtársaim akkor, amikor az osztály- vagy a kerületi parancsnokság székhelyére utaznak és mégis úgy érzik és mondják, hogy fáradtak.

Igen. A területi őrsbeli bajtársam hazaér otthonába, lefekhetik saját, jó ismerős, tiszta ágyába és ha nem kell szolgálatba mennie, kipihenheti magát.

Mi a helyzet a vasúti őrs járőrénél? Tudjuk mindnyáian, hogy a területi őrsön nincs hely és alkalom pihenésre, különösen nappal, amikor oktatás folyik, megállás nélkül kattog az írógép, jön a panaszos, vagy egyéb munkával foglalatostkodnak.

A vasúti őrs járőrének a pihenője rendszerint oda van előírva, ahol vasúti csomópont van, vagy ahol a vonatra huzamosabb ideig kell várakoznia. Hová menjen a vasúti járőr, ha az őrsön nincs hely? Megy az állomásra és a III. osztályú váróteremben állva, a legjobb esetben ülve, megtartja az előírt nagypihenőt, természetesen teljesen felszerelve. Joggal kérdezhetem: pihenő-e az, amikor a derékszíj, járortáska húzza a csendőrt és nyugodtan nem tud pihenni?

Van azonban ennél jobb eset is. Amikor mégis van hely az őrsön, ha máshol nem, hát a hosszú, közös pa-

don... Sokszor azonban — mondom — átvirrasztjuk idegenben a nagypihenőt. Ajánlom ezt azoknak a figyelmébe, akik nem őszinte bajtársiassággal állanak rendelkezésünkre, amikor betérünk a laktanyába, pihenőre. Mert — sajnos — találkoztam már ilyenekkel is.

Egy ilyen átvirrasztott éjszaka és „papíron“ megtartott pihenő után, a járőrnek újabb 2—300 kilométert kell még megtennie, amikor bevonulhat.

Ezen a helyzeten a folyó évben segítettek előjáróink, a Máv. Igazgatóság megengedte, hogy azokon az állomásokon, ahol vasúti laktanya van, azt a vasúti őrs járőre igénybe veheti. Ez is azonban csak papíron van meg, mert a laktanyában nincs hely soha. Az idegen állomásokról érkezett vasutasok még a padlón is fekszenek, hogyan próbáljon a csendőr olyan helyen pihenőt tartani?

Felteszem a kérdést területi őrsbeli bajtársaimnak: melyik az az őrjárat az őrskörletében, ahol pihenőhely nem áll rendelkezésre. Ha esetleg ilyen őrjárat van is, legalább ellenszolgáltatás mellett bármelyik falusi lakásban, ha többet nem, a járőr kaphat egy ágyat, ahol kipihenheti magát.

Hasonló a helyzet az étkezés terén is. A vonatról nem szállhat le a vasúti csendőr csak azért, mert ebéd-idő van és ebédelni kell. Az őrsre viszont a menetrend és nem a napirend szerint érkezik, rendszerint olyankor, amikor sem ebéd, sem vacsora nincs már. A gazdálkodásvezető röviden elintézi: előbb kellett volna jönni. Jobb eset, ha valamelyik étteremben tud ebédelni, ezért persze az egész napi vezénylési pótdíja elmege, sőt nem is elég.

A folyó évi március 1-én megjelent *Csendőrségi Lapokban* dr. Németh László főhadnagy úr, a vasúti szárny parancsnoka, ismertette a vasúti őrsök tevékenységét s az általuk végzendő szolgálatot, stb. Bár ott szó volt a dézsmálásokról, én mégis szeretnék erről megemlékezni.

Hogy a csomagdézsmálási esetek nyomozása milyen nehéz, azt a vasút mellett szolgálatot teljesítő bajtársaim tudhatják. Kevés az a bajtárs, aki elmondhatja, hogy ő már derített ki vasúti dézsmálást. Értethető, hogy a nyomozása nehéz. Mondjuk, Budapesten feladnak egy csomagot gyorsárúként Ungvárra. A felvevő állomás a csomagot leméri, megvizsgálja, hogy szállításra alkalmas-e. A raktárban már egy csomó ember dolgozik vele, akik közül bárki megdézsmálhatja, mert amikor a csomagot a vasúti kocsikba berakják, nincs senki jelen azok közül, akik majd a csomagot a rendeltetési állomásra viszik. Vasúti nyelven mondva, a vonat kezelője leolmozva, jelképesen átveszi a gyűjtőkocsit, megkapja a hozzávaló okmányokat az indító állomástól, amiből aztán a vonaton megállapítja, hogy melyik állomáson lesz kezelés. A Budapesten átvett csomagot ez a vonatkezelő rendszerint Debrecenig viszi, ott másik személyzet veszi át és az Csappon át Ungvárrig szállítja.

Az említett személyzet egy kezelőből és két kirakó munkásból áll. Ha kezelőtehervonat viszi a gyűjtőkocsit, akkor idetartoznak még a tehervonaton levő fékezők is, akiknek kötelessége az állomásokon a ki- és berakásoknál — a zárfékező kivételével — segédkezni.

Mondjuk, a kocsiban megdézsmált csomagok érkeznek Ungvárra, ahol a kirakás alkalmával ezt a

A Kormányzó Úr Ő Főméltósága Pozsonyi Gábor szv. alhadnagynak a Magyar Bronz Érdemérmét adományozta.

munkások már észreveszik. Itt már megvizsgálják minden csomagot, mert érdeke az állomásnak, hogy a hiány ne ott fedeztessék fel. A sérült csomagról azonnal tényálladási jegyzőkönyvet vesznek fel, abban tárgyalják, hogy a csomagot a vasúti kocsihol találják, milyen állapotban, mennyi a súlyhiány, stb. Bizonyára vannak sokan csendőr bajtársaim közül, akik már találkoztak ilyen jegyzőkönyvekkel.

Kezdődik a nyomozás. Meg kell tudni először, hogy kik vitték a kérdéses kocsit Ungvár állomásra. Ezt a kocsit raktanúsitványából tudjuk meg, arról megállapítjuk, hogy a kérdéses kocsinak mennyi volt a száma és hogy milyen számú vonat hozta. Ezután a forgalmi irodában a forgalmi naplóból megállapítjuk a kérdéses vonat személyzetét. Itt tudjuk meg azt is, hogy ez a személyzet melyik állomásra való. Hasonló módon ezután meg kell tudni, hogy Debrecenig kik hozták a kérdéses kocsit Budapestre. Ezután is van még egy csapat ember, akit ki kell kérdezni, ez a berakó személyzet.

A kocsit raktanúsitványából megtudjuk, hogy kik, mikor kezdték és mikor végezték be a kocsit rakását.

Láthatjuk: itt áll egy sereg ember, akik felelősséggel tartoznak a szállított csomagokért és meg kell állapítani, hogy ennyi ember közül melyik a tettes.

Ez egyszerű eset még. De most hol vannak azok az emberek, akik ezt a kocsit Ungvárig szállították. Meg kell állapítani a honállomását s oda el kell utazni. Ott rendszerint az a válasz, hogy szolgálati úton vannak és csak ekkor és ekkor jönnek majd haza. Vagy megvárja tehát a vasúti csendőr, míg hazajön a várt személy, vagy a másik csapat kikérdezése végett más városba utazik. Ott is rendszerint az a helyzet, hogy nincsenek a keresett személyek odahaza. Ha sikerült a keresett személyt feltalálni, akkor még előbb engedélyt kell kérni, hogy az illetőt, amíg a kikérdezése tart, a szolgálata alól mentse fel.

Ilyen utánjárással lehet csak megállapítani azokat a személyeket, akik a kérdéses kocsit vitték. De hol van még ezeketán a tettes?

Nem dicsekvés, amikor azt írom, hogy ennek ellenére nagyon szép eredményeket értünk el és rengeteg bűnjel megkerült, amik lopás — a vasutasok nyelvén szólva „dézsmálás“ — következtében jutott a vasúti alkalmazottakhoz. Eleinte 4—8 esetről tettek feljelentést, ma már a kemény ellenőrzés miatt a régi tolvajok ülnek...

Jelenlétünk, munkánk már közismert a vasutasok előtt, és már nem egyszer adtak ennek kifejezést a megrögzött dézsmálók közül is.

(Folytatjuk.)

A zenéstakarodó.

Írta: ROVÁS RÓVÓ.

*En is voltam, ami voltam
Baka voltam,
Neununddreiszig regimentben
Rózsa voltam...*

(Bakanóta.)

Azt mondják, az öndicséret bűdös. Mégis én a magam részéről orcapirulás nélkül merem állítani, hogy bakakoromban legény voltam a talpamon. De legény volt ám az én földim és egy komám, Kiss Benci is. Ezt bizonyítani is tudom, ha kell, még pedig azzal, hogy egyik augusztusi estén, amikor másnap a császár és király születésnapja következett és a laktanya ügyeletes tiszt, Dus hadnagy úr lefuvatta a vártára a naposokat és megparancsolta, hogy: „Megavizálni mindenütt, hogy a dinstzführender minden századnál válassza ki a századból a két legjobb képű infanterisztát, akik este 8-kor erste prádés monturban, forsiftosan agyusztálva jelentkeznek a muziknál, mint lámpatrógerék“ — mégegyszer mondom: mikor ezen legjobb képű infanteriszták kiválasztása végett a századot sorakoztatták, Horváth őrmester úr egy percig sem habozva engem választott ki elsőnek a századból. — Aki még ebből se tudná, ki is voltam én, annak úgyis kár többet beszélni.

Tizenkét század volt a harminckilencesekből a bródi várban elhelyezve, tehát huszonegyed magammal sorakoztunk jöképű infanteriszták a vár közepén lévő térségen, ahol a zene is sorakozott. Itt az egyik zenész őrmester, miután alaposan megvizsgált mindönket, hogy bakancs, derékszíj, de különösen a csákón lévő hatalmas sárgaréz kétféjű sas „süt“, a raktár elé vezetett bennünket, ahol mind a huszonnégyönknek a kezébe nyomtak egy fekete-sárgával becsíkozott rudat, amelyiknek a felső végén, arravaló vas alkalmatosságon, sokféle színű üvegekből készült lámpás himbálódzott. A lámpásokba egy-egy gyertyát is „faszoltunk“, s miután azt meggyújtottuk, úgy rendeztek el bennünket, hogy a cifra lámpásokkal a zenét közrefogtuk. Én leghátul kerültem a nagydobos meg a réztányéros közé, ahová még egy baka is került és én a legnagyobb örömmel ismertem meg benne az én egykomámot és földimet, Kiss Bencit.

— Szervusz, egykomám! — üdvözöltem, — te is itt vagy?

— Hol nem vagyok én ott, ahol emberekre van szükség? — mondta infanteriszt Kiss Benci gögösen, közben olyan büszkén fogta a tarka lámpa rúdját, hogy nincsen az a császár a föld kerekiségén, aki büszkébben tartaná a kezében az arany jogart.

Miután a zenész őrmesterek nagy szakértelemmel megalakították a lámpatartókból a zenét körülfogó négyszöget, az ezreddobos felnyújtotta az ég felé a cifra botot, a dobosok közévágtak a doboknak és magyar nő-tákat játszva, a zene kivonult az öreg bródi várból. A vár valamennyi ablaka nyitva volt, minden ablak dugig bakákkal, akik dudolták a zene után, hogy

Lányok, lányok, lányok a faluban,
Falu végén szépen szól a muzsika!...

A déli oldalon pedig, ahol a szolgálatvezető őrmesterek laktak, az asszonyok, lányok könyököltek ki. Így vonultunk ki a várból, azután a vadgesztenyefákkal szegélyezett úton mentünk a város felé. Az úton kétfelől csinos horvát lányok és asszonyok állottak, meg budainkai sváb lányok, akik ravaszul kacsintgattak és moso-

lyogva integettek felénk. Ez annyira felfokozta az infanteriszt Kiss Benciben az önérzetet, hogy úgy lépkedett, mint akit dróton rángatnak, s a derekát olyan egyenesen tartotta, mintha porcellánból lett volna, ami azonnal eltörik, ha csak egy cseppet is meghajolna. A szeme csillogott, az arca mosolygott, a melle dagadt, dúdolta a zene után a nótát és a lámpát a zene ütemére jobbra-balra himbálta. Majd mint aki valami nagy dicsőséges titkot sejt meg, bizalmason felém hajlott:

— Egykomám! Mind ganéj az, aki katona nem volt! — S megdicsőülve lebegtette hol jobbra-balra, hol alá és fel a tarka lámpást.

Lehet, hogy aki ezt az írást elolvassa, azok közül nem mindenki volt abban a dicsőséges helyzetben, hogy mint jóképű infanteriszta, kezében tarka lámpással közreműködhetett a császár és király születése napján rendezett zenés takarodón, mint „Lampentróger“. Pusztán csak ezeknek a kedvéért említem meg, hogy az akkori katonabandákban volt dobos pocskolóság, s hogy az én előttem való sorban 8 dobos dolgozott kisebb-nagyobb dobokon, úgy, mintha a gonosz lélek szállotta volna meg őket. Tőlünk jobbra a réztányéros, balra pedig a nagydobos dolgozott, és senki se mondhatta, hogy nem szolgáltak meg a „lénungjukért“. Be kell itt vallanom őszintén, hogy én, dacára a környező dicsőségnek, csak szédelegtem, s amikor a nagydobos, meg a réztányérosok, — mindkét felől ment egy a nagydobos körül, — odacsaptak a szerszámjukkal, azt hittem a két szemem is kirepül a helyéből, a fejem meg széthasad. De nem így Benci. Ez egészen lázba jött, s már bal kezével az ütemre csápolni kezdett, s biztatta a nagydobost:

— Üsd! Semmi! Üsd! Na most! Namég! Üsd! Üsd!

Így jártuk körül a várost. Az utcákon több helyen megállottunk, ahol a báméskodók tömege körülvett bennünket és „zsviivó“-t kiáltottak ránk. (Zsviivó = éljen) Benci ilyenkor letámasztotta a lámpája rúdját a földre, s csak az egyik kezével fogta, a másikkal pedig csápolott, de csak úgy feltűnés nélkül, hogy a dolognak olyan színe volt, mintha valami láthatatlan szállal össze volna az ő keze, meg a réztányérosnak és a nagydobosnak a keze kötve és ő rángatná azoknak a kezét, hogy mentől nagyobbakat üssenek a szerszámjaikkal. Ha pedig mentünk, már tánclépésben ment. — Gondoltam, nem lesz ennek jó vége. Oda is súgtam neki nagy jó akarattal:

— Benci! Ne egyen a fene! Megint veszedet érzed! De akár a falra hánytam volna a borsot. Nem volt már hatalom, aki Bencivel bírjon. Pedig már okulhatott volna, be nőhetett volna a feje lágya. De ilyen volt ő világeletében. Sok volt benne a virtus. Pedig nem is olyan régen volt, amikor az anyja a fejünkön meg a hátunkon vert széjjel egy vastag gyertyánfa laskanyújtót, amikor szintén így nem hallgatott a szavamra. Nem is tudom mi lett volna a vége, ha a Benci apja ki nem vesz bennünket a felbőszült asszony kezéből. Mert úgy volt, hogy akkor szabályozták a Berettyót és nagyon sok csongrádi kubikus volt ott, akik lebbencset főztek maguknak, amikor megéheztek. Ezek a kubikusok a Benciék rédje végében talicskázták a földet. Ott látta meg Benci, hogy amikor a lebbencset pirították a háromlábú bográcsban és a lebbencs egyik oldala már meg volt pirulva, akkor a bogrács nyelét megfogva a lebbencset fellódították a levegőbe és a lebbencs reptében megfordult, s az a fele esett a lábas fenekére, ami azelőtt felül volt. Ez a művelet Bencinek nagyon megtetszett és megesküdött, hogy maga is megpróbálja, mihelyst módja lesz rá. Benceinek az apja jó gazdaember volt és egyik nyári

napon a szőlőjében sok asszony kötött, kapált. Mikor az idő estefelé volt, a Benci anyja hazament, hogy vacsorát főzzön a dolgozóknak. Főzött is egy nagy fazék laskát, s amikor megfőtt leszűrte, s a nyeles tézstaszűrőt a laskával a dézsán hagyta, had csepegjen, jó maga pedig bement a pincébe, hogy a laskához való túrót is felhozza. Mi éppen akkor értünk haza valami dologból és bementünk a konyhába, már mint Benci meg én. Nekem akkor még fogalmam sem volt arról, hogy Benci a kubikusoktól mit látott, mit nem látott, de ő tudta, amit tudott és a tudományát nem akarta véka alá rejteni, ezért: most vagy soha, — megragadta a tézstaszűrő nyelét. Rosszat sejtve rászóltam:

— Benci, ne marhulj! — De Benci már lázban volt és szólt:

— Ide nézz! — S azzal a laskát fellódította a levegőbe, ő úgy gondolta, hogy úgy, ahogy azt a kubikusok csinálták a lebbencsel, de azért valahogy mégse úgy, mert egy szál sem sok, de annyi se esett vissza a szűrőbe, hanem az egész laska széjjelrepült, beterítve a konyha frissen homokolt földjét.

— Kapkodjuk össze! — mondta Benci, majd még hozzátette:

— Osztán egy szót se erről soha, senkinek! — Mielőtt felkapkodtuk volna a laskát, jött a Benci anyja, kezében egy nagy tál túróval.

Valahogy nem tett neki jót, hogy meglátta a laskával beterített padlót, mert előbb szólni se tudott, csak elveresedett, levegő után kapkodott, a két szeme véres lett, azután letette a túrót a tállal s mire észhez kaptunk, már 3—4 helyen be is volt törve a fejünk, mert a feldühödött asszony felkapta a nehéz gyertyánfa laskanyújtót, s azzal vert bennünket agyba-főbe, ahol ért, és bizony ma se tudom, nem vert volna-e agyon mind a kettőnket, azon a szent helyen, ha Benci bácsi be nem jön a szörnyű ricajra és ki nem csavarja a kezéből a laskanyújtót, amit ugyan az asszony nem egykönnyen adott oda, de mégis időt kaptunk a szégyenletes, de annál hasznosabb elfutáshoz.

Ezek jutottak eszembe, mikor a nagy dobolástól megvadult Bencire néztem. Azonban mégis úgy látszott, hogy nagyobb baj csak nem lesz.

A Rothes Haus kávéház előtti téren, amelyet a másik oldalon a sétatér hatalmas gesztenyefái határoltak, mikorra odaértünk, már ott volt az egész Bród előkelősége és a harminckilenceselek tisztikara, családjaikkal együtt a gesztenyefák mellett elhelyezett asztaloknál. Frakkos pincérek öltre szedett söröskorsókkal sűrögtek, forogtak köztük. Fialat hadnagyok szép horvát úrilányoknak udvaroltak. Kövér cseh tisztiek egymásután hajtogatták fel a söröskancsókat és mikor mind üres volt, amit eléjük rakott a pincér, a hamutartóval megkocogtatták a söröskancsók oldalát, s az odarohanó pincéreknek röviden és velősen adták ki a parancsot:

— Bier! — Nyalka tisztiek szép asszonyokkal suttogtak, s a sétatéren szerelmes párok karonfogva jártak körül-körül.

A zene itt megállott és térzenét adott.

A kék Duna keringőt fújta, ami valami remekül pászolt a gyönyörű őszi estéhez és amit kétségtelenül élvezett is az, aki nem volt úgy körülveve dobokkal és réztányérokkal mint én és így hallott is belőle valamit.

Na, így is szép volt. Benci megint csápolni kezdett a kezeivel, és suttogva biztatta a verejtékező dolgozó réztányérosokat és nagydobost:

— Jobban! Namég! Üsd! Üsd! Úgy! — Jó maga pedig dúdolván kontrázott hozzá olykor, hogy:

— Rát-tatta! Rát-tatta! Rát-tatta!

Valami egy órai térszene után a zene bevonult. De mi, tudniillik én és Benci, mikor a lámpákat „beafféroltuk“, nem mentünk lefeküdni, hanem visszamentünk a városba, mert mint lövészeknek 11 óráig jogunk volt kimaradni. Mire visszaértünk, cigánybanda húzta a Rothes Haus előtt, de már a sétálók megritkultak. Nem messze a kávéháztól lakott egy mérnök, aki Magyarországból, Debrecenből került oda, s valami hordógyárban volt alkalmazva. Ez Debrecenből hozott szolgálot, aki Bencinek nemhogy csak ismerőse volt, de Benci saját elvitázhatatlan szeretőjének tekintette. Ezért a ház előtt többször elsétáltunk, hogy ha a dolgát a lány, akit egyébként Julcsának hívtak, elvégezte, majd csak kijön hozzánk. Benci meg akarta kérdezni tőle, hogy látott-e bennünket felmagasztaltatásunk alkalmával, mikor a rezesbanda mellett vittük a tarka lámpát.

És ekkor szörnyű dolog történt. Julcsa meg is jelent, de nem jött le az utcára, hanem csak az erkélyre könyökölt ki és dalolni kezdett, nem valami nagy hangon, de úgy, hogy mi nagyon is jól hallhattuk:

Már ezután csak huszárt szeretek!
A bakára köpök, rá se nézek!
Mert a baka a városba
Csiszeg-csöszög mint a hízott ruca!
De a huszárnak pereg a sarkantyúja!

Mikor ezt a nótát a szegény Benci meghallotta, úgy járt, mint az anyja annakidején, amikor a laskával berített padlót meglátta. Mikor az elveresedett arcát, vérbeborult szemét megláttam, tudtam, hogy minket ma este a „Bereitschaft“ fog hazakisérni. Mert mikor Benci egy kicsit magához tért, az első volt, hogy a derekáról lecsatolta az „ibersungot“. Mivel pedig tudtam, hogyha más valakibe Benci bele nem köthet, képes lesz nekem jönni, én is lecsatoltam, de közben jóakarattal mondtam neki, mint földi mondja a kedves földijének és jó komájának:

— Benci ne marhulj! Ne egyen a fene megint?
— Miért ne enne?
— Ez az, — mondom, — hogy miért!

De mégsem vertük össze egymást, mert ebben a pillanatban fordult ki a gesztenyefasorból egy hatalmas természetű ember, aki a ruhája után ítélve a Száván valamelyik hajón dolgozott, mert a mellére vasmacska volt tetoválva. A szájában vastag szivar volt és gyanútlanul éppen egyenesen felénk tartott. Benci elé ugrott s ráordított:

— Hogy mersz azzal a disznó pofáddal a szemem elibe kerülni, te moslák! — Egyuttal végig nyújtott rajta a kezében volt derékszíjjal, amelyen tokjában bölcsen megfordítva, nehogy kirepüljön a csapás alkalmával ott volt a szurony is. A meglepett ember nekiugrott Bencinek és Isten ember előtt érvényes baka-törvény az, hogy nekem védenem kellett, aminthogy védtem is, mert Benci gyengébb volt és tisztességes ember nem nézheti el, hogy a gyengébbet üssék, még akkor se, ha valami rongy civil, hát még egy harminckilences baka. A hajós ordítására odajött a „Polizár“ is, akinek a mellén fényes félholdalaku rézlemezen volt a száma, míg le nem szakítottuk és ki nem adtuk a porcióját annak is. Hamarosan csődület keletkezett körülöttünk, s nagyon valószínű, hogy a hajósok eltárgáltak volna bennünket, ha a készültség oda nem ér és be nem vitt volna bennünket idejében az áristomba, ahonnan reggel egyenesen kihallgatásra vittek bennünket.

— Dehát mégis mi ok volt arra, hogy annak a szerencsétlen flótásnak minden ok nélkül nekimentek; mert tanuk vannak rá, hogy ti kezdtétek a verekedést, semmirevaló gazemberek! — kérdezte Müller kapitány úr a kihallgatáson felháborodva.

— Görbe szemmel nézett ránk! — Mondta Benci, de semmi meggyőződés nem érzett ki a szavából.

— Hát a rendőr, meg a többi hajós, akiket összevertetek? — faggatta tovább a kapitány úr.

— Nem hagyhattuk magunkat! — mondta Benci.

— Ez igaz, — mondta a kapitány úr és mindkettőnk nyakába odaszózt tíz-tíz nap „ferseftet“. (Szigorított fogság.)

Soha nem tudta meg senki a valódi okot.

A Julcsa felháborító viselkedésének pedig az volt az oka, hogy a Szávahíd melletti erődöket átvenni kiszállott vezérkari tisztek közül egyik huszár tisztiszolgát hozott magával, aki egész nap a Rothes Haus körül tekergett, ahol a gazdája meg volt szállva. Így szűrte össze Julcsával a levét, amit azután Julcsa olyan szépen tudtára adott Bencinek. — Na, nem telt bele két hét, sirva panaszkodott Bencinek, hogy ő tulajdonképpen csak el lett csábítva, és mindég az infanteriszt Bencit szerette, csak színből tartott a huszárral, amíg el nem ment. Benci pedig nagylelkűen megbocsájtott neki.

— Hanem azért a bosszúmat csak kitöltöttem ha nem a huszáron, hát a vasmacskás mellű hajóson, — mondogatta Benci, mikor a Julcsa hűtlensége előhozódott.

Szegény hajós! Soha rá nem fog jönni, miért kenték el olyan cudarul egy szép őszi estén, pont a császár és király születése napján...

KÉPEK A NAGYVILÁGBÓL

A gáz harctéri alkalmazásáról csak itt-ott bukkantak fel hírek a mostani világháborúban. Legutóbb az orosz tüzéség alkalmazott egyes helyeken gázgránátokat és semleges forrásból származó gáz szerint Turkesztánban erős ütemben folyik a szovjetkatonák vegyiharc kiképzése.

Már az ókorban is alkalmazták a gázt harci eszköznek, különösen a görögök voltak ebben nagy mesterek. A „göroggtűz“ is tőlük származik, ez salétrom és kén elégetéséből keletkezik. A keresztesháborúkban a szaracénok, a középkorban a rómaiak kísérleteztek a gáz és a füst alkalmazásával. Majdnem minden nemzet felmutathat egy-egy vegyész, aki előbb-utóbb hadicélokra szerkesztett valamilyen gázt. Az első világháború előtti hágai értekezlet ugyan kimondotta a gázok alkalmazására a tilalmat, de eredmény nélkül. A franciák kezdték meg a gázháborút, amelyet később a németek is átvettek. 1915 április 22-én Ypernél alkalmazták a németek először nagyobb mértékben gázt, igen nagy hatással. A világháborúban mintegy harmincöt féle gázt használtak, leginkább a klórt. A gázt csak földi harceszközökkel alkalmazták, a Lewisit nevű amerikai gázt — melyet repülőgépekről kellett volna permetezni — a háború befejezése miatt nem használták az entente hatalmak. Az első világháború után ismét megállapodtak ugyan a vezetőhatalmak a gáz száműzésében, de a többé-

Gázálcban is megy a munka.

kevésbé nyíltan folytatott kísérletek azt bizonyítják, hogy ennek a megállapodásnak sem komoly az értéke. Ha eddig nem is alkalmaztak gázt, fel kell mégis készülni mindenkinek az ellene való védekezésre!...

*

Honolulu, a Haway-szigetek fővárosa, a földgolyó egyik legtávolabbi pontja Hazánktól. Keletre-nyugatra egyaránt mintegy 18.000 kilométernyire van. A Haway-szigetek valóban a mesebeli tájakra emlékeztetnek, csupa természeti kincs itt minden. 1527-ben spanyolok fedezték fel ezt a sziget-

Honolulu

csoportot, de csak a XVIII. század végén jöttek ide tömegesen a fehér emberek. 1898-ban az amerikaiak vették birtokukba ezt a gazdag vidéket és rögtön hozzákezdtek kizsákmányolásához. Ma hatalmas kiterjedésű rizstáblák, cukornád- és ananászültetvények vannak a szigeten, melynek fővárosa: Honolulu, kis halászfaluból lett százezer lakosú fővárossá. A sziget őslakói: a kanakák, a behozott amerikai „kultúra“ következtében egyre jobban pusztulnak, a mostani háború előtt alig 50.000-en voltak.

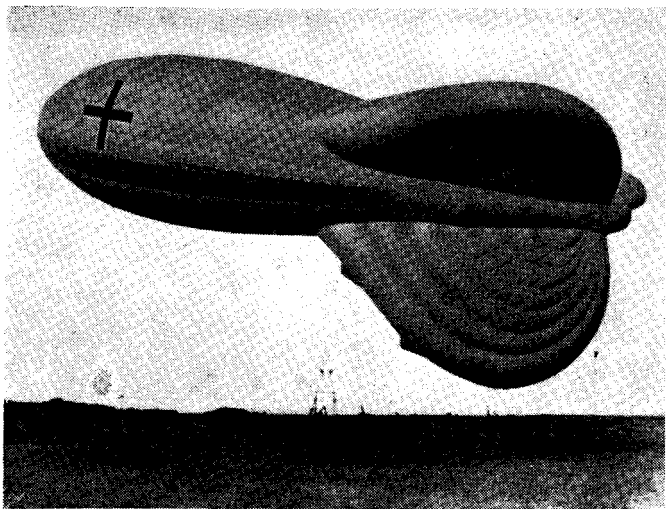
Hadászatiilag is igen fontos állomása volt az amerikaiaknak Haway-szigete, az első pusztítóerejű japán repülőátadás is Pearl Harbort érte, Haway legnagyobb hadikötőjét és az ott tehetetlenül álló amerikai hajóhad jelentős részét. Az új világháború után nem marad Haway-szigete amerikai birtok, erről majd gondoskodnak a japánok!...

*

Úszó gépkocsi a legújabb német találmány, mely szárazföldön és vizen egyaránt megbízhatóan közlekedik. Tripl mérnök szerkesztette ezt az érdekes gépkocsit, amely külsejében a korszerű páncélgépkocsira emlékeztet. Különleges, erős anyagból van ez az úszó-gépkocsi, igen jó a terepjáróképessége is. Országúton könnyen eléri a száz kilométeres sebességet, vízben a kerekek leszerelése nélkül úszik, egyszerűen bele lehet vele hajtani a folyóba, vagy tóba. Mint motorcsónak, természetesen lassúbb a mozgása, átlag 20 kilométer körül van a sebessége. A kísérletek olyan jól sikerültek, hogy Németországban már meg is kezdték az úszó-gépkocsik sorozatának gyártását.

Úszó gépkocsi.

Kötött léggömb, „a nehéz tüzérség szeme“.

„A nehéz tüzérség szemel!“ — így hívják a német katonák a kötött léggömböt. Ennek az alkalmazása sem új. Már az első világháborúban szerepeltek, különösen a nyugati hadszíntér állás-harcaiban. Az ezer méterre felbocsajtott léggömb kosarából — jó látási viszonyok mellett — harminc-negyven kilométerre is el lehetett látni. A keleti hadszíntéren talán még kedvezőbbek voltak a megfigyelési lehetőségek.

A mai világháborúban szintén jelentős szerephez jutott a megfigyelő-léggömb, melyet a nehéz tüzérség találatának megfigyelésére használnak, a tüzérségi repülőgépen kívül. A ballonok térfogata 200—600 köbméter. Anyaguk rendszerint a gylékony hidrogén. Újabban kísérletek folynak a levegővel való töltésre. Ez olcsóbb és megbízhatóbb gyújtólövedék találat esetén. A ballonok ezüstös színre festett, erős, gumírozott vászonnál készülnek, kosarukban megfelelő erősségű távcsövekkel és távmérőkkel felszerelt megfigyelők ülnek. A léggömb bevonása úgynevezett „csörlő“ rendszerrel történik, aránylag elég gyorsan. Képünkön a tartókötelekbe kapaszkodó legénység éppen a megfigyelők kiszállását segíti elő.

*

A lángszóró a mai világháborúban isegyike a legfélelmetesebb fegyvereknek. A gylékony anya-

Lángszórósok támadásban.

got háton hordott tartályban viszik előre és nitrogén vagy oxigén segítségével préselik ki a lángszóró csövéből. Ennek a végén alkalmas gyújtószerkezettel lobbantják lángra. A láng eléri a 2000 Celsius fokot is! Ebben az óriási melegben minden anyag elég, megolvad vagy elporlad. A kis lángszóró 10—15 literes tartályából, 25—30 méter távolságra, kb. félperces lángsugarat lehet kilővelni, a nagy lángszóró 100 liternyi égőanyagát már 70—80 méterre, kb. egy percnyi időtartammal lehet alkalmazni. Elzárószerkezet segítségével több, 1—2 másodperces lángcsapást is lehet végezni.

A lángszóró helység-harcban, betonerdők ellen, helyi ellenállások kipörkölésére való, de mint védőfegyver is jól bevált. Vannak harcokcsiba szerelt lángszórók is, ezeknek tartálya rendszerint a harcocsin kívül, külön, lövésbiztos, kerekre szerelt tartályban van.

*

Hadifoglyok hosszú sora menetel a fogolytáborok felé. A fogolytáborokban katonai fegyelmet tartanak, legnehezebb munkája azonban az orvosnak van. Elsősorban vesztegzárnak kell a hadifoglyokat alávetni, hogy a járványoknak elejét

Orosz hadifoglyok.

vegyék. Mindenkit fertőtlenítenek és gyakran szükséges a féregtelenítés is. Mindenki megfürdik — ez az első lépés a békésebb élet felé. A hadifoglyokat polgári képzettségüknek megfelelően munkára vonják be. Hadifogolytáborok céljaira leginkább a barak rendszer való, ezeket gyorsan fel lehet építeni. Kettős deszkafalú, nedvességtől szigetelt padlózatú, körülárkolt épületek ezek. Deszkaágyak, lehetőleg rakott kályha van a szobákban. A csökkentett élelmezés táplálék-értéke érdekében a dohányzást és a szeszfogyasztást nem engedik meg. A hadifoglyok levelezését a Nemzetközi Vöröskereszt végzi. Fontos a hadifogolytáborok megbízható módon való őrzése, mert elégtelen őrzés esetében igen gyakoriak a szökések.

*

Ejtőernyős iskola „gyakorlóterét“ ábrázolja a kép. Az ejtőernyős újoncokat a kötélmászással nemcsak edzik, hanem a magassághoz is szoktatják. Az első alkalmakkor meglehetősen nagy elhatározási képesség kell a második emeleti ablakból kilépni és villámgyorsan leereszkedni a lazán függő kötélre!

Ejtőernyősök gyakorlata.

Emellett különleges tornagyakorlatokkal is szoktatják az ejtőernyős újoncokat ahhoz a nagy testi igénybevételhez, amit az ejtőernyővel való ugrás okoz. Naponta több óra hosszat tartanak ezek a különleges tornagyakorlatok, amelyek megelőzik az ejtőernyővel való ugrást. A későbbi ejtőernyős szolgálat folyamán is gyakori foglalkozás a kötélmászás, mint kiváló edzési eszköz.

A nyúlós kenyér. Elég gyakran előfordul, hogy a vidéken, kemencékben házilag sütött kenyér néhány nap múlva megnyúlsodik, ragacsossá, kellemetlen ízűvé válik. Az ilyen kenyér fogyasztása egészségtelen, hasmenést idéz elő.

A kenyér nyúlódását egy gombafajta — *Bacillus mesentericus* — okozza, mely már a nedves helyen tartott csomós lisztben megtalálható s ebben annyira elszaporodik, hogy a belőle készült kenyér ragacsossá válik. Ez a gombafajta igen jól bírja a magas hőmérsékletet, amit legjobban bizonyít az, hogy a belőle dagasztott tésztában a kemence hője sem képes őt elpusztítani.

A kiszült, de mesentericust tartalmazó kenyér megnyúlsodásához szobahőmérséklet és 1—2 napi állási idő szükséges. Ezért, ha a lisztünk gyanús, tanácsos a kenyeret hűvös helyen (pincében) tartani és lehetőleg 1—2 napon belül elfogyasztani.

Kitüntetések adományozása.

A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legfelsőbb elhatározásával a Délbácska-i kommunista lázadás leverése alkalmával tanúsított önfeláldozó magatartásáért **adományozni** méltóztatott: a **Magyar Ezüst Érdemkeresztet a hadiszalagon**: a kötelességteljesítés közben életét vesztett: Nagy Lajos tiszthelyettesnek, Szappanos Károly, Takács Ferenc csendőröknek és Gál Gyula próbacsendőrnek. Az ugyanezen alkalommal kifejtett kiválóan eredményes teljesítményeikért: a **Magyar Ezüst Érdemkeresztet a hadiszalagon**: Czéli János alhadnagynak, Kocsis András és Ökrös Vince tiszthelyetteseknek; a **Magyar Ezüst Érdemérmét a hadiszalagon**: Illés István, Juhász István alhadnagyoknak, Bárdos János, Rakó Sándor tiszthelyetteseknek, Halász József törzsőrmesternek, Fehér Sándor, Kelen István őrmestereknek, Herceg Vince, Kovács Gyula, Darida István, Farkas Gáspár, Görög Albert, Jancsár Antal csendőröknek és Pusztai Bertalan próbacsendőrnek; a **Magyar Bronz Érdemkeresztet a hadiszalagon**: Szász István, Somosi Ferenc, Demeter Mihály törzsőrmestereknek, Gajda Lőrinc, Joó Lajos és Marticsék Pál próbacsendőröknek; a **Magyar Bronz Érdemérmét a hadiszalagon**: Balogh István, Horváth Géza, Dombóvári József, Rózsahegyi János őrmestereknek, Körmendi Ferenc, Bárdos Ferenc, Fehérvári József és Király Lajos csendőröknek.

Harcocsi század harca.

Dr. Kurt Bernhard alez. „Panzer packen Polen!“ című könyve nyomán.

Szeptember 15-én, biztosított menetben Wladowa felé menetelt egy páncélos ezred. A zöm elején az I. osztály, élén a 2. századdal.

Elővédként, páncélgépkocsikkal megerősített mótorkerékpáros század haladt előttük.

15 h volt, mikor az I. osztály parancsnoka parancsot kapott, hogy küldjön előre egy harcocsi századot az elővéd megerősítésére, mert az elővéd Tomaszowka előtt hirtelen erős ellenállásra bukkant és saját erejéből nem tud áttörni.

A következő percekben már a legnagyobb megengedett sebességgel rohant előre a 2. század mind a 19 járóművével, a meglehetősen jókarban tartott műtön.

Csakhamar beérik az elővédet, amelynek emberei az út szélére húzódva nyitnak utat a mellettük elrobogó acélváraknak. Vigyorogva, jókedvűen integetnek feléjük és kiáltoznak: „Nyomjátok meg őket ott elől!”

Az elővéd élét Przaborowo vasúti állomása mellett érik be. Egy hadnagy tájékoztatja a helyzetről a századparancsnokot, majd befejezésül még hozzát teszi:

„Most én is szeretnék páncélos lenni. Tomaszowka zsúfolva van egymásba torlódott ellenséges oszlopokkal. A község bejáratait páncéltörővegek és tűzrség biztosítja. Ha azokat elkergetitek, nyert ügyetek van.”

„A lengyel haderő visszavonulását szervező és irányító törzs is a községben van“ — teszi hozzá a századparancsnok és pár pillanat múlva már intézkedik is:

„A mótorkerékpáros századdal megerősített századdal, Pereszpa községen át előretörve, megkerüljük a Tomaszowka-i ellenséget és kelet felől oldalbatámadva visszavetjük. Nitschke hadnagy szakaszával és

egy mótorkerékpáros szakasszal előre. Őt követem én mindkét század megmaradt részével."

Még egy pillantást vet mindenki a térképre, aztán hajrá!

Az út ugyan helyenkint homokos, mégis mint elszabadult ördögök, úgy suhannak rajta tova a mótorkerékpárosok. Az alkonyodásban rohannak előre, hogy még besötétedés előtt elérjék az ellenséget. Egy útkanyar után égő falu tűnik fel előttük: Percszipa, amelyet a lengyelek gyújtottak fel, hogy feltartóztassák az előrenyomulást. Néhány lengyelt elfognak, de nem sok időt vesztegetnek, rohannak tovább.

Az élen száguldó kocsik már 400 méterre megközelítik a Piszca—Tomaszowka-i műutat, amelyen mozgást vesz észre. Rövid tűzcsapás a géppuskával: a mozgás megszűnik. Teljes gázzal rohan a harckocsi az útkereszteződés felé és éppen amikor a műútra fordul, megpillant egy ellenséges páncélgépkocsit. Néhány lövés a 2 cm-es puskából és a páncélgépkocsinak vége. Még pár száz méter és a visszavonuló lengyel kocsioszlopok mellett robognak tovább.

Teherautók, pontonszállító járóművek, lovakkal fogatolt kocsik állanak összezsúfolva az út baloldalán, minden felügyelet nélkül, mert a vezetők és kocsisok az útszéli erdőbe menekültek.

Csak tovább előre!

Szorosan az út jobboldalához símulva robognak tovább, a lengyel kocsisor mellett. Most keresztbefordult, megrakott teherautó állja útjukat. Néhány lövés a világítópisztolyból és a felgyújtott kocsik mint hatalmas égő fáklya világítja be útjukat.

Valóságos versenyfutás a sötétséggel, amelyet mindenáron meg akarnak előzni.

Helyenkint a gazdátlanul álló lengyel lovak megijedve a szokatlan mótorkerékpártól és a harckocsi hangos csörömpölésétől, kitornek a sorból, keresztben elállva a harckocsik útját. Az előretörő németeknek minden perc drága, nem érnek rá a megriadt állatok félreterelésére, hanem keresztülgázolva lovakon, szekereken, rohannak tovább.

Kisebbségi csoportok itt-ott megkísérlik az ellenállást, de néhány sorozat a géppuskákból elegendőnek bizonyul ellenük.

Tomaszowka-hoz közeledve, ismét lengyel páncélgépkocsi jön velük szembe az úton, letompított fényű lámpákkal. Az első géppuskalövésekre kinyílik a kocsi ajtaja, két sötét árnyék ugrik ki és eltűnik az útmenti fák között. A lengyel kocsik, kormány mellett a halálra sebzett vezetővel — lassan gördül tovább feléjük. Fal-törő kosként rohan neki a nehéz harckocsi: hatalmas csattanás, egy pillanatra jobbra dül, aztán változatlan iramban rohan tovább. A lengyel kocsik baloldalát valószínűleg leborotválta a harckocsi.

Az él a sebességet 45 km-re fokozva éri el Tomaszowka-t. A faluból tüzéségi tűz hallatszik. Saját-e vagy ellenséges, ezt nem tudják megállapítani. A vezető minden figyelmét az útra fordítja. Éppen áthaladnak a vasútvonalon és tudja, hogy most egy éles kanyar következik balra, majd utána jobbra.

Sebességét csökkentve közeledik a harckocsi a második kanyar felé, mikor közvetlenül előttük éles fény villan fel, hatalmas csattanást hallanak és villámgyorsan, fémes csengésű zörejt fut végig kocsijuk baloldalának páncélzatán. Páncéltörőágyú! Gondolkodásra nincs idő. A lövegirányzó gépiesen elsüti a löveget a

felvillant fény irányába. Vele egyidejűleg a géppuska is megszólal.

Szerencsájuk van. A lengyel löveg nem szólal meg többé.

Később kiderült, hogy a lengyelek két löveget állítottak itt fel az út biztosítására. Az egyik löveg kezelőlegénysége a harckocsi közeledésének zajára elfutott, a másiknak csak egy lövés leadására maradt ideje.

A községben ellenállásra alig akadnak. A lengyelek menekülnek. Rövid időn belül kezükben van a falu. Sűrűn kilőtt fehér rakétalövésekkel helyezik át saját tüzségük tüzet és jelzik egyúttal a Wladowa felé előretörő német csapatoknak, hogy Tomaszowka-n immár szabad az út.

A község nyugati és déli kijáratainál biztosítva, gyülekezik lassan a század, melynek egyetlen ember vesztesége sincs.

EMCÉKEZZÜNK!

Radics Mihály pilisi őrsbeli csendőr az orosz harc-téren szerzett járványos betegségben 1915 május 15-én Munkácscon meghalt.

Balogh János panyidaróci őrsbeli csendőr 1916 május 15-én Kol.-Malin mellett orosz golyótól találva elesett.

Szekely Márton feketehalmi őrsbeli alörrmestert szolgálat közben talált kézigránát 1917 március 20-án súlyosan megsebesítette. 1917 május 16-án Brassóban meghalt.

Oniga Kasszián szikesfalusi őrsbeli csendőr Szikesfaluban részeg csoporttal szemben 1909 május 9-én szolgálatilag fellépve, szenvedett sérüléseiben Fehértemplomban meghalt.

Hajsza József németbolyi őrsbeli alörrmester Pécssett fellázadt katonákkal vívott tűzharcban 1918 május 20-án Németboly mellett elesett.

Hanek György kiskundorozsmai őrsbeli csendőr, címzetes őrmester, 1915 május 22-én az oroszokkal vívott harcban Zagórc mellett elesett.

Göllén József rudolftlepi őrsbeli alörrmestert a vörösök 1919 május 23-án Rudolftlepen meggyilkolták.

Majláth István őrsvezető, címz. őrmester, félegyházi őrsparancsnok, 1915 május 24-én az oroszokkal vívott harcban Krukieniec mellett elesett.

Hajnal Kálmán tiszaborkúti őrsbeli csendőr az orosz harc-téren kapott sebében 1915 május 25-én Galiciában meghalt.

Villányi Imre 2. oszt. őrmestert, a furluki őrs parancsnokát, 1918 május 27-én a lakása udvarán bosszúból agyonlőtték.

Diószegi Imre miskolci őrsbeli 2. oszt. őrmestert egy katonaszökevény, kivel szemben szolgálatilag fellépett, 1918 május 28-án a hejőcsabai határban agyonlőtte.

Merk Mihály 1. oszt. őrmestert, a tállyai őrs parancsnokát, cseh katonák Tállyán, 1910 május 28-án meggyilkolták.

Wolf József nyárádszeredai őrsbeli 2. oszt. őrmestert egy 1918-as forradalmi fosztogató, szolgálati fellépése miatt 1919 május 29-én Balkányban orozva agyonlőtte.

Bűnügyi apróságok

Írta: **OLCHVÁRY-MILVIUS ATILA** ezredes.

(9. közlemény.)

A bűncselekmény elkövetésénél minden bűnöző elkövet kisebb-nagyobb hibát. Ha az ember ezt később olvassa, fejét csóválva kérdezi, hogy hogyan lehetett a bűnöző olyan ostoba, könnyelmű, hisz tarthatott tőle, hogy a becsúsztott hiba árulójává válhatik. Ne felejtjük, hogy a tettes a bűncselekmény elkövetésénél nincsen abban a nyugodt lelkiállapotban, mint az olvasó, aki reggeli kávéjánál, a napilapjában böngészve, bukkan a lap hasábjain pl. gyilkosság nyomozásáról beszámoló tudósításra. A bűnöző a helyszínen hideg verejtékkal a homlokán, szívdobogva, idegesen hallgatózva, dolgozik, megpattanásig feszült idegekkel. Ez a feszült izgalmi állapot a forrása a rendszeresen előforduló hibáknak. Hogy ez így van, ez nagy szerencse mindazok számára, akik bűncselekmények felderítésével foglalkoznak. A nyomozó művészete tehát a hibákat megtalálni. De érdeke is, mert az eredményhez rendszerint éppen ezeknek a hibáknak a révén jutunk el.

Jóval ritkább eset az, amidőn a tettes a bűncselekmény kitervelésénél, előkészítésénél követ el, ránézve később végzetessé váló, hibákat. Az izgatott lelkiállapot mint hibaforrás ilyenkor ugyanis még rendszerint nem jut szóhoz. A bűncselekményt tervezgető tettesnek van ideje és lelki nyugalma is ahhoz, hogy tetteinek, lépéseinek, sakkhúzásainak a következményeit alaposan átgondolhassa. A hiba elkövetése azonban, a gyakorlati tapasztalatok szerint, ilyenkor is elő szokott fordulni. Az ok rendszerint abban található fel, hogy a bűnöző valamely később ható tényezővel elfelejt számolni, vagy nem tulajdonít neki fontosságot. Egy ilyen esetet ismeretek az alábbiakban.

1908. augusztus 27-én Forst németországi város közelében az erdőmunkások meggyilkolt ember hullájára bukkantak. A hulla hanyattfeküdt. Öltözéke teljesen rendben volt. Felöltője, melyet a karján tarthatott, midőn a halálos lövés hátulról érte, a térdein hevert. Látszott, hogy úgy esett ki a kezéből. Zsebei nem voltak kiforgatva. Csupán a jobb nadrág zsebéből csüngött ki félig a zsebkendője és ez a zseb félig ki is volt fordulva. Levéltárcáját igazolóokmányjaival, óráját, pénztárcáját aprópénzzel a többi zsebeiben megtalálták.

A boncolásnál megállapítást nyert, hogy ezt a szerencsétlen embert pisztollyal hátulról lőtték le. A lövés a koponyába hatolt és azonnali halált okozott. A fejből eltávolított pisztolylövedéken, mint sajátosságot, szabálytalan huzagnyomokat állapítottak meg.

A levéltárcában talált iratok valamennyien August Franke biztosítási ügynök nevére szóltak.

A berlini rendőrségen előző nap jelentették be Franke eltűnését a hozzátartozói. A hozzátartozók a bejelentés alkalmával előadták, hogy Franke azzal távozott hazulról, hogy új állást szerez magának. Elmondta, hogy az álláshoz egy barátja közvetítésével szándékozik jutni. Lakásáról való eltávozásakor egy vászonzacskóban 500 márkát is vitt magával, mint mondotta azért, hogy az állás elnyerése esetén készpénzben azonnal le tudja tenni a kauciót (a kereskedelmi életben szokásos az alkalmazottakkal biztosítékot letéetni, melyet

azonban a szolgálatból való kilépése esetén visszakapnak). Ezt a vászonzacskót és a pénzt nem találták a halott zsebeiben.

A nyomozás vezetésére az egyik tapasztalt berlini bűnügyi tisztviselő kapott megbízást. Feltevése az volt, hogy Franket valaki állásszerzés ürügye alatt elcsalhatta magával, miután azt tanácsolta neki, hogy a kaució letételéhez szükséges pénzt is vigye magával. Alkalmos helyen azután megölte és a pénzt elrabolta tőle. A „barát“ szó nem sokat jelentett. A hétköznapi életben az ember sok olyan emberről emlékezik meg, mint „barátjáról“, akit tulajdonképpen csak ismerős elnevezés illetve meg. A bűnügyi tisztviselő éppen ezért nem ment neki azonnal Franke felderített baráti és ismeretségi körének, hanem gyakorlati tapasztalataira támaszkodva azt a feltevést állította fel, hogy Franke a „barátjával“, azaz a gyilkosával, hirdetés útján ismerkedhetett meg. A hírlapok tele vannak állandóan egyrészt az állást, munkát, másrészt az alkalmazottat keresők hirdetéseivel. A rendőrtisztviselő ezért Franke elárvult otthonában házkutatást tartott. A házkutatás során különös súlyt vetettek Franke levelezésének gondos átvizsgálására. Kerestek továbbá olyan hírlapokat, amelyekben Franke esetleg valamely olyan hirdetést megjelölt, amelyet az esettel kapcsolatba lehetne hozni.

Az iratok átnézése során kiderült, hogy Franke állásszerzés érdekében kiterjedt levelezést folytatott és kiadósan kínálkozott újsághirdetések útján. Ezt a levelezést a rendőrtisztviselő egyenként, alaposan szemügyre vette. A vizsgálat elvégzése után csupán egyet választott ki. Egy levelezőlapot. Ezen az egyen ugyanis éles kriminalista szeme olyas valamit fedezett fel, ami felkeltette benne a reményt. Egész jelentéktelennek látszó apróságot. Ezt a levelezőlapot egy Alfréd Senger nevű berlini ember írta Franke-nek. A levelezőlapon értesíti a Franke által közzétett újsághirdetésére, hogy tudna neki állást szerezni. Javadalmazás 150 márka havonként, szabad lakással, fűtéssel és világítással. Az állás nyugdíjas. Eddig a levelezőlap tartalma semmiben sem különbözött a többi feltalált hasonló levelek tartalmától és nem is volt benne semmi feltűnő. A rendőrtisztviselő azonban a lapot nem csak általánosságban, tartalmát illetőleg, hanem a részletekbe hatolva, úgy szólván betűnként is megvizsgálta. A kriminalista éles szeme mellett ez az alaposág tette lehetővé a levelezőlap nyomravezető részének a felfedezését. A levelezőlapon: „Berlin 1908. augusztus 21-én“ keltezés állt. A „Berlin“ szó nagy „B“ betűje alatt, ezzel átírva, homályosan valami betűk látszottak. Közelebbi vizsgálat során ezeket el is lehetett olvasni. A levelezőlap írója először „Fo“ betűket írt erre a helyre, de azután meg gondolta magát és ezeket a betűket a vastag „B“ betűvel átírta. „Fo“ volt annak a városnak a két kezdőbetűje, ahol Franke holttestét megtalálták. (Forst). A rendőrtisztviselő úgy okoskodott, hogy a levelezőlap megírásánál a gyilkos a tervével már készen volt. Gondolatai annyira összesűrűsödtek a tervezett gyilkosság színhelye körül, hogy önkéntelenül „Forst“-ot akart írni, Berlin helyett. A két betű leírása után ráeszmélt a tévedésre és ekkor a két betűt egyszerűen átírta a „Berlin“ szó „B“ betűjével. Ez a két, pillanatnyi szó-razokottságból leírt betű juttatta őt később a hóhér kezére.

A nyomozást vezető felállította azt a feltevést, hogy a gyilkosság tettese a levelezőlap írójával azonos. Elő kell tehát keríteni. A levelezőlapon rajta volt a feladó

pontos berlini címe is. Itt meg is találták. A nyomozás először bizalmas puhatolással kezdődött, amelynek célja Senger Alfréd (a levelezőlap írója) multjának és viszonyainak felderítése volt. Kiderült, hogy Senger gyermekkorában Forst városában nevelkedett, munkanélküli ember volt és fegyházbüntetésekkel már ismételtelen büntetve volt. Házkutatást tartottak a lakásán. Egy párkány mögé rejtve 125 márka készpénzt, a fémernemű alá eldugva egy pisztolyt találtak a hozzávaló töltényekkel. Előkerült egy szürke vászon pénzeszacskó is. A vászonzacskót tanuk felismerték. Elmondották, hogy Franke ebben a zacskóban vitte magával az 500 márkáját utolsó útjára. A fegyverszakértők próbálövészeket tettek a pisztolyból. Az így kilőtt lövedékeken ugyanolyan szabálytalan huzagnyomok mutatkoztak, mint a halott fejéből előkerült lövedékeken voltak. Senger a lakásán talált pénz holszerzését nem tudta igazolni. Egymás után több magyarázattal próbálkozott ugyan, de a nyomozás valamennyit azonnal megcáfolt. Megállapították, hogy Sengernek a gyilkosság időpontja előtt semmi pénze sem volt, de azután feltűnően költekezett. Akadtak tanuk, akik Franket Senger társaságában látták, sőt egy olyan is jelentkezett, akinek Franke elbeszélte, hogy Sengerrel Forstba mennek valami állást keresni. Senger evvel szemben azt állította, hogy Franket soha életében nem látta, egyébként is mindent tagadott. Ennek ellenére a rendőrség a maga részéről meg volt győződve Senger bűnösségéről és a rendelkezésre álló bizonyítékok is elegendőnek mutatkoztak ennek alátámasztására. A már elsorolt bizonyítékokhoz járult ugyanis az alibi hiánya is. Megállapították, hogy a gyilkosság idejében Senger lakásáról 3 napig távol volt és erre az időre hollétét nem tudta bizonyítani. Senger elé tárták mindezeket a bizonyítékokat. Senger azonban ekkor is tovább tagadott. Derűs nyugalommal és határozottan. Majd nemmindennapi, a rendőrséget — mely az eredményben már teljesen biztos volt — elképesztő védekezéssel állott elő: elismeri, hogy a levelezőlap írása, megtévesztően hasonlít az ő írásához. A levelezőlapot nem ő írta, valaki hamisította, utánozta az ő kezeirását. Elmondotta, hogy már a multban majdnem vesztét okozta az, hogy valaki a kézírását hamisította. Ezt mindenki mondhatja, mondta erre a rendőrség. Senger azonban bizonyítékokkal szolgált. A következő történetet mondta el:

1905. júniusában abba a gyanuba került, hogy egy berlini műkereskedés egyik mintagyűjteményét eltulajdonította. Azokon az iratokon — amelyekkel a kereskedő az eltulajdonítás fennforgását bizonyította a rendőrség előtt, „Albert Senger“ aláírás állott. Az aláírás hajszálíg hasonlított az ő aláírásához. Ő akkor is tagadta bűnösségét és azt is, hogy az aláírás az övé volna. Szerinte valaki az ő nevével visszaélve működött, mint a műkereskedés ügynöke. Ártatlansága ki is derült, mert midőn a rendőrség őt szembeállította a kereskedővel, a kereskedő kijelentette, hogy ezt az embert soha sem látta, és nem azonos azzal az ügynökkel, akit a mintagyűjtemény eltulajdonításával gyanúsít. Ettől eltekintve ártatlanságát az is kétségtelenül bizonyította, hogy abban az időben, midőn a gyűjtemény eltulajdonítása történt, ő szabadságvesztés büntetését töltötte az egyik fogházban. A rendőrség meghallgatta ezt a szép mesét. Meg volt győződve, hogy Senger azt elejétől végéig úgy találta ki. Csupán kötelességtudásból azonban előszedték az ügyre

vonatkozó régi aktákat. Áttanulmányozásuk nagy meglepetést hozott. Senger állításai ugyanis erre a régi ügyre vonatkozólag szóról-szóra valónak bizonyultak. Ez határozottan kellemetlen volt. Az eddig biztosnak vett eredmény tekintetében aggodalmak és kétségek merültek fel. A forsti gyilkossággal kapcsolatosan Senger bűnössége mellett eddig beszerzett bizonyítékok azonban olyan megyőzőek voltak, hogy a nyomozás vezetője nem csüggedt el. Nem engedett. Abból indult ki, hogy a mintagyűjtemény ügyében — mint jelentéktelen bűnügyben — a nyomozás talán nem volt eléggé alapos és részletes, hiba csúszhatott be, ezért a nyomozást ebben az ügyben újból lefolytatták, mégpedig a legnagyobb alapossággal. Az eredmény a nyomozás vezetőjének adott igazat.

Elsősorban is kiderült, hogy az első nyomozásnál az elkövetés idejének azt az időt vették, amikor a kereskedő feljelentését megtette. Ebben az időben Senger valóban a fogházban ült, de a gyűjteménylopás idejében még szabadlábon volt. Az is tisztázódott, hogy a szembeállításnál a kereskedő miért nem ismerte fel Sengert, a saját ügynökét. Midőn Sengert utoljára látta, Senger dús frizurát viselt, arca simára volt borotválva. A szembeállítás alkalmával viszont Senger haja kopaszra volt borotválva, de bajusza és kecskeszakállja volt és egészen más képpen is volt öltözködve. Hiba volt az is, hogy Sengert akkoriban a kereskedés többi alkalmazottaival elmulasztották szembeállítani. Ezek a megállapítások most már teljesen elerőtlenítették Senger védekezését. Senger ugyan mindvégig megmaradt tagadása mellett. Az esküdtek a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján azonban a gyilkosságban és rablásban bűnösnek mondták ki. Halálra ítélték és ki is végezték.

(Folytatjuk.)

Repülnek-e a halak? A tengerészek már régóta megfigyelték, hogy egyes halfélék kiemelkednek a vízből és a tenger színe fölött hosszabb-rövidebb távolságot átrepülnek.

A halak repülésével kapcsolatban hosszas vita indult meg a természetkutatók között. Az egyik tábor azt állította, hogy a halak csak kidobják magukat a vízből s ily módon „repülnek“, amely repülés tehát nem más, mint egy tehetetlen esés a víz felszínére. A másik tábor azt állította, hogy igenis, a halak uszonyaikkal szárnycsapásszerű mozgást végezve, valóban a madarakhoz hasonlóan repülnek.

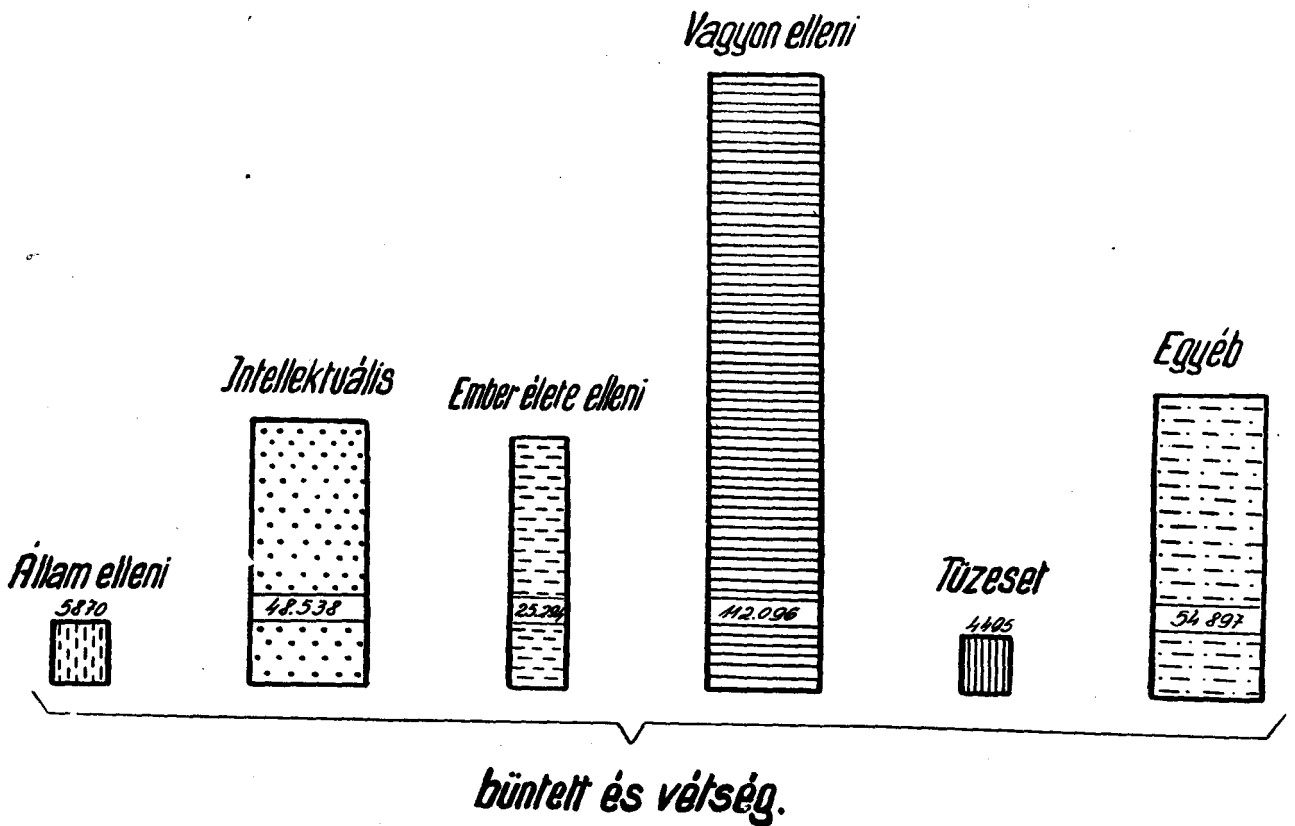
A vitát — többszöri ellenőrző vizsgálat után — Ahlborn természettudós zárta le. Szerinte a halak kidobják magukat a vízből, majd uszonyaikat szétterítve lebegnek a levegőben mindaddig, míg a tenger hullámai felett a váltakozó légáramlás ezt lehetővé teszi. Uszonyát lebegés közben egyetlen hal sem mozgatja, izmai nem is fejlettek annyira, hogy a test súlyát szárnycsapásszerű mozdulatokkal levegőben tudja tartani.

A hullámok felett gyorsan váltakozó légáramlás lehetővé teszi, hogy a halak 100—300 métert is repülhessenek, amely azonban nem más, mint az aviatikában már jól ismert vitorlázó repülés, mely tudvalevően a légáramlások gyakorlati kihasználásán alapul.

A halak — mint látjuk — vitorlázó repülésben meglejték az embert.

A m.kir. csendőrség közbiztonsági tevékenysége 1941. évben.

Előfordult bűncselekmények:

Összesen:

Büntelt, vétség:
251.190

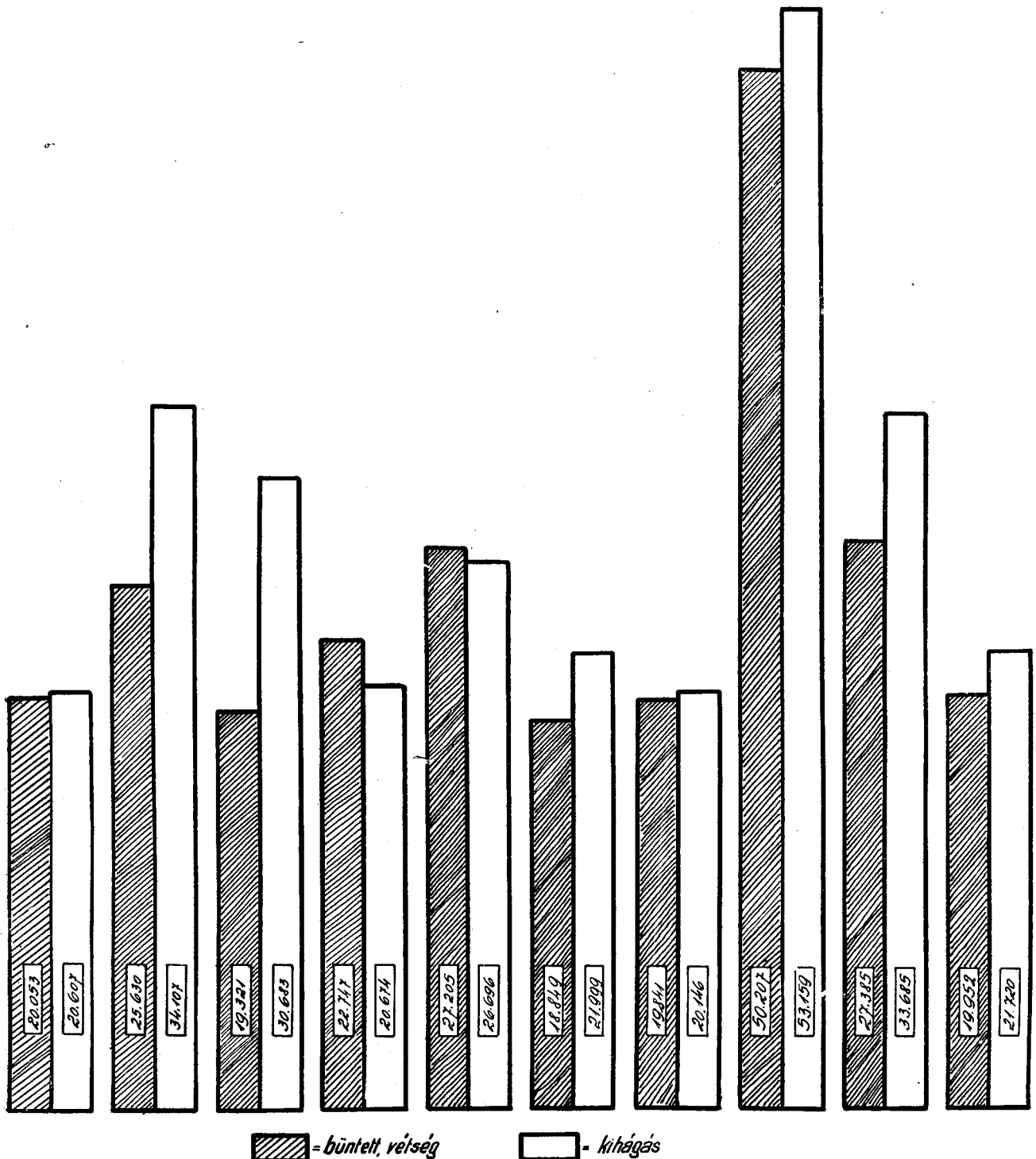
Kihágás:
283.476

Az előfordult bűncselekmények megoszlása kerületek

Szerint:

I. II. III. IV. V. VI. VII. VIII. IX. X.

kerület területén.

CSENDŐR LEKSZIKON

16. Kérdés. Milyen feltételek szükségesek ahhoz, hogy valaki kettősbirtokosnak legyen minősíthető.

Válasz. Azt, hogy ki tekintendő kettősbirtokosnak és mint ilyen ki részesüljön az ezeket megillető határátlépési kedvezményekben, az érdekelt szomszédos államokkal külön-külön kötött egyezményeink szabályozzák. Az egyezmények kisebb eltéréseket tartalmaznak ugyan, mégis általánosságban a következő feltételeket szokták tartalmazni a kettős birtokosokra vonatkozóan:

1. A kettősbirtokosnak legalább hat hónap óta állandóan a határkerületben kell laknia. (Azt, hogy mely községek tartoznak a határkerületbe, az egyes államokkal kötött egyezmények szabályozzák. Ezeknek a helységeknek a jegyzékét a magyar kormány a Budapesti Közlönyben közzéteszi.)

2. Nem szükséges, hogy a kettősbirtokos a magyar vagy a szomszédos állam polgára legyen; lehet harmadik állam polgára is;

3. Magyar vonatkozásban államrendészeti, büntetőjogi és jövedéki szempontból megbízhatónak kell lennie;

4. Kettősbirtokosnak a fenti feltételek megléte esetében is csak az minősíthető, akinek a szomszédos állam területén mező- vagy erdőgazdasági ingatlana vagy bányája van és annak megmunkálását vagy igazgatását személyesen végzi. Akinek a szomszédos állam területén csupán háziingatlana van, nem tekinthető kettősbirtokosnak, de kert- vagy gyümölcsös-tulajdonosa igen.

A kettősbirtokosokat megillető határátlépési kedvezményeket szintén egyezmények szabályozzák. Ezek a kedvezmények rendszerint abból állanak, hogy a kettősbirtokos személyre és hosszabb időre szóló, állandó érvényű határátlépési igazolványt kap, amellyel a határt a megállapított helyeken és időpontokban birtokának művelése végett átlépheti és termelvényeinek a saját állama területére való átszállítása tekintetében is könnyítéseket élvez, természetesen kölcsönösség alapján.

A kettős birtokosnak, csupán e minőségében nyert határátlépési igazolványa alapján nem szabad az ország belterületére utaznia. Ilyen vagy egyéb természetű szabálytalanság, illetőleg a magyar állam szempontjából káros vagy gyanús magatartás esetében jelentést kell tenni a közigazgatási hatóságnak, amely — függetlenül az esetleg megindított egyéb eljárástól — a határátlépési engedély visszavonása iránt intézkedik.

17. Kérdés. Az 1941 évi 4. számú Csendőrségi Közlönyben közzétett 230.932. VI. b. 1941. sz. körrendelet 2. pont 1. bekezdése előírja, hogy a járőrvezetők az egyes tereptárgyak között igénybevevett portyázási időt a szolgálati lapba jegyzett adatoktól függetlenül jegyezzék fel és a feljegyzést bevonuláskor az őrsparancsnoknak adják át. Meddig tart a járőrvezetőkre vonatkozó ennek a rendelkezésnek az érvénye?

Válasz. Az idézett rendelet abból a gyakorlati tapasztalatból indul ki, hogy a portyázási időnek a tereptárgyak távolsága alapján való kiszámítása sokszor nehézségekbe ütközik; ezek a nehézségek gyakran pontatlan eredményadatokat eredményeznek. Azt ugyanis, hogy egyik község vagy tereptárgy a másiktól milyen távolságra van, rendszerint csak ott lehet pontosan megállapítani, ahol a kettőt a térképbe berajzolt út köti össze, míg ott, ahol a terepen, térképbe be nem rajzolt ösvényeken stb. kell portyázni, a járőr útját nem mindig lehet a térképen olyan pontosság-

gal követni, amelyet a portyázási idő pontos kiszámítása szükségessé tenne.

De a távolság egymagában akkor sem lehet biztos alapja a portyázási idő kiszámításának, ha pontosan megállapítható is, mert azt, hogy a járőr egyik községből vagy tereptárgytól a másikhoz mennyi idő alatt jut el, nemcsak a megtett út hossza, hanem a terep mineműsége is befolyásolja. Nem mindegy, hogy a járőr hegynek vagy völgynek portyázik-e, hogy a terep könnyen vagy nehezen járható-e, nyílt vagy fedett-e stb. Mindezt a térképről is meg lehet ugyan állapítani, de már azt, hogy a terep ilyen mineműsége a járőr menetütemét milyen mértékben befolyásolja, csak megközelítőleg lehet számításba venni, sőt sok esetben nem is vették számításba. Ennek az volt az eredménye, hogy a portyázási idő vagy túlkévs, vagy pedig túlsok volt; az előbbi esetben a járőrnek „szaladnia” kell, az utóbbiban pedig kénytelen volt a szolgálati órát szükség nélkül is „kihúzni”, mivel az idő előtti bevonulás nem volt megengedve.

Ezeket a visszasságokat kívánta az idézett rendelet kiküszöbölni azzal, hogy a portyázási időt gyakorlati kipróbálás alapján nem távolságban, hanem időtartamban állapíttatja meg.

Természetes azonban, hogy az időadatokat sem lehet egyszeri kipróbálás után megbízhatóan megállapítani, mert azok a tényezők, amelyek a járőr gyorsabb vagy lassabb haladását eredményezik, az időtartamra is befolyással vannak. Éjjel a járőr rendszerint lassabban tud haladni, mint nappal; esős, felázott talajon nehezebben, mint a száraz, keményen; az idősebb járőrvezetővel szemben támasztott követelményeket nem lehet a fiatal próbacsendőrteljesítményeihez mérni, stb. Mindezek a körülmények szükségessé teszik tehát, hogy ugyanazt az utat, eltérő viszonyok között több járőr is megtegye azért, hogy ha a többszöri kipróbálás eltérő időadatokat eredményez, azok közép-arányosa legyen a portyázási tervzetben végleg rögzíthető.

A fentiekből következik, hogy a járőrvezetőknek a kérdésben említett feljegyzéseket addig kell végezniük és az őrsparancsnoknak átadniuk, amíg az őrsparancsnok ezt szükségesnek tartja ahhoz, hogy az összes időadatok közép-arányosát véglegesen rögzíthesse. Idő múltán egyre több időadatot lehet véglegesen rögzíteni; ebben az esetben a járőrvezetők az őrjáratnak csak azokról a szakaszairól készítsenek feljegyzéseket, amelyekre vonatkozóan még nem áll elég alapadat az őrsparancsnok rendelkezésére. Ha pedig már valamennyi távolság időadatának megbízható közép-arányosa rendelkezésre áll, akkor az őrsparancsnok a további feljegyzéseket, mint már szükségteleneket, megszüntetheti.

Igy rendelkezik az idézett rendelet 2. pont 3. bekezdése is, amely szerint a cél az, hogy idővel a portyázásra felvett valamennyi községnek és tereptárgynak lehetőleg mindenik többi községhez és tereptárgyhoz való portyázási ideje meg legyen állapítva. Az összes ilyen adatok megállapítására a rendelet nem szabott ugyan határidőt, de a törekvés arra irányuljon, hogy az összes rendes szolgálatok vezénylése fokozatosan meghatározott időre történhessék. Minél több időadatot sikerült véglegesen rögzíteni, annál több szolgálatot lehet meghatározott időre vezényelni, ha pedig valamennyi időadat rögzítve van, „szükségig” már csak a rendelet 4. pont 1. bekezdésében említett szolgálatokat lehet előírni, azaz olyanokat, amelyeknek időtartamát akár az elvégzendő szolgálat természete, akár pedig a leportyázandó terület ismeretlen volta miatt megközelítőleg sem lehet előre meghatározni.

Az időadatok egyébként mind a járőrvezető, mind pedig az őrsparancsnok számára csak tájékozással szolgálnak arra nézve, hogy a járőr az előírt útvonal leportyázására körülbelül mennyi időt vehet igénybe, mert a rendelet 6. pontja megengedi, hogy a járőr — kellő indokolás mellett — az előírt időnél nemcsak később, hanem hamarabb is bevonulhasson.

Az időadatok szerint való portyázásra a végleges átérés és a távolsági kimutatásoknak eszerint való átdolgozása tárgyában külön rendelet fog intézkedni.

18. Kérdés. A Szut. 578. pont 3. bekezdése szerint az őrsparancsnoknak jogában áll, hogy alárendeltjeinek havonként 24 óra tartamára eltávozási engedélyt adjon. Jogában áll-e az őrsparancsnoknak az, hogy az eltávozási engedélyt egyes alárendeltjeitől következetesen megtagadja?

Válasz. A Szut. idézett rendelkezése nem a csendőrnek ad jogot arra, hogy havonta egyszer 24 órára eltávozhassék, hanem az őrsparancsnoknak, hogy az eltávozást engedélyezze. Az utasítás nem biztosíthatja feltétlenül a csendőrnek ezt a jogát, mert a csendőröknek az őrsről való minden távollétet, tehát a szabadságot, az eltávozást, sőt a kimaradást is, elsősorban a szolgálat nyújtotta lehetőségek szerint lehet engedélyezni.

Jóllehet, az utasítás arra az álláspontra helyezkedik, hogy az eltávozás a csendőrnek nem joga, hanem csak kedvezménye, évtizedes gyakorlat ad, hogy a csendőrök az eltávozási engedélyt, ha csak elháríthatatlan akadályuk nincsen, minden hónapban meg szokták kapni. Sőt, a Szut. ebben a tekintetben több kedvezményt ad, mint a régi Szolgálati utasítás, mert amíg régebben havonta csak egyszer lehetett — egyfolytában 24 óra tartamára — eltávozásra menni, addig a Szut. megengedi, hogy a csendőr azt két, 12—12 órás részletekben is igénybe vegye.

Ha a kérdést úgy tesszük fel, hogy jogában áll-e az őrsparancsnoknak az eltávozás engedélyezését megtagadni, csak azt válaszolhatjuk, hogy jogában áll, mert a Szut. idézett rendelkezése ezt nem teszi a számára kötelezővé. Nézetünk szerint azonban az engedély megtagadása csak akkor indokolt, ha elháríthatatlan szolgálati akadályai vannak vagy ha a csendőr személyes érdekében (pl. nemkívánatos ismeretség miatt) történik. Egyébként a parancsnokot kötelező pártatlanság azt kívánja, hogy az őrsparancsnok az alárendeltjeit ne csak egyformán terhelje, hanem kedvezményekben is egyformán részesítse; nem tarthatjuk tehát helyes eljárásnak pl. azt, ha az őrsparancsnok az eltávozási engedélyt egyik-másik alárendeltjétől hosszabb időn át következetesen és komoly indok nélkül megtagadja, a többinek pedig megadja. Nézetünk szerint az az alárendelt, aki ennek következtében megrövidítve érzi magát a bajtársaival szemben, panaszt emelhet. Nincs helye természetesen panasznak akkor, ha az engedély megtagadása nem rendszeresen, hanem — mondjuk — csak egyszer történik, mert ennek rendszerint alapos indoka szokott lenni, másrészt pedig az utasítás nem kötelezi az őrsparancsnokot arra, hogy kivétel nélkül minden hónapban eltávozást engedélyezzen. De nem tudunk olyan esetet elképzeni, hogy az őrsparancsnok egy derék, jóra való, megbízható alárendeltjétől ezt a kedvezményt indok nélkül megtagadja.

19. Kérdés. *Vásári árus köteles-e az iparigazolványát állandóan magánál tartani és a járőr kívánságára felmutatni? Feljelenthető-e kihágás miatt a vásári árus, aki azt állítja, — és tanukkal is igazolja — hogy a vásári árusításra iparigazolványa van, de otthon felejtette?*

Válasz. Az 1.150/1941. M. E. számú kormányrendelet szerint országos, havi- vagy hetivásáron, napipiacon, továbbá búcsúkon kereskedő vagy iparos csak akkor árusíthat, ha az az elsőfokú iparhatóság, amelyik az iparjogosítványt kiadta, a vásári, piaci, illetőleg a búcsúárusításra neki külön engedélyt adott. Az engedély hatálya az ország egész területére kiterjed.

Az e kormányrendelet végrehajtása tárgyában kiadott 17.200/1941. K. K. M. rendelet szerint a vásárrendészeti hatóságok kötelesek ellenőrizni, hogy vásáron, piacon, illetőleg búcsún csak olyan iparos vagy kereskedő gyakorolhassa iparát, akinek iparjogosítványára a kormányrendeletben említett engedélyt a hatóság rávezette. Nem követelhető ez az engedély attól, aki iparát (kereskedését) a vásár- vagy piacon levő állandó jellegű, nyílt árusítási üzletnek tekintendő helyiségben (bódében) gyakorolja.

E rendelkezésekből következik, hogy a vásári (piaci) árus köteles az iparigazolványát állandóan magánál tartani és az ellenőrzésre hivatott közegek kívánságára felmutatni. Itt ugyanis nemcsak azt kell ellenőrizni, hogy az árusnak van-e iparigazolványa, hanem azt is, hogy el van-e látva a vásári (piaci) árusítást engedélyező külön záradékkal a fentebb idézett kormányrendelet szerint. Az utóbbi körülményt azért is ellenőrizni kell, mert zsidó iparos és kereskedő vásári (piaci) árusításra engedélyt nem nyerhet.

A vásári árusok iparigazolványának ellenőrzése elsősorban a vásárrendészeti hatóság, tehát a községi előljáróság feladata. Iparigazolvánnyal el nem látott árusoknak helyfoglalási engedélyt sem szabad adni, az árusítási helyeket pedig az iparigazolványok kelte szerint való sorrendben kell kijelölni. A községi előljáróságon kívül a vásárügyeleti jár-

őrnek is joga van ugyan az iparigazolványokat ellenőrizni, de ezt elég kémpróbaszerűen végezni, nehogy az összes árusok ilyen ellenőrzése a járőrt túlságosan elvonja a közbiztonsági tennivalóitól.

Az 1.150/1941. M. E. rendelet 4. §-a szerint kihágást követ el az a kereskedő és iparos, aki országos, havi- vagy hetivásáron, avagy búcsún az iparhatóság külön engedélye nélkül árusít. Azt az árust tehát, aki iparigazolványát felmutatni nem tudja, e rendelet 4. §-ába ütköző kihágás miatt kell feljelenteni. Ha azonban a járőrnek személyes tudomása van arról, hogy az iparosnak vagy kereskedőnek az előírt engedélye megvan, csupán azért, mert azt otthon felejtette, nem kell feljelenteni, mert annak otthonhagyása egymagában nem kihágás. Figyelmeztetni kell azonban, hogy az iparigazolványát tartsa állandóan magánál, mert ismeretlen járőrrel szemben feljelentésnek teheti ki magát.

20. Kérdés. *Idegen nemzeti himnusz nyilvános éneklése vagy játszása, milyen büntetendő cselekmény?*

Válasz. Nincs jogszabály, amely idegen nemzet himnuszának nyilvános előadását (éneklését vagy játszását) kifejezetten tiltaná vagy külön büntetendő cselekménnyé minősítené. Az 5.280/1938. M. E. számú kormányrendelet, valamint a 26.559/1874. és 62.693/1885. B. M. számú rendeletek csak idegen állami lobogó, címer vagy más felségjelvény nyilvános kitűzését, vagy használatát tiltják, az idegen himnuszokról nem tesznek említést. Azért nincsen ez a kérdés külön jogszabályban szabályozva, mert az idegen himnusz nyilvános előadása nem feltétlenül büntetendő cselekmény. Így pl. nem büntetendő egy baráti nemzet himnuszának szűkebb körben való hazafias alkalomszerű éneklése, ha a célja csupán az, hogy az éneklők ezzel a baráti nemzet iránt való érzelmeiknek kifejezést adjanak. A dallamosabb himnuszokat, amilyen pl. a lengyel, vagy a francia himnusz (Marseillaise), a háború előtt magántársaságok gyakran elénekelték anélkül, hogy bárkinek eszébe jutott volna emiatt eljárás indítani.

A kérdés megítélésénél mindig azt kell szem előtt tartani, hogy az idegen himnuszot kik, milyen alkalommal, főképpen pedig milyen célzattal adják elő. Ha az előadás célja a magyar állam vagy a magyar nemzet ellen való tüntetés, akkor a cselekmény büntetendő. Ilyen eset pl., ha népgyűlésen, istentiszteleten az egybegyűlt közönség tüntetőszóval éneklé el az idegen himnuszot azért, hogy ezzel a magyar állam vagy a magyar nemzet iránt táplált ellenséges érzületének adjon kifejezést. Ugyanígy elbírálás alá esik annak a cselekménye, aki pl. a rádióját vagy gramofonját szándékosan az ablakba helyezi azért, hogy az idegen himnuszot messze hallhatóan harsogja, mert ezt is nyilvános előadásnak kell tekinteni.

A Magyarországon élő nemzeti kisebbségek jogait törvények és rendeletek biztosítják, de ezeket a jogokat csak a magyar állampolgári hűséggel összeegyeztethető módon szabad gyakorolni; a nemzeti kisebbségek megőrizhetik nemzeti, faji vagy nyelvi sajátosságait, szokásaikat és kultúrájukat, de nem szabad államellenes érzelmeiket táplálni, még kevésbé ilyent terjeszteniük.

Ha a csendőr idegen nemzeti himnusz nyilvános előadását észleli, lépjen közbe, a játékot, illetőleg az éneket szüntesse be és igyekezzék megállapítani, hogy az kinek a kezdeményezésére történt. Ha a résztvevőket meg lehet állapítani, valamennyit fel kell jelenteni, de ha a résztvevők száma nagy vagy ha nem lehet megállapítani, hogy pl. az éneklésben kik vettek részt, akkor elég a kezdeményezőket vagy pedig a felelős rendezőket feljelenteni.

A cselekményt a Btk. 172. §. 2. bekezdésébe ütköző igazgatásnak kell minősíteni, mert a magyar állammal vagy a magyar nemzettel szemben táplált ellenséges érzületnek bármilyen módon való nyilvános kifejezésre juttatása alkalmas arra, hogy másokban is ilyen érzületet keltsen.

Idegen himnuszok magántársaságban, tehát nem nyilvánosan való éneklése nem büntetendő cselekmény ugyan, de ok lehet arra, hogy az őrs azokról, akik abban résztvettek, figyelőlapot állítson ki.

Külön elbírálás alá esik a kommunista internacionálé, az ú. n. proletárinduló, amely nemcsak szövege szerint, hanem a maga egészében is, mint az ú. n. proletár-uralom megvalósulását jelképező dal, alkalmas arra, hogy az állam és társadalom törvényes rendjének felforgatására igazságon. Aki tehát ezt a dalt mások jelenlétében elénekli, az 1921.III. t.-c. 5. §-ába ütköző vétséget követi el.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Lopás nyomozása.

Beküldte: SZABADOS DEZSŐ tiszthelyettes (Dolha).

1933. év őszen Harmat Gyula* dunaföldvári lakos a dunapentelei őröt távbeszélőn arról értesítette, hogy Baracs község határában levő tanyáján az elmúlt éjjel lopás történt. A tanyában lakó és alkalmazásában lévő Szeder Frigyesné a tettesre Flóbert-puskával rá is lőtt, de az elmenekült. Részletes adatokat Szederné tud szolgáltatni.

A nyomozás lefolytatása végett az őrparancsnok-helyettes, aki akkoriban az őröt vezette, Dávid Imre törzsőrmesterrel engem vezényelt szolgálatba, akkor még mint őrmestert.

A helyszínre megérkeztünk és a sértett alkalmazásában álló Szeder Frigyesné tanyai lakos, röviden és határozottan előadta, hogy előző este 21—22 óra között, amikor ő már az ágyban feküdt, közvetlen a lámpa eloltása után, a szoba és konyha mellett lévő tengeridara-tartó kamrájában szokatlan zörejt hallott. Felkelt az ágyból, kiment a konyhába és hallgatózott.

Arra gondolt, hogy valaki a hízlalás alatt álló 20 drb sertésre elkészített darából akar lopni. Már máskor is észlelte, hogy a darából hiányzik. A tanyában csak 3 éves kisgyermekével tartózkodott, mert férje katonai szolgálatot teljesített s mivel így más segítségére nem számíthatott, elhatározta, hogy a konyhában a falra akasztott Flóbert-puskát magához veszi, betölti és a falon átörgetve, a tolvajt távozásra szólítja fel. Ezt meg is tette. A tolvaj távozását az üveges konyhaajtón keresztül figyelte.

A tolvaj ismeretlen férfi volt, aki jobb kezében egy tengeridarával telt vödörrel, a bal vállán pedig egy darával telt zsákkal a kijárat felé tartott. Ekkor ő az ajtón kilépett az udvarra és a Flóbert-puskával a tolvaj jobb kezében levő vödörre célozva, egy lövést tett. A vödört el is találta. A tolvaj a vödört elejtette, az áztatott dara kidült a földre. A tolvaj a vödör hátrahagyása mellett a tele zsákkal a vállán elmenekült Dunaföldvár irányába. Ezekután ő már félt az udvaron tartózkodni, ezért visszament a lakásba és ágyba feküdt. Reggel 5 óra tájban felkelt, kiment a kamrába és akkor látta, hogy a tolvaj a tengeridarát ugyancsak megdézsmálta. Behozta az udvarról a tettes által ellopni szándékolt, de a lövés következtében visszahagyott, tengeridaras vödört és akkor látta, hogy az éppen közepén van keresztüllöve. Ezekután ellátta a sertéseket, majd a Dunaföldvár községben lakó szolgálatadójához ment és tájékoztatta őt a történetéről.

*

A helyszíni szemle megejtése során megállapítottuk, hogy a kamrában még kb. 5—6 métermáza tengeridara van. A kamra ajtaja a lopás előtt nem volt bezárva, csak be volt hajtva és egy közönséges drótkamóval volt beakasztva. Az udvaron levő úton, amely a műútra vezetett ki, a konyhaajtótól számított 40 lépésre, kidült és elszórt nedves tengeridara-hulladékot találtunk. A darásvödör, amelyet a tolvaj el akart lopni, pontosan közepén, mindkét oldala egyirányba, át volt löve. A Flóbert-puska csöve friss lövés nyomait mutatta. A házörző eb a tolvajt nem ugatta, annak ellenére, hogy igen éber természetű volt. A talaj teljesen száraz volt. Nem sikerült semmi olyan nyomot vagy

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

bizonyítékul szolgáló tárgyat találunk a helyszínen amely a tettes kilétére támpontot nyújthatott volna. A cselekmény elkövetése idején sötét volt.

Ezek után azon gondolkodtunk, hogy a cselekmény elkövetésével kit lehetne gyanúsítani. Ha lopás történt, azt csak a helyzettel teljesen ismerős egyén követhette el. Felvetettük egymás között azt a kérdést is hogy milyen bátran járt el a 26 éves fiatalasszony és milyen pontosan eltalálta a sötétben egy lövéssel a vödört. A fiatalasszony erre vonatkozó előadása kissé gondolkodóba ejtett bennünket s ezért elhatároztuk, hogy a környékbeli tanyákon két irányban kezdünk puhatolni. Éspedig:

a kérdéses időben nem láttak-e valami gyanús idegent, illetve valakit, aki mint tolvaj, számításba jöhet, de ugyanakkor felakartuk deríteni a sértett egyéniségét, viszonyait és múltját is.

Az egyik távolabbeső tanyai szomszédasszony elmondta, hogy a lopásról nem hallott semmit, pedig hát, ha valami történik a szomszéd tanyákon, arról egymást, mint jó szomszédok, tájékoztatni szokták.

A szomszédasszony elmondta továbbá, hogy szegény Szeder Frigyesnének elég nehéz helyzete van, mert szolgálatadója azzal fenyegeti, hogy elbocsátja. Ugyanis szolgálatadója a sertés-hízlalást szorgalmazza, de mivel nem mindig a megelőző kiszámításnak megfelelő súlyt nyomják a sertések, haragszik Szedernére és őt okolja, mert Szederné van a sertések gondozásával megbízva.

Ezekután visszamentünk a sértett tanyájához és Szedernét részletesen újból kikérdeztük. Szederné az esetet ugyanolyan részletességgel mondotta el, mint az első alkalomkor. Ezekután megkérdeztük tőle, hogy a sertések hízlalásával hogyan van megelégedve a szolgálatadója? A sertéseknek mennyi a napi tengeridara fogyasztása? Szederné elmondta, hogy a sertések részére a tengeridara reggel, este, naponkint ki van mérve. A sertéseket hetenkint kétszer mérlegelik, ellenőrizve, hogy a kívánt súlyt elérték-e. A mérlegelés során nem mindig volt meg a múltban a kívánt súly és ezért őt szolgálatadója felelősségre is szokta vonni, pedig erről ő nem tehet. Szolgálatadója azt tétélezi fel őrá, hogy nem a rendes időben eteti a sertéseket és talán nem is adja nekik a megfelelő mennyiségű darát. Ezért szolgálatadója már az elbocsátást is kilátásba helyezte.

Előadta még, hogy ő már máskor is észlelte, hogy a tengeridarából hiányzik, talán azért is nem híznak fel a sertések a kívánt súlyra. Sírva fakadva kérdezte, hogy ha elbocsátják, mit csinál most a téli időben egyedül, amikor férje katoná és nincsen hova mennie sem, mert sem rokona, sem vagyona nincsen.

Szederné egész magatartásával azt árulta el, hogy gondolatait nem is az előfordult lopási eset, hanem a szolgálatadója által már korábban kilátásba helyezett elbocsátása foglalkoztatja.

Mindinkább megerősödött bennünk az a kettős feltevés, hogy a lopást vagy maga Szederné követte el és az idegen tolvajról elmondott hatásos meséjével csak a gyanút akarja magáról elterelni, vagy

egyáltalán nem történt lopás; az egész lopási eset kitalált mese, amelynek segítségével Szederné csupán munkaadója előtt szeretné igazolni magát, hogy az elbocsátást, amelytől annyira félt, elkerülhesse.

Elhatároztuk, hogy Szedernével a helyszínen, tanuk jelenlétében az egész esetet pontosan lejátszatjuk. Ezt végre is hajtottuk.

A cinklemezből készült vödört teletöltöttük olyan sűrűségű áztatott tengeridarával, mint amilyen abban a lopás elkövetése idején volt. A vödört ezután kitettük az udvarra, a lövés helyétől számított 40 lépés távolságra. Szedernével megtöltöttük, a még meglévő töltényekből, a 7 mm-es Flóbert-puskát és ugyanarról a helyről, ugyanolyan módon, mint ahogy azt Szederné eredetileg tette, rálöveltünk vele a darás vödörré.

Ugyanarról a helyről, távolságról, ugyanazzal a Flóbert-puskával és lőszerrel, de most világos nappal lőtt Szederné a darás vödörré, de azt mégis csak a harmadik lövéssel találta el. A lövedék a vödörnek csak az egyik falát ütötte át; a szembenálló falat éppencsak hogy érintette és a lövedék bentmaradt a tengeridarában.

Ezekután a tengeridarát vettük számítás alá. Naponként mennyi volt a fogyasztás és mennyinek kell lennie a maradványnak. A maradvány 4—5 kg hiányával meg is volt. Tehát tengeridara sem hiányzott, csak talán annyi, amit a majorság és az egerek elzárkányoltak.

Ezekután most már tisztában voltunk, hogy lopás egyáltalán nem történt és Szederné meséje nem más, mint merő kitalálás.

Gyanunkat Szederné elé tártuk és felszólítottuk, mondja el nekünk őszintén, hogy miképpen is történt ez a kis huncutság.

Megígértük neki, hogy ha elmondja őszintén a valóságot, akkor mi megkérjük a szolgálatadóját, hogy őt ne bocsássa el.

Szederné most már belátta, hogy mi rájöttünk a turpisságára és mindent elmondott őszintén:

Mivel szolgálatadója a sertések hizlalásával nem volt megelégedve, olyanformán vélekedett őrá, mintha ő a tengeridarát nem adná ki mind a sertéseknek, annak egy részét esetleg ellopja és nem is a rendes időben éteti azokat. Ugyanakkor kilátásba helyezte neki szolgálatadója az elbocsátást is. Őszi idő lévén, férje katonára, kisgyermekre van, vagyona és hozzátartozói nincsenek, a férje rokonai pedig nem fogadják be, elbocsátása esetén lakás és kenyér nélkül maradna.

Így azután nehéz gondoljai közepette elhatározta, hogy szolgálatadójának beállítja az esetet olyanformán, mintha a tengeridarát valaki lopkodná és ezért nem híznak fel a sertések a kiszámított súlyra. Úgy gondolta, hogy ezekután szolgálatadója belátja, hogy nem ő a hibás és nem bocsátja el a szolgálatból.

Ezekután a színlelt lopást megtervezte. Előző este a tengeridarás üres vödört kb. 10 lépésről átlötte, az áztatott tengeridarát pedig az útra kiöntötte. Másnap reggel azután felkereste szolgálatadóját, akinek előadta az állítólagos lopásról kitalált és már ismert mesét.

Sokszor leírtuk már ezen a helyen azt a tanácsot, hogy a csendőr ne higgye vakon azt, amit a feljelentő vagy a sértett mond. Általában mindig csupán azt higgye el, aminek helytállóságáról már meggyőződést szerzett. A sértett, feljelentő előadása, panasza is csupán adat, amelyet a további nyomozómunkánál tényként, csak az alapos vizsgálat és bírálat, ellenőrzés meg története után szabad felhasználni — ha az ugyan az ellenőrzést kibírta. Ezt tanítja az elmélet.

Az elmélet egy másik sarkalatos tétele szerint a nyomozás kezdetén igyekezni kell megállapítani, hogy történt-e egyáltalán bűncselekmény vagy sem.

Mindkét tétel arra int, hogy elsősorban a sértett (feljelentő) személyével kell foglalkoznunk. Meg kell

ismernünk őt. Egyéniségét, viszonyait, multját, kapcsolatait. Szóval környezettanumányszerű tájékozottságra kell szert tennünk. Az ehhez szükséges adatokat természetesen bizalmasan, feltűnés nélkül kell beszereznünk, nehogy ártatlan embert hurcoljunk meg.

Ha olyan feltevéshez jutunk a fent mondtak kapcsán, hogy a sértett (feljelentő) nem mond igazat (kitalálás, színlelés, beállítás) vagy pedig nem mindenben mond igazat (elhallgatás, elferdítés), akkor ezt a feltevésünket a nyomozás elmélete által ajánlott módszerekkel ellenőriznünk kell. Keressük, hogy mi a lehetséges, mi a lehetetlen, mi a valószínű, mi a valószínűtlen. Keressük továbbá az összhangot az előadottak és a helyszínen talált, valamint a tanuktól nyert adatok között. Ha a feljelentés (sértett előadása) a valóságnak megfelelő és a helyszínen található, valamint a tanuktól nyerhető adatokat hiánytalanul megszereztük és helyesen értékeltük, akkor ezek és a feljelentés (sértett előadása) között teljes összhangnak kell lenni. Ha viszont a feljelentés (sértett előadása) egészében vagy részben hamis, akkor ellentétek, lehetetlenségek, valószínűtlenségek mutatkoznak, amelyeknek segítségével az egész mesét felboríthatjuk. Kitérő eszköz ehhez a kísérlet és az elkövetés módjának a helyszínen tanuk előtt való bemutatása.

Ennél a nyomozásnál az alapot a sértett személyét illetőleg lefolytatott puhatolások szolgáltattak a helyes feltevéshez.

Valószínűtlennek látszott a fiatalasszony bátor magatartása, az az ügyesség, amelyet a lőfegyver kezelésében állítólag tanusított, továbbá a Flóbert-puska átütőképessége. Utóbbiak a helyesen végrehajtott kísérlet során tisztázódtak.

Lehetetlen volt a lopás azért, mert nem loptak el semmit. A darából nem hiányzott. Ezekután világos volt, hogy a lopás nem történt meg, a feljelentés valószínűtlen, hamis volt. Most már csupán az indítók megállapítása volt hátra, amelyet az asszonyról beszerzett környezettanumánymány már eleve valószínűsített.

Az indítókat érdemes megjegyezni. Annál felkeltebben látunk neki a nyomozásnak, minél több — valószínűsítően előfordult — indítókat ismerünk. Érdekes és szokatlan az is, hogy a színlelt lopás és az eléggé ügyes beállítás — amelyben lőfegyver is szerepelt — egy egyszerű zselléraszony agyában született meg.

HALOTTAINK

Nyugállományú bajtársaink közül meghaltak:

Fülöp Antal csendőr (X. ker.), 1906—1912-ig szolgált,

Gózon Miklós törzsőrmester (III. ker.), 1914—1927-ig szolgált,

Istvánffy Péter tiszthelyettes (V. ker.), 1889—1914-ig szolgált,

Molnár András tiszthelyettes (III. ker.), 1912—1928-ig szolgált,

Torma Vilmos tiszthelyettes (VI. ker.), 1903—1926-ig szolgált,

Tóth Balázs tiszthelyettes (II. ker.), 1899—1920-ig szolgált a testületben.

Kegyelettel őrizzük emléküket!

HIREK

Nemes GLATZ ÖDÖN ny. ezredes

1942 április 24-én meghalt Budapesten, 62 éves korában nemes Glatz Ödön ny. ezredes.

Igazságos előljáró és szerető bajtárs távozott el Vele az egyre ritkuló öreg bajtársak köréből.

1879-ben született Budapesten. 1899-ben egyéves önkéntesként bevonult a volt cs. és kir. 19. tábori vadászszázalóhoz. 1901-ben lépett át a csendőrséghez mint hadapród tiszthelyettes, 1905-ben hadnagy és szakaszparancsnok Rimaszombatban. Szakaszparancsnoki minőségben szolgált még Pozsonyban, Esztergomban és Zalaegerszegen. 1908-ban főhadnaggyá, 1914-ben századossá

nevezték ki. 1915-ben az ellenség előtt teljesített kitűnő szolgálatainak elismeréséül Legfelsőbb dícsérő elismerésben részesül, 1916-ban a hádiékiértémes 3. osztályú katonai érdemkeresztet adományozza részére a Legfelsőbb Hadúr. 1918-ban kinevezték a pancsovai szárnyparancsnokává, majd 1920-ban áthelyezik Budapestre ugyancsak szárnyparancsnoki minőségben. 1919-ben őrnaggyá nevezték ki, 1921-ben a csendőrfelügyelőséghez osztották be. 1924-ben kinevezték alezredessé, 1925-ben beosztott törzstiszt a pécsi kerületnél, 1928-ban a csendőrség állandó tanulmányi bizottságának tagja Budapesten. 1929-ben ezredessé nevezték ki. Kiválóan eredményes szolgálataiért 1926-ban Legfelső dícsérő elismerésben részesült. 1930-ban nyugállományba távozott és Budapesten telepedett le.

Április 28-án kísérték utolsó útjára a hozzátartozók és bajtársak nagy részvételével Budapesten, a Kerepesi úti temetőbe.

Emlékét kegyelettel őrizzük.

Az „Otrantó“-i csata 25 éves évfordulójának megünneplése. Május hó 15-én lesz 25 éve, hogy a *Kormányzó Úr Ö Főméltósága* az otrantói csatát diadalmasan vezette. A m. kir. honvédelmi miniszter úr rendelkezésére az évfordulót a m. kir. honvédség és csendőrség — a mai időknek megfelelő, szerény keretek között — az alábbi szabályozás szerint ünnepli meg: 1. A honvédség által megszállott összes épületek és laktanyák — az ország összes helyőrségeiben — egész

napon át fellobogóznak. 2. Minden laktanyában a parancsok — vagy egy tiszt — rövid ünnepség keretében méltassa az „Otrantó“-i győzelmet és a *Kormányzó Úr Ö Főméltósága* szerepét. 3. Minden tiszti étkezdében „egyszerű“ díszebédét kell tartani. 4. A legénység a kőzetkezés keretében feljavított étkezésben részesüljön. 5. Egyébként 1942 május 15-e nem tekintendő katonai szünnapnak.

Kinevezések és felmentések. A *Kormányzó Úr Ö Főméltósága* legfelsőbb elhatározásával vitéz *Zirczy József* ezredest, a székesfehérvári II. kerület parancsnokát ezen szolgálati állása alól **felmenteni** méltóztatott. Saját kérelmére történő fogyatékbá vételéig a székesfehérvári II. kerületnél létszám felett kell vezetni. Vitéz *Sellyey Vilmos* ezredest, a szegedi V. kerület parancsnokát ezen szolgálati állása alól **felmenteni** és egyidejűleg a székesfehérvári II. kerület parancsnokául **kinevezni**, vitéz *Liptay László* ezredest a szegedi V. kerület parancsnokául **kinevezni** méltóztatott.

Ranghelyesbítés. A *Kormányzó Úr Ö Főméltósága* legfelsőbb elhatározásával *Juhász Béla* százados 1935 május 1-i századosi rangnapjának 1936 május 1-re való helyesbítését **elrendelni** méltóztatott.

Áthelyezések, kinevezés és tartós vezénylés. A m. kir. honvédelmi miniszter úr a m. kir. belügyminiszter úrral egyetértően **áthelyezte:** *Gerencséry Mihály* főhadnagyt Ujvidékről Nagyváradra, vitéz *Gaál Lajos* alezredést Ujvidékről Ungvárra, *Kultsár Lajos* századost Gödöllőről Ujvidékre, *Torbágyi József* századost Muraszombatról Gödöllőre, *dr. Kun Imre* századost Ujvidékről Muraszombatba, *dr. Csáki József* századost Ujvidékről Ungvárra, *Csikós Jenő* főhadnagyt Nagyváradról Ujvidékre, *Elekes László* főhadnagyt Ungvárról Ujvidékre; **kinevezte:** *Kontra Kálmán* alezredést a közlekedési és híradó osztály parancsnokául, **tartósan vezényelte:** *dr. Szalontai Sándor* g. főhadnagyt Debrecenből Budapestre a m. kir. belügyminisztérium VI-b. osztályába.

Névváltozás. *Varga Ferenc* százados családi nevét a m. kir. belügyminiszter úr „*Mosonyi*“ névre változtatta át.

Dícséreték. A m. kir. honvéd vezérkar főnöke **okirati dícsérő elismerésben** részesítette: a Délbácska-i kommunista lázadás leverése alkalmával teljesített igen eredményes szolgálataikért: *Vajó Péter*, *Somos Antal* csendőröket, *Patyi János*, *Bori János*, *Nagy Sándor* és *Krakkonperger Rudolf* próbacsendőröket.

Honvédségi Közlöny. Szabályrendeletek. 20. szám. A visszahódított déli országrészen volt közszolgálati alkalmazottak, katonai (csendőrségi) személyek és mindezek hátrahagyottai ellátásának szabályozása. A m. kir. „Zrínyi Ilona“ honvéd tiszti leánynevelőintézetbe való felvételre az 1942—1943. tanévre pályázati hirdetmény. A 46. Becsületügyi Szabályzat a m. kir. honvédség és a m. kir. csendőrség számára c. szolgálati könyv 1942. évi módosított utánnyomásának kiadása. Tisztek (tiszviselők) 50 százalékos alapdíjkezdményének újbóli engedélyezése az egységes budapesti távbeszélő hálózatban. Hősi halott fogalmának meghatározása.

Csendőrségi Közlöny. Szabályrendeletek. 17. szám. Textilárak előállításának és forgalmának szabályozása. Nyilvános helyiségek zárójának újabb szabályozása. Köpenyrendfokozati jelzés rendszeresítése a m. kir. csendőrség legénységi állományú egyénei részére. Légi ellenőrző szolgálat ellátásának egységes szabályozása a csendőrségnél. Kenderanyagú zöld ágyterítő rendszeresítése. Hegyvidéki őrsökre beosztott csendőrök tömegállományának felemelése. A csendőrgyógyházakba az 1942. évi fürdőévadra beutaltak által fizetendő térítési díjak. A m. kir. csendőrgyógyházak számára kiadott „Altalános határozmányok“ módosítása. Szatmármegyei őrs áthelyezése Ombódra. 18. szám. „E.-táb. rend. szolg.“ jelzésű „Tábori rendszeti szolgálat“ c. szabályzat kiadása. Körköpeny és esőköpeny viselésének kiterjesztése a csendőrségnél. Öltözeti táblázat helyesbítése. Hivatásos állományból származó nyugállományú csendőrlégénység részére egyenruhaviselés engedélyezése. Tényleges állományú csendőrtiszteknek és azok családtagjainak magaslati helyen való üdülése.

Járőr megtámadása. A petrői őrs állományába tartozó *Nagy János* csendőr és *Kovács András* próbacsendőrből állott járőr május 2-án egy gyanús egyént igazoltatott és az

őrsre kísérte. Kísérés közben az ismeretlen egyén visszafordulva, a járőrre Frommer-pisztolyból két lövést tett. Egyik lövés Kovács András próbacsendőrt szíven találta, aki azonnal meghalt. Nagy János csendőrt tüdőlövés érte, sérülése súlyos, de nem életveszélyes. Az újvidéki kórházba szállították. Az ismeretlen támadó ártalmatlanná tétele végett az őrs kivonult, s ellene fegyvert használt. A támadó a helyszínen meghalt.

Foglyok megszökése. A *nyirmai őrs* állományába tartozó Kosztyu József csendőr és Izsó Gyula próbacsendőrből állott járőr április 29-én Haga (Morzsa) Sándor cigányt lopás miatt elfogta. Nevezett a járőr őrizetéből a csendőrpihenőszobából megszökött. A *paksi őrs* állományába tartozó Tóth Imre csendőr és Matur József próbacsendőrből állott járőr Varga János dunakömlői lakost lopás miatt elfogta, aki május 2-án a rendőrőrszobából, az ablakon át, a járőr őrizetéből megszökött.

Őrizetben levő egyén öngyilkossága. A maroshévízi őrs állományába tartozó Pénzes Mihály és Fehér András csendőrök közül állott járőr őrizetben volt, lopás miatt elfogott és megbilincselte Vuga Aurél maroshévízi lakos április 30-án kísérés közben, a Maros partján húzódó múltról a Marosba ugrott és vízbefut. Pénzes csendőr utánaugrott, de már kimenteni nem tudta.

Adományok. Az *ungvári csendőr altiszti társalgó* tagjai a harctéren levő honvédek részére füstnélküli napot tartottak, ennek eredményeként 183 P 70 fillér gyűlt össze. Németh Vendel törzsrőrmester felesége Zalaegerszegről ugyanezen célra 200 drb. cigarettát küldött a szerkesztőségbe. Az adományok rendelkezési helyükre elküldettek.

A csendőrségi jutalmazási aiapra felajánlott jutalékok. A *budapesti I. kerületben:* Magassányi Gergely tiszthelyettes, Csontos András csendőr együtt 2 P 78 f., Horváth József IV. őrmester, Cserhádi József csendőr együtt 6 P 26 f., Darvas Kálmán tiszthelyettes, Magyar Alajos, Somogyi András csendőrök együtt 7 P 34 f., Gerencsér Imre őrmester, Dankai István csendőr együtt 4 P 24 f., Horváth István I. csendőr 1 P 68 f., Dévényi Jenő csendőr, Kiss András próbacsendőr együtt 19 P 42 f., a *székesfehérvári II. kerületben:* Györkös Sándor, Békési István, Kiss Lajos, Vass Dénes csendőrök egyenként 1 P 23 f., Várnagy István tiszthelyettes 1 P 40 f., Elekes János törzsrőrmester, Bodó Béla prb. csendőr egyenként 33 f., a *szombathelyi III. kerületben:* Bogács Lajos, Horváth János III. csendőrök, Balogh János II. prb. csendőr együtt 20 P 20 f., Pintér István tiszthelyettes, Katona József törzsrőrmester, Szamosvári Sándor törzsrőrmester együtt 27 P 27 f., Törzsök Mihály csendőr, Tóth Gyula II. prb. csendőr együtt 4 P 97 f., Balogh Antal I. törzsrőrmester, Biró Imre, Magyar József csendőrök együtt 21 P 40 f., a *pécsi IV. kerületben:* Mázsik János csendőr, Szabó István prb. csendőr együtt 9 P 28 f., Tóth Lajos III., Fonyó Henrik csendőrök együtt 3 P 72 f., a *szegedi V. kerületben:* Brindzej László, Fazekas Sándor csendőrök együtt 2 P 40 f., Kertész Ferenc tiszthelyettes, Enyedi András őrmester, Balogh Mihály, Fazekas Gáspár csendőrök együtt 4 P., Kárpáti Marián törzsrőrmester, Berkó Ferenc csendőr együtt 3 P., Sövényi Sándor törzsrőrmester, Szmolyár József őrmester együtt 5 P 30 f., Poczkó György csendőr, Kecskés Kálmán prb. csendőr együtt 2 P 50 f., a *debreceni VI. kerületben:* Balla Bernát és Cs. Nagy Lajos törzsrőrmesterek egyenként 9 P 19 f., Györbiri Kálmán csendőr, Deák László próbacsendőr egyenként 24 P 80 f., Gál Ferenc, Kéki Lajos őrmesterek egyenként 2 P 50 f., Lakatos István I. csendőr, Szilágyi Lajos prb. csendőr egyenként 7 P 50 f., a *miskolci VII. kerületben:* Nagy Miklós őrmester, Nagy István prb. csendőr együtt 4 P 17 f., Zétényi Mihály, Tóth Imre II. törzsrőrmesterek együtt 2 P 50 f., Mengyi Károly őrmester, Csorba Miklós csendőr együtt 83 f., Boros János tiszthelyettes, Sövényi Ferenc őrmester együtt 1 P 65 f., Harangi Mihály tiszthelyettes, Zsólya János csendőr együtt 2 P 99 f., Székely József, Herceg Ferenc tiszthelyettesek együtt 2 P 35 f., Halász János tiszthelyettes, Fischer István prb. csendőr együtt 1 P 50 f., Ferenci István törzsrőrmester, Perge László őrmester együtt 5 P., Szeberényi János csendőr 1 P 38 f., Bagi Mátyás csendőr 46 f., Németh Dezső törzsrőrmester, Fullajtár Lajos prb. csendőr együtt 19 P 85 f., Ágoston József tiszthelyettes, Jákóhalmi József, Kiss István csendőrök együtt 5 P 02 f., Máthé Sándor, Agócs Dezső törzsrőrmesterek együtt 3 P, Sebők János törzsrőrmester 10 P 17 f., a *kassai VIII. kerületben:* Nagy György I. csendőr, Kovács Lajos prb. csendőr egyenként 45 f., Danyi József tiszthelyettes 3 P

98 f., Fürjesi Lajos őrmester, Luterán Mihály prb. csendőr egyenként 3 P 72 f., Kocsis Antal törzsrőrmester, Szalai József II. csendőr egyenként 7 P 35 f., Fábian Sándor csendőr 2 P 48 f., László József pótcsendőr 2 P 47 f., Kósa János csendőr 14 P 24 f., Budai Lajos őrmester 1 P 98 f., Szalai József csendőr 5 P 92 f., Ridcei István prb. csendőr 5 P 91 f., Fejér János csendőr, Papp István prb. csendőr egyenként 50 f., a *kolozsvári IX. kerületben:* Terjék János csendőr, Pándi Áron prb. csendőr egyenként 10 P 10 f., Bolla István törzsrőrmester, Perbiró Sándor csendőr egyenként 10 P 20 f., Varga Ferenc I. tiszthelyettes, Dankó Zsigmond prb. csendőr egyenként 7 P 31 f., Mészáros János őrmester, Nagy Sándor csendőr egyenként 48 f., Nagy János I. tiszthelyettes 39 P, a *marosvásárhelyi X. kerületben:* Gál János, Lengyel József csendőrök egyenként 5 P 15 f., Kovács Ferenc, Marosi András csendőrök egyenként 6 P 21 f., Cseh Mihály őrmester, Vécsei József csendőr egyenként 11 P 70 f., vitéz Sós Bertalan őrmester, Szibár Márton próbacsendőr egyenként 10 P 20 f., Csóka György tiszthelyettes, Kopszák Béla, Heves József csendőrök, Gáspár János prb. csendőr egyenként 1 P 82 f., Szabó Béla csendőr, Tóth János prb. csendőr egyenként 1 P 20 f. tettenérői és feljelentési jutalékokban részesültek. A jutalékokat valamennyien felajánlották a csendőrségi jutalmazási alapra. A jutalékokat a m. kir. honvédelmi miniszter úr elfogadta.

Tudományos előadás. Az Országos Tiszti Tudományos és Kaszinó Egyesületben május 20-án „A keleti hadszíntéren alkalmazott magyar megszálló csapatok élete és viselkedése” címmel Keresztes Gyula vk. ezredes tart előadást vetített képekkel. Az előadáson csakis az O. T. K. tagjai vagy meghívottak jelenhetnek meg. (Hölgyek nem.) Az előadás 18 órakor kezdődik.

Megjelent a „Magyar Szárnyak” és az „Ifju Repülő” legújabb száma. A „Magyar Szárnyak” május hó 1-i számában a Kormányzóhelyettes Úr Ő Főmeltósága rádiószózatát közli vezető helyen, amelyben a magyar fiatalságot repülőszolgálatra való jelentkezésre szólítja fel. A légi-háború nagyszabású eseményeit, mint eddig, *Bisits Tibor* repülő alezredes, s a világ minden tájáról tájékoztató repülőhíreket *Udvary Jenő* repülő őrnagy állította össze. A légi-háborúhoz különösképpen aktuális és egészen friss képanyagot nyújt a legújabb szám, amelyek közül különös érdeklődésre tarthat számot vitéz *Szombathelyi Ferenc* vezérezredes olaszországi látogatásáról szóló néhány felvétel. A legújabb német és angol gépekről érdekes leírásokat közöl és képeket hoz a legújabb szám. Egy éjszakai Budapest feletti repülés izgalmas és újszerű beszámolóját olvashatjuk, s Amerika legújabb vadászgépeiről számol be Zalán Ervin repülő zászlós. A Hármashatárhegy tavaszi nekilendüléséről is gazdag képanyag és cikk jelent meg a legújabb számban. Ezenkívül Messerschmitt professzorról, a híres repülőgépszerkesztőről, a bombázásról s sztratoszféra gépekről és a hármashatárhegyi szemlérlől érdekesnél érdekesebb beszámolókat tartkítják a „Magyar Szárnyak” májusi számát. A Jánosi István szerkesztésében megjelenő „Magyar Szárnyak” mindenütt kaphatók. Ára 50 fillér. Mutatványszámot kívánatra a kiadóhivatal (VII., Király-u. 93.) ingyen küld.

Ki tud róla? Szabó Miklós ny. áll. tiszthelyettes, aki 1916 augusztus 27-én a kisbottai határőrsön román hadifogságba esett, fontos ügyben keresi *Várad* József ny. áll. tiszthelyettes Nagykanizsa, Csányi L.-utca 8/c. alatti lakos.

Munkafelügyelőnek kőbányához erélyes, teljes erőben lévő, nyugalmazott csendőrtisztet keresünk azonnali belépésre: Magyar Erdőipar Kirendeltsége, Szatárnémeti. Arpád-utca 11.

Keresek megvételre egy keveset használt, jókarban lévő férfi kerékpárt készpénzért. *Forkas János* alhadnagy Budapest, II. Fő-út 71.

SZEMÉLYI HÍREK.

Előléptek. Alhadnagyokká: Novák-Kovács Imre (II.), Köteles Zsigmond (X.), Román László (I.), Komlyos János (IX.), Fábian Jenő (Bm. VI/b. oszt.), Nagy Pál I. (IV.), Szabó József VIII. (II.), Kertész Lajos (I.), Szabados-Molnár Lajos (III.), Kovács Ferenc I. (VIII.), Bérczes András (VII.), Kalmár Lajos, Deák Antal (VIII.), Turcsányi Mihály (IV.), Kerekes András (V.), Dobos György (VIII.), Fodor Ferenc (VI.), Kerekes János (Közp. nyom. pság), Csanádi Imre (Nv. cső.

isk.), Mónus János (V.), Flórián Gyula (Közp. nyom.), Nagy Lajos III. (III.), Kovács István (II.), Fekete János (I.), Vida Márton, Pataki József I. (VII.), Szabó István I., Nagy István I. (X.), Hargitai Gyula (VI.), Sipőcz József (X.), Szabó János I. (V.), Varga Ferenc I. (IX.), vitéz Szikszai Lajos (VII.), Lorányi Vilmos, Takács Sándor I. (IV.), Orbázi Imre (VIII.), Csete Lajos (III.), Petróczy Mihály (Közl. és hír. oszt.), Magyar István (I.) kerület állományába tartozó tiszthelyettesek; **irodai alhadnaggyá:** Tóth Géza II. (Hm. 20. oszt.) irodai tiszthelyettes; **számvivő alhadnagyká:** Apatóczy János (Ar. pság), Füzesi Lajos (X.) kerület állományába tartozó svz. tiszthelyettesek; **tiszthelyettesekké:** Gálos Gyula, Juhs Benjámín, Viasz István (VIII.), Mike József (X.), Békefi József (Közl. és hír. oszt.), Takács Imre II. (III.), Képes János, Lövész József (VII.), Kővári Lajos I., Bodó Gaspár, Tóth Imre II., Huszár István I., Németh József I. (VIII.), Kemény Mihály (VI.), Simon János I., Török Ferenc (VIII.), Simon Zsigmond (VII.), Karacs Benjámín (IX.), Samu Ferenc (III.), Németh Imre II. (IX.), Soós Ferenc (X.), vitéz Csáki Sándor (VI.), Marton Ferenc (V.), Keresztes Ferenc I., Németh Ferenc I. (II.), Sári Ferenc (VIII.), Pogrányi József (II.), Palotai János (IV.), Fejes Imre (VI.), Farkas Károly (II.), Somogyi Imre (V.), Herczeg Antal (VI.), Hódi Sándor (Közp. nyom.), Madarász Kálmán (VII.), Szegő Ferenc (VI.), Reményi Vilmos (II.), Széplaki János (V.), Tóth Lajos I. (III.), vitéz Juhász István II., Dancs Sándor, Kovács István I. (V.), Bártfai Lajos (I.), Molnár István II. (X.), Nemes Jenő (Közl. és hír. oszt.), Palotás Ferenc I. (V.), Pintér Ernő (III.), Bódi Gusztáv (V.), Simon Péter, Nagy József II., Papp István I. (III.), Sümegi István, Tarr József (IV.), Sándor Imre I. (VIII.), Németh István X. (IV.), Tósmagi János (II.), Nagy Tamás (VIII.), Mészáros József II. (IV.), Galambos Lajos (X.), Kardos István (V.), Vajda Kálmán (II.), Lajtos Péter (IX.), Orosz József (VII.), Zay Károly (III.), Karika János (IV.), Füredi István (V.), Kovács György I. (IX.), Havas István (IV.), Sándor István (V.), Szamos Lőrinc (IX.), Mórincz István (III.), Kalmár János, Varga József I. (V.), Balla Bernát (IX.), Polgár József I. (VII.), Péterhida Ferenc (IV.), Szabados Mihály (V.), Kálmán Lajos, Kovács István V. (III.), Ceglédi Sándor (V.), Csató József (IX.), Márton Kálmán (V.), Kiss Balázs (III.), Nagy Sándor I. (IV.), Nagy Imre (V.), Veres János (IV.), Magyaros János (V.), Hajnal István (I.), Kiss Dániel (IX.), Somodi István I. (VIII.), Tóth József I., Kiss József III., Szabó József IV. (II.), Molnár József III., Takács István (V.), Garai Zsigmond (IX.), Almási László (IV.), Szoboszlai Mihály (VII.), Kuruczlaki József (V.), Molnár János II. (Közp. nyom. pság), Horváth Bertalan (III.), Csizmadia Antal (IX.), Deák Mihály, Károly Sándor, Debrődi József (V.), Fekete József II. (I.), Horváth Lajos V. (II.), Nagy Arpád, Morvai János (III.), Zalaréti Miklós (V.), Balogh Mihály (VII.), Bánhidai Pál, Kertész Vilmos, Papp Péter (V.), Németh Dezső I. (X.), B. Vas Károly (VIII.), Kolozsi Sándor (V.), Markos István, Honos Antal (IV.), Magyar Miklós (I.), Varju István (II.), Kemény László (V.), Balázs János (I.), Szakács Sándor (VII.), Pajor Lajos (X.), Gerecsi Sándor (II.), Székelyi István (I.), Varga Bertalan (VIII.), Szabados Ferenc I. (IV.), Belső Ferenc I. (V.), Balogh Géza II. (IX.), Laskai Mihály, Molnár István, Tóth Ernő (V.), Timár Lajos (IV.), Lakat Vendel (IX.), Csaba Gyula (I.), Szedő János (VII.), Kóbor János (V.), Szegi István (X.), Pintér Miklós, Végh József (II.), Kovács Gergely (IX.), Deák János (IV.), Tölgyes József (III.), Zsengellér József (II.), Kődöböz Mihály (VIII.), Kristóf János, Lakatos Mihály (III.), Hajnal Mihály (V.), Jenei Máté (IV.), Szabó Kálmán I. (II.), Varga Sándor II. (IV.), Keresztes István I. (III.), Juhász József VI. (VIII.), Titkos József (VII.), Ribáry László (Közl. és hír. oszt.), Lantai Dávid, Edvi Gyula (III.), Farkas György (V.), Lámfalusy György (VIII.), Füzes István (Nv. cső. isk.),

Dicső Mihály (Közl. és hír. oszt.), Kovács Ferenc I. (I.), Szakács József I. (V.), Deák Vendel (IV.), Varga Ferenc I. (X.), Kiss József VI. (VIII.), Majoros István (I.), Horváth Károly II. (V.), Horváth István IV. (VII.), Balla Ferenc, Kállai József (VIII.), Nagy Károly II. (Közp. nyom. pság), Papp Lajos I. (Közl. és hír. oszt.), Erdész György (III.), Laki Ferenc (II.), Horváth József II. (Közp. nyom. pság), Antal János (I.), Székely Sándor, Horváth István II. (V.), Simon János I. (III.), Komáromi József, Noé János, Takács István II. (IV.), Molnár Pál (II.), Szinnyai László (VIII.), Vitéz József (V.), Tóth Ferenc (IX.), Németh József IV. (V.), Kovács György (VII.), Kávai Péter (V.), Vadnay Lajos (VIII.), Győri Péter (III.), Tőke Lajos (VI.), Kiss Ferenc I., Boros Jenő (V.), Kalocsai István (III.), Deák János (V.), Nagy Sándor II. (II.) kerület állományába tartozó v. törzsrőmesterek; **kivételosen tiszthelyettesekké:** Garami István (VII.), Gödri Zsigmond (IX.), Kövesházi István (III.), Dimén Sándor (IX.), Papp János IV. (V.), vitéz Bartha Sámuel (III.), Nagy István V. (VII.), Ménesi Pál, Lengyel József I. (IX.), Belovai Márton (II.), Horváth József XIV. (IV.), Kocsis Géza (III.), vitéz Magyar Mátyás (IX.), Onodi József (VIII.), vitéz Molnár Ferenc (III.), Szabó József IV. (VII.), Posta János (VI.), Bognár Pál I. (IV.), Cserfalvi Péter (V.), Szentjobbi István I. (VI.), Béla Menyhért (V.), Mezőfényi Mihály (Közl. és hír. oszt.), Tóth Sándor I., Kapott András (X.), Gálfi Lajos (V.) kerület állományába tartozó törzsrőmesterek; **irodai tiszthelyettesek:** Márkus József II. (VIII.) kerület állományába tartozó irodai v. törzsrőmestert; **kivételosen irodai tiszthelyettesekké:** Kovács Béla (Közl. és hír. oszt.), Hamar Miklós (II.), Dávodi József (IX.), Bártfai András (IV.), Benedek István (I.), Tancs Ferenc (VI.), Erki József (VII.), Károlyi Imre, Végh István (IX.), Gergely Béla (V.), Bagi Sándor (VII.), Kenéz Sándor (cső. fel.), Tóth István XI. (IV.) kerület állományába tartozó törzsrőmesterek; **számvivő tiszthelyettesekké:** Horváth Ferenc I. (VIII.), Kovács Mátyás (II.), Stefan Lajos (IV.), Kendi Péter (I.), Tóth Géza I. (III.), Mátyus Antal (Nv. cső. isk.), Juhász József (IX.), Kardos Lajos (IV.), Kovács György II. (I.), Domonkos Pál (VI.), Császár Antal (I.), Mészáros István II. (IV.), Bartalus László (IX.), Márvány József (VI.), Németh Ferenc III. (Közp. gh.), Szakács Sándor (V.), Szabolcs Ferenc (Ar. pság), Varga János VII. (IV.), Butor Aladár (V.), Zrinyi Zsigmond (IX.), Váradi András (VI.), Horváth József XI. (III.), nemes Gere Kálmán, Magyar Lajos (X.), Pallai Károly (VIII.), Balázs Máté (X.), Vajas Sándor (X.), Bódis János, Párizs György (II.) kerület állományába tartozó számvivő törzsrőmesterek; **őrmesterré:** Janocskó Mihály IV. kerület állományába tartozó csendőr.

Kinevezések. A székesfehérvári II. kerület állományába tartozó Rakó Sándor és Pál Pál tiszthelyettesek **külsőcsoportvezetővé** kinevezettek.

Véglegesítették. A budapesti I. kerületben: Gyurkóczy János, Biró Lajos I., Wingert Sándor, Bordás Gábor, Horváth János III., Fodor Miklós, Pirocska István, Galamb József; a szombathelyi III. kerületben: Raffai Sándor, Csik Ernő; a debreceni VI. kerületben: Fejes Ottó, Sipos Lajos, Papp Gábor, Boros Ferenc, Nagy Dániel; a miskolci VII. kerületben: Böndi János, Petres József, Székely Béla, Butyurka Mihály; a kassai VIII. kerületben: Máté Sándor II., Varga Ferenc III.; a kolozsvári IX. kerületben: Máté Jenő, Kovács Sándor II., Burián József, Horváth János VII., Bondár Sándor, Berecski Márton, Lévy László, Révész Dániel, Knill Antal, Gurbai Miklós csendőröket az előírt próbaszolgálati idő letelte után.

Díszérem odaítélése. A szombathelyi III. kerületben: Csóka János tiszthelyettes; a pécsi IV. kerületben: Mészáros József I. alhadnagy részére a m. kir. honvédelmi miniszter úr 35 évi hű szolgálatukért a **Díszérem** odaítélte.

Használja a csendőr-levelezőlapokat!

Aruk minőségéért, olcsó áráért, stb., elismerő és köszönőlevelet ne írjunk, mert egyes cégek az ilyen leveleket gyűjteményes nyomtatványba foglalva, üzleti reklámnak használják fel, már pedig a m. kir. csendőrség tagjai nem lehetnek reklámcsinálói semmiféle üzletnek!

Házasságot kötöttek. Kőnczei Gyula százados Rózsa Judit úrhölgygel Szombathelyen, Péterffy Zsombor főhadnagy Berkes Erzsébet Mária-Kornélia úrhölgygel Budapesten; a szombathelyi III. kerületben: Kovács Ferenc V. őrmester Radics Margittal Mezőkomáromban; a pécsi IV. kerületben: Katona Lajos I. csendőr Kovács Máriával Alsószentivánon; a debreceni VI. kerületben: Mázsári Mihály csendőr Tóth Rózával Sarkadon; a kassai VIII. kerületben: Pákozdi Gábor törzsrőmester Papp Verona özvegygel, Szolván.

Született. Kontra Kálmán alezredes nejének Endre Kálmán fia; Mondok István százados nejének Márta-Zsuzsanna leánya; a budapesti I. kerületben: Szilágyi Sándor tiszthelyettes feleségének Katalin-Teréz leánya, Oszkó István törzsrőmester feleségének Emilia-Mária leánya, Ilonka Sándor őrmester feleségének Magdolna leánya, Mogyorós János őrmester feleségének Imre-János fia, Gulyás József tiszthelyettes feleségének Csaba-József fia, Tömöri Gyula törzsrőmester feleségének Gyula fia; a szombathelyi III. kerületben: Salamon János II. tiszthelyettes feleségének Márta Katalin leánya, Nagy József II. v. törzsrőmester feleségének József Arpád fia, Pethő István tiszthelyettes feleségének Anna-Rozália leánya, Lantai Dávid v. törzsrőmester feleségének László fia; a debreceni VI. kerületben: vitéz Kolosbosi Gyula v. törzsrőmester feleségének Piroska Éva leánya, Maros Dénes törzsrőmester feleségének Dénes Miklós fia, Kiss Aron őrmester feleségének Mária Julianna leánya; a miskolci VII. kerületben: Baranyi Imre törzsrőmester feleségének Anna-Rozália leánya, Danyi Sándor tiszthelyettes feleségének Mária-Erzsébet leánya, Szabó Sándor IV. őrmester feleségének Sándor fia; a kassai VIII. kerületben: Varga Alajos őrmester feleségének Piroska leánya; a kolozsvári IX. kerületben: Balog Béla I. őrmester feleségének Irén leánya; a marosvásárhelyi X. kerületben: Kiss Lajos II. törzsrőmester feleségének Ibolyka-Amália leánya.

Halálozás. Tömöri Gyula törzsrőmester Gyula fia Vácon meghalt.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási átciszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalára és félhasábosan lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan vagy névtelen kézírással nem foglalkozunk. Kéziratok soráról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímezett és válasz-bélyeggel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni.

Közlemények különnyomatait a nyomda velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jelige alatt. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jeligét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem írunk akkor sem, ha a beküldő válaszbélyeget mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőr Lekszikon“ rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Értesítés

„A MAGYAR BÜNTETŐJOG GYAKORLATI KÉZIKÖNYVE A M. KIR. CSENDŐRSÉG SZÁMÁRA“ című tanszegédlet I. kötete (Büntetőtörvénykönyv a büntettekről és vétségekről) előreláthatólag július hó folyamán újra kapható lesz.

A FENTI MUNKA II. KÖTETE elfogyott. Újabb kiadása csak abban az esetben lesz lehetséges, ha legalább 1000 példányra kapunk megrendelést.

Mindkét kötet ára a jelentős áremelkedések ellenére változatlanul csak 9.— pengő lesz kötetenként. Amennyiben azonban ezek megjelenéséig az A. O. K. további áremelkedést állapítana meg, ezt kénytelenek leszünk az I., illetőleg II. kötet 9.— P árához hozzászámítani.

A III. KÖTET továbbra is kapható, ára szintén 9.— P.

Tisztelettel kérjük azokat, akik a fenti kötetek valamelyikét megrendelni szándékoznak, szíveskedjenek a megrendelést hozzánk már most beküldeni, hogy az előállítandó példányszám felől előzetesen tájékozódhassunk, mert a rendelkezésünkre álló papír korlátolt mennyisége miatt csak annyi példányt nyomathatunk, amennyi az előrelátható szükségletet fedezi.

A megrendeléshez legcélszerűbb a C s e n d ő r s é g i L a p o k e s z á m á n a k h á t s ó b o r í t ó o l d a l á n levő levelezőlapot kivágni és kitöltve hozzánk beküldeni. Minthogy a könyveket előreláthatóan csak júliusban tudjuk szállítani, felesleges utánküldések elkerülése végett kérjük a megrendelőket, szíveskedjenek az addig beálló címváltozásukat velünk közölni, hogy a könyveket már az új címükre szállíthassuk.

Ha az egy örsön levő csendőr urak közül többen óhajtanak rendelni, szíveskedjenek megrendelésüket egy levelezőlapon, közösen beküldeni, mert így a szállítás gyorsabb és a postaköltség kevesebb.

Tisztelettel:

STÁDIUM SAJTÓVÁLLALAT R.-T. könyvkiadó osztálya

BUDAPEST, VI., RÓZSA-UTCA 111.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, rendőrség, bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, nyugállományú csendőrlégénység részére pedig évi 8 pengő. Legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőrlégénység az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

A pénzküldeményeket kérjük a „Csendőrségi Lapok“ 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni, kérjük, hogy ezt a borítólapon 3-ik és 4-ik oldalán nyomtatott levelezőlapra tegyék.

Nagy Ferenc II. prb. csendőr, Sóskut. Csekkbefizetési lapot senkinek nem küldünk. Minden postahivatalnál be lehet szerezni „blankó“ csekkbefizetési lapot és azt bármelyik csekk számla javára történő befizetéshez lehet használni.

J. I. ny. thtts., Sárvár. A lapot csak akkor küldhetjük, ha az előfizetési díjat már beküldte.

Hegyköz. A kitüntetések és érdemek csak az viselheti, aki a vonatkozó alapszabályok szerint a viselésre vonatkozó jogot megszerezte, illetve a megállapított feltételeknek megfelel. Ha az illető egyen meghal, a viselés joga nem száll át az utódra, örökösre, mert hiszen nem az utód szerezte meg a kitüntetést vagy az érdmet. Egyedül a Háborús emlékérem az, mely bizonyos feltételek fennforgása esetén az utódnak adományozható. Ha az alapszabály akként intézkedik, hogy a kitüntetés vagy érem a tulajdonos halála után az örökösök birtokában marad, ez nem azt jelenti, hogy viselhetik is, hanem csak azt, hogy nem kell visszaszolgáltatniok, tehát a birtokukban marad. Örökösök alatt ilyenkor a családot kell érteni. Ön sem viselheti ennél fogva elhalt bátyja Felvidéki emlékérmét, mert az érdmet a bátyja és nem Ön szerezte meg.

Havasok. Igy nem tudunk hozzászólni ügyéhez. Küldje el nekünk azt az értesítést, amellyel kérelmét elutasították.

Tószeg. Meghalt ember meggyalázása (1914. XLI. t.-c. 22. §.) és közegészség elleni kihágás (Btk. 123. §.). Megállapításra szorul az is, hogy nem bűncselekmény nyomának megsemmisítéséről van-e szó.

Bölgse. Aki a községi kisbíró hivatalos eljárásában sértő kifejezésekkel illeti, a Kbt. 46. §-ába ütköző büntetendő cselekményt követi el, mert a kisbíró hatósági közegnek kell tekinteni. Olvassák el a csendőr Btk. I. kötet (1940. kiadás) 344. old. magyarázatát.

Rozsály. Választ talál előbbi számunk 302. oldalán „H. L. Csernabolva“ jeligés üzenetünkben.

Erdélyért. Levelemből az sem tűnik ki, hogy az illető kérte-e egyáltalán ellátás megállapítását, illetve a nevelési járulékot. Az első tehát, hogy kérést adjon be a B. M. úrhoz (VI. b. osztály), ahol elbírálják az ügyét.

Bajai örsöt kérjük, közöljék alkalmilag Becsei Lázár ny. tiszthelyettessel (Zrínyi Miklós-u. 36.), hogy az 1930 előtt nyugállományba helyezett csendőregyének nyugdíjába is beszámítják a csendőrségi pótdíjat éspedig 1942. január

1-ig visszamenőleg. A nyugdíjnak eszerinti megállapítása részben már megtörtént, részben folyamatban van. Nagy munka ez, legyenek türelemmel. A nyugdíjasok a családtagok után nem a felemelt, hanem az eddigi családi pótlékot kapják. Levelet nem írunk, megcímzett és felbélyezett boríték beküldése esetén sem.

K. M. Ha 1934 január 1 után ment nyugállományba, a csendőri szolgálatát megelőző katonai, vagy más állami szolgálata a nyugdíjba beszámít a megszokási idő nagyságára való tekintet nélkül. A másik rendelkezés — amire levelében hivatkozik — csak polgári egyénekre vonatkozik. Amennyiben előbbi szolgálatát nem vették volna figyelembe, kérheti nyugdíja rendezését a B. M. úrtól (VI. b. osztály). Olvassa el utolsó kérdésére nézve előbbi üzenetünk.

Szatmárnémeti. 1. Mint nyugdíjas csendőr gyógyháza beutalását a Cserba terhére kérheti. Az erre vonatkozó rendelet a folyó év tavaszán jelent meg Cs. K.-ben. 2. A nyugdíj jogosult özvegy a férj halála után 3 hónapig a férj teljes ellátását kapja, azután pedig a törvényszerű nyugdíját. Hogy ez mennyi, azt mi nem állapíthatjuk meg, ahhoz több adat ismerete szükséges. Az özvegynek igénye van a megállapított összegű temetési költségekre is.

Nyugdíj. Ugy van, ahogy írja. Rendezés alatt álló kérdés ez.

V. M., Endrőd. Állampolgársági ügyének elintézését a többi hasonló helyzetben levő bajtársa ügyével együtt szorgalmazzuk. Remélhetőleg mielőbb megkapják.

Délvidéki érem. A Délvidéki emlékérem alapszabályai szerint — amint az 1941. évi 23. számunk 784. oldalán közzöltük is — az érem azt a csendőrt illeti meg, aki békeállomáshelyét a Délvidék visszafoglalt területein rája háruló szolgálat teljesítése céljából 1941. április 7. és április 30. közötti időben elhagyta. Határozottan nem tűnik ki a levelemből, hogy Ön a jelzett idő alatt valóban volt-e délvidéki visszafoglalt területen, vagy csak a Délvidéknek a visszacsatolás előtt is Magyarországhoz tartozott területén. Utóbbi esetben — amint az alapszabályokból Ön is megítélheti — az emlékérem nem illeti meg, előbbi esetben igen. Ha így van, a kerületi parancsnoksághoz szolgálati úton előterjesztendő kérelmében kérje igényjogosultsága megállapítását.

Érem. Hogy illetné Önt meg a Délvidéki emlékérem, amikor a Délvidéken egyáltalán nem volt. Olvassa el előbbi üzenetünket.

Szilágyi. Valószínűnek tartjuk, hogy az érvényben levő gyakorlat szerint jártak el a visszafizetés elrendelésével. Emellett szól az is, hogy illetékes helyen jóváhagyták az intézkedést. Az illető orvosnak joga van a Közigazgatási Bírósághoz fordulni. Azt nem tudhatjuk, hogy mi lesz az eredmény.

M. I., Bánffyhunad. Ilyen címet nem találtunk sehol.

Győzünk. Ha „A“ mintájú igényjogosultsági igazolvánnyal ellátott nyugdíjas csendőregyén elvégzi a köznevelési iskola 4. osztályát, kérheti a magasabb fokozatú „C“ mintájú igazolvány kiadását. Ilyen igazolványcserének nincs azonban helye abban az esetben, ha az alsóbbrendű igazolvánnyal valamilyen fenntartott állást már elnyert volna.

Vitézek. Ilyen nevű tiszt a 34. közös gyalogezred állományában nem szolgált.

A HANGYA ÉRTED DOLGOZIK!
magad és családod
ÉRDEKÉBEN TÁMOGASDI!

CSEPEL varrógépek Felvilágosítások: MEZŐGAZDASÁGI GÉPKERESKEDELMI R.T.
Agrárglobus BUDAPEST, V., SZENT ISTVÁN-KÖRÚT 12. • TEL.: 156-681.

Tichler János papíráru papírzacskó és gyógyszerészeti papíráruk gyára
Budapest, VI., Ó-utca 37. Tel.: 123-079

Veszprém. Tisztességes kenyérkereset ez s ha minden egyéb feltétel megvan, a nősülés szempontjából akadályt nem képez. Alacsony rangja és gyenge írása után ítélve, Ön még túlságosan fiatal lehet. Nem korai vajjon még ilyen gondolatokkal foglalkozni?

H. F., Sárospatak. Jól esett olvasnunk ragaszkodó, őszinte levelét. Elgondolása nem helytálló, tekintélyén egyáltalán nem esik csorba, ha nyugdíjas létére egyenruhát öltve, idős fejjel előre kell tisztelegnie a ténylegesen szolgáló, magasabb rendfokozatú bajtársnak, aki korban jóval fiatalabb Önnél. Katona létére *nem személynek, hanem a magasabb rendfokozatú katonának tiszteleg*, a kor itt teljesen mellékes. Nézze csak a sok idős, magas állású tartalékos tisztet, milyen feszesen tisztelegnek a náluk sokszor fiatalabb magasabb rendfokozatú tényleges tisztnek. Ez a függelem és fegyelem velejárója s ez így van mindenütt a világon.

Katonaiskola. Sokan fordulnak bajtársaink közül hozzánk azzal a kérdéssel, hogy milyen feltételek mellett juttathatnák be fiúgyermeküket honvéd középiskolai nevelőintézetbe. A felvétel körüli tudnivalók olyan terjedelmesek, hogy lapunkban nem közölhetjük. A Honvédségi Közlönyben és a hivatalos lapban minden év koratavaszán közlésezik a „Pályázati hirdetésny”-t a honvéd nevelő intézetekbe és a Ludovika Akadémiára való felvételre vonatkozóan. A községi honvéd középiskolai nevelőintézetbe az 1942/43. tanévre már nem lehet jelentkezni, a kérvények beadásának határideje folyó hó 15-én lejárt.

Somorja. Gy. I. A kéredezett lexikon már nem kapható.

Békkő. Folyó évi 7. számunk 233. oldalán üzentünk már arról az áldásos munkáról, melyet a zöldkeresztes nővérek végeznek a nemzet érdekében s amelynek támogatása éppen ezért a csendőr kötelessége. Mindenkinél csak haszna származhatik ebből, ezért egyenesen érthetetlen, amit ír, hogy akad olyan ember, aki bezárja az ajtóját a zöldkeresztes nővér előtt és nem engedi be a házba. Hogy mit követ el az ilyen ember? Meggondolatlanságot, mert magának árt vele. A zöldkeresztes nővér sok előnyt biztosíthat az arra rászorulóknak, így pl. cukorhoz, tejhez juttathatja a szoptató anyát, üdvös tanácsokkal szolgál a gyermekek egészsége és fejlődése érdekében stb. Erre külön kiképezik, tehát nyugodtan fogadhatja mindenki a tanácsát. A törvény nem kényszerít ezidőszert senkit arra, hogy a zöldkeresztes nővért beengedje, ki is gondolhatott arra, hogy erre szükség lehet. Jó munkát végez a csendőr, ha az ilyen tudatlan embert alkalomadtán szépszóval meggyőzi téves felfogásáról.

Reformátuskovácsháza. 1. A „próbacsendőr” rendfokozati jelzése jelenleg a „tizedes” részére rendszeresített rendfokozati jelzésnek felel meg, amint ezt a folyó évi 17. Cs. K.-ben közzétett 113.259/eln. 20.—1942. számú H. M. rendelet c) pontja megszabja. Nem okozhat félreértést ennek a rendeletnek a 3. pontja, mert az a jövő eshetőségét említi csak.

L. S. Gesztely. A házhelyigénylés feltételekhez van köve s ezeket a községi jegyzőtől megtudhatja. A honvéd nevelőintézetekbe való felvételre nézve mai üzeneteink között választ talál.

Igazság. A Nemzetvédelmi Keresztre nincs igénye annak, aki a cselekmény idejében legalább 16 éves nem volt. Ezért Ön sem kérheti, de azért büszke lehet, hogy 14 éves korában már olyan derék legényke és vitéz magyar volt.

Miskolc 28. 1. Zsidó apa leányát — még ha csupán mostoha apáról van is szó — nem veheti el. Találjon módot rá, hogy szakítson a leánnyal. 2. Illetékes helyen előjegyeztettük, valószínű, nemsokára eredménye is lesz.

Hideghegy. Az Ön esetében a Cs—20. Határozmányok 17. pontja irányadó, mert amikor iskolába vezényelték, megszűnt a közzagdálkodási tagsága és szünetelt mindaddig, míg újból bevonult az őrsre. Ennélfogva távolléte alatt a közzagdálkodás vagyoniában beállott változások Önt nem érintik s azt az alaptőkét kellene Önre nézve érvényesnek tekinteni, mely elvezénylésekor érvényben volt. Mivel azonban Ön a belépésekor érvényes 221.17 P alaptőkét még le sem törlesztette, azt kellene mindenekelőtt rendeznie, mert ezzel az összeggel tartozik Ön a közzagdálkodásnak. Ha letörlesztette az alaptőkét (221.17 P), azután természetesen Önnek is részt kell vennie az alaptőke minden ingadozásában, addig azonban nem célszerű bonyolítani az ügyet. Hiszen jelentős különbségekről nincs szó és próbacsendőr létére nagyobb összeget nem fizethet. Ez a mi véleményünk. A Cs—20. Határozványok 158. pontja a közzagdálkodásba befizetendő alaptőke céljára fizettet be a próbacsendőrök részéről a postatakarékpénztárba havonta legalább 5 pengőt. A próbacsendőrök azonban most már rendes tagjai a közzagdálkodásnak (L! 573.146/20.—1939. számú H. M. rendeletet) s így azonnal megkezdik az alaptőke törlesztését, ezért a postatakarékpénztárba fizetniük nem kell. A kötelező takarékoságra nézve olvassák el 1941. évi 18. számunk 622. oldalán „Csallóköz” jelű üzenetünk 2. pontját.

Horváth Jánosné, Budapest. A kéredezett címe Dés.

33333. Nem érkezett hozzánk.

KÉZIRATOK, FÉNYKÉPEK.

Zengő. Ismert képek, nem közöljük.

K. F. Kolozsvár. Mindkettő jó, közöljük.

P. P. P. Türelemet kérünk.

P. J. alhdgy. Marosvásárhely. — Mohács G. J. — Solyom, — G. S., tórm. Érsekvadkert. Jó, közöljük.

Sz Gy. thts. Bercsényifalva. „Pénzlopási eset kiderítése” és „Betöréses lopások nyomozása” c. kéziratai jók, közöljük. A „Gyilkosság kísérletének kiderítése” c. kézirata nem felel meg.

Ógyalla. Bár az elért eredmény dicséretes, az eset nem nyújt különösebb tanulságot, nem közöljük.

K. S. II. cső. Tihany. A beküldött nyomozás jó, de a leírás hiányos. — Mi lett az egész nyomozás kiindulópontját képező vasszerszámlopás további sorsa? Kiderült? Ezt pótlólag írja le és küldje be.

T. Gy. thts. Szekesfehervár. Jó, közöljük.

Kerékpárvásárlók szíves figyelmébe! Azonnali vagy rövid időn belüli szállításra:

„Csoda” férfi kerékpár, teljes felszereléssel (gumik, csengő, pumpa és táskában elhelyezett szerszámokkal) ... 210 P

A m. kir. csendőrség véglegesített tagjainak 6 havi részletre is szállítjuk, havonta 3 pengő részletfizetési kezelési költséggel felszámításával.

Női „Csoda” szoknyavédőhálóval 8 pengővel drágább.

Eredeti Bosch teljes világítóberendezés fényszóróval	29 P
Kardtartó	4— P
Csomagtartó	2-20 P
Villalakat	4— P

Puskatartó ezidőszert nincs, ugyancsak nem tudunk külön ülésárnával sem szolgálni.

Steyr-Waffenrad és Puch kerékpárokra az előjegyzést szüneteltetjük, mert egyelőre nem kaptunk ígéretet újabb szállítmányra.

CSENDŐRBOLT, Budapest, XII., Böszörményi-út 19/a.

99.999. — V. L. ny. thtts. Kalocsa. — T. L. thtts. Sár-bogárd. — Mecsek. — Erdély. — 55.555. — B. B. lov. őrm. Magyarszögyén. — Sz. J. thtts. Nagybánya. — N. J. lov. cső. Hódmezővásárhely. — Gabona. — M. J. thtts. Szeged. — N. S. I. őrm. Királyháza. — Zsarnó. Jó, közöljük.

Cs. Jó thtts. Öcsény. Nem minden gyilkosság nyomozása nyújt különösebb tanulságot, így ez sem. Nem közöljük.

E. M. őrm. Bükkzentkereszt. Jó, közöljük.

Badacsony 11.111. Különösebb tanulság nincs benne.

T. S. Székesfehérvár. Sajnáljuk, helyszüke miatt nem közölhetjük.

In nomine Dei. Bűnözők és élőködők fogásairól mindig szívesen közlünk leírásokat. Küldjön még ilyeneket, válogatunk belőlük. A mostaniakból is közlünk.

1919. Bátor magyar gyermekek voltak, szívesen olvastuk. Közölni — helyszüke miatt — nem tudjuk.

P. I. Cege. Rövidebbre fogva közölni fogjuk.

B. L. Gyergyószentmiklós. Jó gondolatok vannak benne, de közlésre nem alkalmas.

E. Gy. Miskolc. Átfésülve hozzuk.

Honvéd. Az érzelem és szándék kifogástalan, a vers — rossz. Nem is baj, úgyszólván sok a költő.

T. törm. v. Nádudvar. Jó kép, közöljük.

B. I. Monorfalva. Sokszorosításra nem alkalmas képek. Máskor ne írjon a kép hátlapjára, mert áttűt az írás.

Megfejtések.

I.

A Cs. L. 6/1942. számában közölt „Csendőrrasszonyok” c. pályázatra beérkezett pályázatok szerzői:

Bak Józsefné (Kóka), Balog Ferencné (Ács), Benei Jánosné (Nagypolány), Burján Lajosné (Ugod), Czibere Miklósné (Beszterce), Füleki Jozsefné (Kaposvár), Fülöp Ernóné (Pécs), Galambos Istvánné (Zagyvaróna), Hajdu Mária (Kispest), Ignác Ferencné (Kackó), Illés Mihályné (Nagysomkut), Kalmár Péterné (Kүнhegyes), Losonczy Józsefné (Borgóprund), Magyar Istvánné (Páty), vitéz Major Jánosné (Ujvidék), Mártha Gáborné (Debrecen), Nagy-György Ferencné (Galgó), Nyerges Mihályné (Paks), Nyitrai Mihályné (Nyiregyháza), Pethő Istvánné (Fűzfőgyártelep), Szabó Bálintné (Szalacs), Szabó Gyuláné (Tálya), Szakács Lajosné (Abony), Szakál Elemérné (Verpelét), Szász Istvánné (Apáti), Szekeres Istvánné (Tiszánána), Tóth Imréné (Ákosfalva), Tóth M. Istvánné (Erkávás), Tunyogi Jánosné (Devecser), Urbán Ignácné (Békéscsaba).

Ignác Ferencné, Nagy-György Ferencné, Szász Istvánné és Tóth Imréné írásait találtuk legszebbnek, ezekben rajzolódik legmegkapóbb színekben a jó csendőrrasszony. Néhány részletet alább közlünk a legjobbakból, szerzőiknek könyvtulajdonosként. — Bajtársi üdvözléssel köszönjük a többi asszony-bajtárs közreműködését, őszintén sajnáljuk, hogy lapunk korlátozott terjedelme miatt nincs lehetőségünk dolgozatuk közlésére.

Nagy-György Ferencné írásából közöljük a következő részletet:

Szolnokdoboka megye egy kis községében volt parancsnok az uram. Lakásunk az őrstől mindössze 30 méterre volt. De! . . . Csupán csak ez a két lakóház állott egy nagy fenyveserdő közepén, mélyen lent a völgyben. A község hét kilométerre volt hozzánk. Ebben a vad erdőszegben az őr szakácsnéján kívül egymagam voltam asszony s még hozzá egyedüli magyar asszony. Magyar szót még véletlenül sem lehetett hallani, mert a község lakossága tiszta románajkú volt. Így hát el lehet képzelni rettenetes helyzetemet, hogy amikor odahaza soha egy román szót sem hallottam, egyszer csak ide pottyantam e sűrű erdőbe, ahol egyébként is sokszor félttem egyedül, különösen éjjel, amikor férjem szolgálatban volt és ahol csak román szót hallottam.

Természetes tehát, hogy el kellett sajátítanunk a román nyelvtudást, amit őszintén szólva, örömmel tettünk. Férjemmel versenyeztünk, hogy melyikünk fog előbb és többet tudni. Férjemnek felelősségteljes szolgálata mellett nem volt annyi ideje a nyelvtanuláshoz, mint nekem. En délutánonkint kimentem a fenyveserdő szélére, oda szoktak jönni a falu fiataljai, lányok, asszonyok.

Eleinte csak néztem őket és hallgattam beszédjüket. Amikor észrevették, hogy én is szeretném az ő nyelvüket megtanulni, addig magyarázgattak, mutogattak, míg végre egy-egy szót megértettem. Így ment ez tovább és a nyár végén, október elejéig (mert akkor ismét áthelyezték férjemet) már egészen jól tudtam velük értekezni.

Nyáron azután már nem mult el esküvő, hogy minket meg ne hívtak volna. Egypárszor el is mentünk férjemmel és amikor már messziről észrevették, hogy jövünk, élénk jöttek zenével, zászlóval és valósággal díszsorfalat álltak, mi pedig a díszsorfal között vonultunk be a lakodalmas házba. Egypár táncot végig néztünk, majd ugyanolyan ünnepélyes keretek között bucsuztunk el, mint amilyenl fogadtak, amikor megérkeztünk. Természetes, volt miről beszélgetni a faluban ezekről az előkelő esküvőkről, mert hát a domnule tiszthelyettes si domna tiszthelyettes is résztvettek az esküvőn.

Ezekután annyira megnyertük szeretetüket és úgy a bizalmukba férköztünk az embereknek, hogy amikor Kormányzóné Főméltóságú Asszony felhívást intézett a magyar asszonyokhoz a vöröstkereszt akcióra vonatkozólag, egyáltalán nem volt nehéz ebben a kicsi románajkú községben, ahol alig 60—70 ház van, egy-két nap alatt 33 pár érmelegítőre való gyapjút összegyűjtenem az őr legénysége segítségével. Saját lakásunkon rendeztem kalákát és ott a falu fiatal-sága meg is fonta a gyapjút.

Lehet, hogy egyesek azt fogják mondani: igénytelen vagyok, maradi vagyok, nem tudom, mi az élet és mi a szórakozás.

Dehogynem! Budapest közvetlen közelében születtem, ott is nevelkedtem, tudom, mi az élet és mi a szórakozás, de szeretem férjemet, szeretem és nagyrabcsülöm hivatását és ahol a férjem, ott az én szórakozásom.

Csakis az „igazi” csendőrrasszonyok tudják megérteni, hogy bármilyen messze eldugott kis hely legyen is az, ahová férjünket a szolgálati kötelezettségek szólják, nekünk mellettük a helyünk. És talán sehol az országban nincs oly nagy szüksége a csendőrnék az igazi feleségre, mint éppen az ilyen elhagyatott zord vidéken.

MAGYAR-SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK

Villamossági Részvénytársaság

Budapest, VI., Teréz-krt 36. Tel.: 120-739

„ATLANTIS”

Kelmelesto és vegytisztító üzem
VI., HEGEDŰS SÁNDOR-UTCA 8.
Telefon: 22-15-10. Fiók:
IX., LÖNYAY-UTCA 51. SZÁM.
Függőnytisztítás! Minta utáni
letetés! Szőnyegtisztítás!

Öskeresztény cégl! A testület tagjainak 5-10% engedmény

Sport
felszerelések
szaküzlete

Maurer István

Bpest, VI., Teréz-krt 4. Tel.: 118-194
A „BAROSS SZÖVETSÉG TAGJA,

özv. Bálint Mihályné

m ű s z a k i k e r e s k e d ő

BUDAPEST, VII., ERZSÉBET KRT 43.

KERÉKPÁROK

kedvező fizetési
feltételekkel!

AZ IDEÁL és ERIKA IRÓGÉPEK HELYSÉGÉBEN.

Mert vajjon milyen érzéssel jönne haza a nős csendőr a nehéz fárasztó hegyi szolgálatból, ha előre tudná azt, hogy üres, hideg lakás várja, felesége elment haza az édesanyjához, mert nem bírta ki ezen a sáros kis helyen, ahol se színház, se mozi, se strand, se korszó, egyszóval semmiféle szórakozás nincs?! És milyen érzéssel iparkodik haza az a nős csendőr, aki tudja, hogy igaz meleg otthon várja, benne igaz, szerető, melegszívű felesége, ahol fáradtságát kipihenve, hamarosan új erőt merít a meleg, meghitt, egyszerű otthonból és frissen, boldogan továbbindul a laktanya felé, hogy nehéz és nem egy esetben életét kockáztató szolgálatát tovább folytathassa?!

Ezekre adjon feleletet kiki önmagának. . .

Ignác Ferené ezeket írja:

Mindenekelőtt a jó Isten áldását kérem a **Csendőrségi Lapok** szerkesztőségére, mert ilyen meleg szívvvel érdeklődnek nemcsak a csendőr bajtársak, hanem azok asszonyai sorsa iránt is.

Mert csendőr-asszonynak lenni nehéz, de szép asszonyi feladat. Én nagyon büszke vagyok csendőrásszonyi múltamra. Nyolc évet kellett reá várnom. Nyolc évet, amíg végre a debreceni nagytemplomban az oltár előtt állhattam az én csendőr vőlegényemmel. Mintha nem is a lábamon mentem volna, mintha az angyalok vittek volna oda, olyan boldog voltam és olyan büszke az én csendőr vőlegényemre.

És azóta lassan 4 év telik el; igazán küzdelmes 4 év, amit akkor nem is gondoltam. Amit azóta átéltem, nem is tudnám leírni. Másfélhónapos házasság után az első között vitték el uramat a Felvidékre. Nagyon fájt elválni. 6 hónapig voltam egyedül. Istenem! Hány éjszakát virrasztottam ébren, néha a szívem dobogását is az uram lépteinek véltem. . . Azt hittem, hogy nem bírom a fájdalmas egyedül-létet, hogy belepusztulok! . . . Végre hazajött az uram, de rövid idő múlva újból el kellett válnunk, mert a kenderesi örkülönítményhez vezényelték őt. Ismét az egyedül-lét következett, ami rám nézve a legnagyobb megpróbáltatást jelentette. Utána Erdélybe kellett mennie! Ujból egyedül maradtam és — betegem!

Egyedül, mert nincs gyermekünk, aki ezt a fájdalmas egyedül-létet örömmel betöltse. Nem mosolyog a gyermek arca, nincs gyermeki zaj, csak a nagy csönd. Az Isten akarata ez, legyen ahogy rendelte, de sokszor — úgy érzem, — a fájdalomtól a szívem megszakad, amikor kis gyermeket látok. Mennyivel könnyebb azoknak az asszonyoknak, akiknek ott van a gyermek! A gyermek a férjem, akit igazán gyermeki aggodalommal várok haza, minden szolgálatból. Ha mosolygós arcával belép hozzám, soha sem fáradt, soha sem panaszkodik, olyan, mint a gyermek, ez az én nagy-nagy örömöm.

Tehát a gyermek helyett, amelybe soha sem tudok belenyugodni, hogy nincs, mégis ez az egyetlen nagy boldogságom, hogy én is csendőrné vagyok és pedig olyan csendőrné a felesége, akinek még két testvére a testület tagja.

Tudom, hogy sok levél érkezik be a Tek. szerkesztőségbe, azokban szó lesz a gyermekről is, de egyszer olvassák el olyan asszonynak az életét is, akinek nincs gyermeke, akit lemosolyognak és aki előtt — vagy mögött — olyan könnyen mondják: Jaj, könnyű neki, nincs gyereke! Ha tudnák azok, hogy minden ilyen szó egy tördőfés! . . .

Tóth Imréné soraiból ezeket idézzük:

Sokat kell küzdenünk, nem egyszer szinte elviselhetetlen teher nehezedik vállainkra, de az Istenbe vetett hit mindig ad erőt. 1940 telén kegyetlen hideg volt, a hó állandóan hullt, magasan borította a földet, a vonatközlekedés megakadt, posta nem jött, több mint egy hétig. Kislányom már három napja agyban feküdt tüdőgyulladással, ágya mellől egy pillanatra sem távozhattam. Rokonaimtól senkit sem hívhattam magamhoz. Férjem a sok munka miatt ritkán tudott bejönni, sőt mi több, sürgősen szolgálatba kellett mennie. Kislányom sírt. . . Apukám, ne menj el. . . Csak most ne hagyj itt. . . Torkomat a feltörni akaró zokogás fojtogatta, szólni nem tudtam, csak a szemeim kérdezték, hát muszáj elmenni éppen most? Ő vissza int, halaszthatatlan. . . Megcsókolt bennünket sápadt szomorú arccal és kötelessége teljes tudatával elindult. Mert most ő nem apa, nem férj, de csendőr. Negyedik nap kislányom még rosszabbul lett és mindegyre jobban kereste apukáját. Férjem este 21 órakor telefonált, hogy útban vannak és ha Isten segít, hamarosan hazaérkeznek. Jó időben az útszakasz kb. 3 km., de most, ilyen kegyetlen hővizatarban. . . Az óramutató csigalassúsággal haladt, az idő pedig egyre zordabb lett odakint. A hőmérő higanyoszlopa veszedelmesen közeljárt a 40-hez. . . De mesélnem kellett a tibláb libuskáról és a piros pipacsos búzatábláról felszálló dalos pacsírtárol. . . Az óra már éjfél utótt és apuka csak mégsem jön. . . „Jön, kisangyalom, és hoz majd neked kis madarat, ha jó lesz és aludni fogsz“. . . „Igen, anyukám, én most aludni fogok, csak a jó Istenke segítse haza édesapukámat. . .“ Kicsi kezeit imádságosan összekulcsolva, lehunyta szemeit, sipoló, szaggatott lélekezése lassan-lassan alábbhagy és csendesen elalszik. . . Négy nap óta először. . . Hála neked, égi atyám. . .

Odakint az orkánszerű szél tetőfokára hágott. . . Óvatosan nyitom ki az ajtót, kinézek, nem hallom-e jönni. . . Szurok fekete az éjszaka, a szél tombolva ordít, elnyom minden más hangot. . . Istenem, hol, merre van? Ebben a pillanatban egy iszonyú szélroham recsegve dönti ki a rádió-póznát és végig vágja a hosszában elnyúló telefondróton, elszakítja azt, most már az a lehetőség is megszűnt, hogy telefonon értesítsen bennünket hollétéről. . . Leírhatatlan érzelmekkel álltam ott percekig, a jeges szél arcomba fagyasztotta könnyeimet, nyakamba zúdította a havat. . . Istenem, benned bízom, ne hagyj el! Kislányom ágya előtt térdre roskadva imádkoztam. . . Eljött a reggel. . . Férjem még mindig nincs, gyermekem, Istennek hála, csendesen

Csendőrség részére levélpapír
nyomtatvány, papír és írószer
b e s z e r e z h e t ő

Hertelendy László és Társai-nál

Budapest, XII., Bernáth Géza-u. 14.

A nyomtatványokról előzetes jegyzékünket a csendőrpapancsnokságok címére küldött **CSENDŐRSÉGI LAPOK** március 16-i számához mellékeljük.

Szíves érdeklődésre közöljük a **levélpapírok árát:**
 10 levélpapír } 1.20 P 50 levélpapír } dobozban... 5.— P
 10 boríték } 1.40 P 50 boríték } 5.60 P
 Jobb minőségben 1.40 P Jobb minőségben 5.60 P
 Kihágási esetek helyszíni feljegyzéséhez 80 lapos tömb ára —.50 P.
 Egymás filléreit takarítják meg (kevesebb posta költség. stb.) ha egy órbeliek együttesen rendelik szükségleteiket.

Mi **BUTORT** előnyösen, megbízható kivitelben
HETESI GÁBOR cégnél
Keresztény műasztalosok vásárolunk.
Budapest, VI., Vilmos császár-út 53.
Styl-butorkban nagy választék.

MÜFOGAK

 a leg'utányosabb árak mellett a legtökéletesebb kivitelben **JÓ T Á L L Á S** mellett készülnek!
SCHUSTER FERENC
 VIII. LUTHER-U. 1/B. Rákóczi-úti Magy. Dívatsarnok mellett vizsgázott fogász mester

„Réka“
EGYENRUHÁT

 Készít: egységcsomagból igénylésre előírt egysegítőn. Paszományok, gombok, felszerelési cikkek. Postai széküldés
RUHAIPARI és KERESKEDELMI R.T.
 VI., ANDRÁSSY-ÚT 27. • TELEFON: 425-984.

alszik... Minden percben kiszaladok, figyelem az utat, melyről jönnie kell... Nem látni még csak egy árva hollót sem. Oriási hóhegyek húzódnak mindenfelé, a laktanya ajtaja előtt is jó két méter magasra halmozta a vihar, dolgozik a legénység, a járőr nem jön... Istenem irtalmaz... Végre úgy 8 óra felé messze, messze, alig észrevehetően (más nem is látja, csak én) ide-oda libbenő két fekete foltot pillantott meg a szemem, a kakastoll volt az... Szívem egy nagyot dobbant és egyszerre hosszan, mélyet lélegzettem, mint aki egy súlyos tehertől szabadult meg... Jön a járőr, jelenti valaki a csendőrök közül... házakból az emberek kitódultak az utcára és mély tisztelettel köszöntötték a minden akadályt leküzdő csendőrt... A Mindenható hazavezérelte az övéhez fáradtan, elcsigázva, lábán a csizma csontkeményre fagyva, ujjai és fülei megfagytak, arcát a szél és hideg felmarta... De itthon volt... A jó Isten és az én gondos ápolásom meggyógyították őt is és kislányomat is... Arról azonban, hogy mit küzdöttek a borzalmas viharban, nem volt hajlandó beszélni, bármint faggattam is...

Ezeket a sorokat itt azért írtam le, hogy azok a fiatal csendőrasszony bajtársak, akiket az élet ilyen és ehhez hasonló módon tesz próbára, ne essenek kétségbe, mert mindig és mindenkor velünk van az Úr, csak hinni kell és aki hisz, az megtartatik...

Vannak a csendőrasszony életének örömei és szépségei is. Ezt mindenki megtalálja, ha a szíve meleg, áldozatos...

A csendőrasszony hivatásáról Szász Istvánné ezeket írja:

Csendőrasszonynak lenni több, mint asszonysorsot viselni.

Amikor a lány boldogságról álmodik, asszonynak álmodja magát, kit rajongva szeret egy férfi, — kit ő is szeret — ki most már félreérthetetlenül, kizárólag az övé, csak az övé, s erre a férfira rábizza magát, az életét, mert úgy érzi, hogy az a férfi mindig vele lesz, az az erős kar, mely átkarolja, megvédi és vezeti is az élet útján. S ebben a boldog gondtalanságban álmodja tovább asszonysorsát...

Nekem is volt ilyen álmom!

De mikor négy és félévi jegyességünk ideje alatt, a várva-várt ritka viszontlátás örömhírei végén mindig ott állt e rövid, de annál komolyabb pár szó: „ha a szolgálat megengedi”, már akkor megtanultam, hogy a csendőr első-

sorban csendőr, a hivatás, a kötelesség embere és csak másodsorban az érzelmeik. Tehát nem kizárólag az enyém. De még csak nem is elsősorban. Köztünk van a hivatás. Milyen kitüntetés a sorstól, ha ilyen férfi mellett élhetjük életünket! Már nem fájt az osztozás. Könnyű szívvel tettem. S beköltözött szívembe a büszkeség. Büszke voltam, hogy csendőrmenyasszony voltam.

Mikor azután, a hosszú, kitartó, állhatatos várakozás után fehér menyasszonyruhában, nirtuszkoszorús fővel kiléptem Isten házából férjem oldalán, ami egymásbakarolásunk nem csupán szerelmesek édes simulása volt, hanem két magabizó erős léleknek egy életre való összefogása... Már tudtam, hogy nekem nem a leányálmok törekény gyenge nőjének kell lennem, kit megtépáz az élet, ha nem áll mellette az erős férfi, éreztem, hogy nekem egymagamban is állnom kell, — míg férjem hivatását teljesíti — biztosan, keményen. Tudtam, hogy többnek kell lennem, mint asszonynak. Csendőrasszonynak kell lennem. Ez hivatás, melyet be kell tölteni a családkban és a közösségekben. Azt az előnyös helyzetet, melyet a sors által juttatott nekem, hogy csendőrasszony lehettem; hogy olyan testület tagjának felesége vagyok, amely mindenki által megkülönböztetett tiszteletben és megbecsülésben részesül, igyekszem úgy hasznosítani, hogy tevékenységgemmel — férjemet, családomat és a közösséget — át hazámat szolgálva — a csendőrasszonysorsainak és rajtuk keresztül pedig a testület tekintélyét gyarapítom.

Esténként, ha kislányommal álmomra hajtjuk fejünket, az utolsó fohász csak férjemért száll. S milyen szerető gondossággal várjuk. Terített asztallal vagy megbontott ágygal. S minden hazatérése egy kis ünnep számunkra. S ha elmehetünk vasárnap harmasban az Istenházába, boldogan, büszkén lépünk az ő oldalán és hálátelt szívvel mondunk köszönetet a jó Istennek, hogy a napot megértük...

Köszönöm az Istennek, hogy csendőrasszonynak teremtet és mint ilyen, közreműködhetek egy szebb, jobb és boldogabb ország felépítésében.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Besenyői BEÜTHY KÁLMÁN alezredes.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.

Felelős: Györfy Aladár igazgató.

MI **BUTOR**-t az ellsmerten megbízható

FAIPARI TERMELŐ

SZÖVETKEZET-nél vásárolhatunk a legkedvezőbb fizetési feltételekkel.

SZEGED, FEKETESAS-UTCA 9.

TANA FERENCZ

Műszaki és villamossági vállalat, rádiószeküzlet. Csillárok villamossági cikkek.

KOLOZSVÁR,

KOSSUTH LAJOS-UTCA 1. SZ.

Telefon: 22-10

MI **BÚTORT** a leggyeserűbbtől a különleges kivitelig

FEKETE VILMOS mőbutor asztalosmester

bőtorcsarnokából vásárolunk

S z é k e s e f e h é r v á r, Sűnház épület
A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek
Mértányos árak! Kíváló munka!

Felten és Guilleaume

kábel-, sodrony- és sodronykötélgyár Rt.
Bowden lékpázmák és spirálisok.

Budapest, XI., Budafoki-út 60. sz.

EGYENRUHÁZAT
FELSZERELÉSI CIKKEK
URI SZABÓSÁG

ZALKA LAJOS

SZÉKESFEHÉRVÁR, NÓDOR-U. 35.

A magy. kir. csendőrség szerződéses szállítója. • A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

A m. kir. csendőrség állandó szerződéses
szövetszállítója és ruhakészítője

Trunkhahn
szövet követlen a gyártól!

ELADÁS:

IV. PROHÁZKA Ö.-UTCA 8
VI. TERÉZ-KÖRÜT 8
VII. BAROSS-TÉR 15.

AZ ORSZÁG-EGYETLEN ŐSKERESZTÉNY POSZTÓVÁRA
GYÁRTELEP: BUDAPEST, XI., BOCSKAY-ÚT 117 SZÁM

Mindennemű

SPORTCIKKEK, VADÁSZFEGYVEREK,
KERÉKPÁROK, pontos javítások
IRSAY JÓZSEF őskeresztény cégneél. UJVIDÉK

A m. kir. Csendőrség tagjainak kedvezmény. II., Rókokzi Ferenc-u. 32. Tel.: 28-14